

**T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GRAFİK ANASANAT DALI**

SANAL MÜZE: ISPARTA HALI MÜZESİ

ŞULE ÖZEL

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Doç. Dr. Ali M. BAYRAKTAROĞLU**

ISPARTA - 2013

T.C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ
GRAFİK ANASANATDALI

Bu tez 17/09/2013 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oy Birliği/Oy Çoğunluğu ile Kabul Edilmiştir.

DANIŞMAN Doç. Dr. Ali M. BAYRAKTAROĞLU
ÜYE Prof. Dr. Murat Ali DULUPÇU
ÜYE Doç. Dr. Filiz N. ÖLMEZ

İmza:
İmza:
İmza:

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

İmza ve Mühür
Doç. Dr. A. Şevki DUYMAZ
Güz. Sant. Enst. Müdürü
SDÜ Güzel Sanatlar Enstitü Müdürü

Bu çalışma BAP Projesi tarafından desteklenmiştir.

Proje No: 2139-yl-10

T. C.
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik davranış ilkelerine uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları aldığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim (17/09/2013).

Tezi Hazırlayan Öğrencinin
Adı ve Soyadı

Şule ÖZEL

İmzası

ÖNSÖZ

Bilgi ve iletişim çağında internetin olanaklarını göz ardı etmek mümkün değildir. Alışverişten iş bulmaya kadar her şeyi içinde barındıran internet, bilginin paylaşılmasına, gelişmesine, işlenmesine ve saklanmasına olanak tanımaktadır. Günlük hayatımızda artık her türlü bilgiye doğrudan ve hızlı erişebilmekteyiz. Görece her yaştan bireyin rahatlıkla kullanabileceği internet; birey ve toplum yaşamını çok yönlü etkileyen bir iletişim aracı haline gelmiştir. Diğer geleneksel medyaya göre internetteki evrensel iletişimde yazı-ses ve görüntü aynı ortamda kullanılmakta; bu da iletişimi daha etkin kılmaktadır. Tek bir “linki tıklayarak” herkesin istediği her yere/mekâna erişilebilirliği gün geçtikçe kolay ve masrafsız, aynı zamanda maddi anlamda parasız olma aşamasına gelmektedir. Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki bu gelişimler sosyal, kültürel, ekonomik alanlarda bakış açısının değişmesine, yeni imkânların doğmasına ve ilerlemesine neden olmaktadır. Bilgisayar ve internet, günlük hayatta kimsenin görmezden gelemeyeceği bir öneme sahip olmaya başlamıştır.

Değişik medya imkânlarından faydalanılarak hazırlanmış sayısal nesnelere ve bunlara ait bilgileri barındıran, ziyaretçi ile iletişimin kesintisiz olması ve muhtelif erişim şekillerini karşılamak için alışıldık iletişim metotlarının ötesine geçen, dünya çapında erişimini olanaklı kılmak amacıyla fiziksel manada bir mekana ihtiyaç duymayan (Çolak, 2011) ve günümüzde giderek geçerlilik kazanan Sanal Müze kavramı, günden güne yaygınlık kazanan sanal müze ziyaretleri, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ve toplum içerisinde yaygınlık kazanmasıyla birlikte her müze, özel arşive sahip birçok kurum, kuruluş ve tüzel kişiler bu teknolojileri kullanmaya başlamışlardır. Fiziksel olarak bir bütünlük içinde bulunmayan ancak benzer özellikler taşıyan sanal müzeler, bilgi yapılarının değerlendirilmesi yanında, bilginin sunulma biçimlerini ve benzer nesnelere bir bütünlük içinde görülmesini sağlar. Sanal müzeler, nesnelere sahip olduğu bilgi ile bütünlüğü tek çatı altında toplayarak öğrenebilirlik ve verimlilik gibi etmenlerinin çoklu ortamlar ile hem dolaşım hem de bilgilendirmenin yapılması mümkün kılınmıştır. Bu projeyi hayata geçirme sürecinde bu değerlendirme etkili olmuştur.

Isparta Halı Sanal Müze uygulaması ile Isparta Halılarının sayısallaştırılmış koleksiyonu, yapay bir ortamda erişime sunarken ziyaretçisine gerçek müze deneyimi sunan bir uygulama olarak ele alınmıştır. Sanal müze uygulamasının nasıl olması, ne gibi nitelikleri taşıması gerektiği konusunda Türkiye'deki ve Dünya'daki belli başlı uygulamalara ait siteler taranmış amaçları ve yöntemleri konusunda fikir sahibi olunmuştur. Bu doğrultuda bu projeye tasarım ve uygulama alanında yön veren anket çalışmasıyla da hayata geçirilmiş bir sanal müze uygulaması gerçekleştirilmiştir.

Bu tezin hazırlanma süreci içerisinde bana maddi ve manevi desteklerini eksik etmeyen annem, babam, eşime ve oğluma çalışmamın her aşamasında fikirlerinden yararlanmamı sağlayan ve yardımlarını benden esirgemeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Ali Muhammet BAYRAKTAROĞLU'na, tezin uygulama aşamasında süreci kolaylaştıran kardeşim Mustafa KÜÇÜKOĞLU'na değerli arkadaşım Sayın Oylum KONAY'a ve Özkan KONAY'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Şule ÖZEL
ISPARTA, 2013

ÖZET

SANAL MÜZE: ISPARTA HALI MÜZESİ

Şule ÖZEL

Süleyman Demirel Üniversitesi,

Güzel Sanatlar Enstitüsü Grafik Anasanat Dalı, Yüksek Lisans Tezi

Yıl : 2013, Sayfa: 200

Danışman: Doç. Dr. Ali Muhammet BAYRAKTAROĞLU

Kültürel mirasımızın topluma sunulabilmesine olanak sağlayan sanal müzeler, yeni sunum ve anlatım teknikleriyle, tek bir tıkla sanal ortam da modern müzecilik uygulamaları arasına girmiştir. Kültür ve sanat hazinelerinin toplumla buluşmasına olanak sağlayan sanal müzeler, kültürel ve tarihi bir koleksiyona sahip ve bunları tek çatı altında toplayan, bilgisayar ortamına taşıyıp, internete sergileyen oluşumlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda günümüzde giderek geçerlilik kazanan “Sanal Müze” kavramını tanımlamak, Isparta halısının kültürel ve tarihi değerlerini korumak gelecek kuşaklara aktarmak, şeffaf ve dinamik bir biçimde tek bir çatı altında bir araya getirmek ve bunların sanal ortamda topluca değerlendirilmesini sağlamak bu tezin amacı olmuştur. Bu doğrultuda oluşturulacak olan sanal müzeyle ilgili anket çalışması yapılmış, değerlendirme sonuçlarından yola çıkarak modern anlayışa uygun sanal müze ve web sayfası tasarımı yapılmış, daha sonraki uygulamalar için önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Müze, sanal müze, halı, Isparta halısı, internet, web, 3D.

ABSTRACT

VIRTUAL MUSEUM: ISPARTA CARPET MUSEUM

Şule ÖZEL

Süleyman Demirel University

Faculty of Fine Arts, Department of Graphics Master's Thesis

Year : 2013, Pages: 200

Supervisor: Assoc. Doç. Dr Ali Muhammet BAYRAKTAROĞLU

Virtual museums, which provide an opportunity to exhibit our cultural legacy to society via new presentation and expression methods, have gained a place among modern museology applications in virtual environment with a single-click. Leading the meeting of society with culture and art treasures, virtual museum is a formation that owns culturally and historically important collections, gathers them under a single roof and exhibits these collections on the Internet in computer-based environments. In this sense, the aim of this thesis is to introduce the “Virtual Museum” notion that has been increasingly gaining validity nowadays, preserve and hand down the cultural and historical values of Isparta carpet to next generations, gather these values under a single roof in a clear and dynamic way and to enable their assessment as a whole in the virtual environment. Therefore, a survey about the structure of a virtual museum was carried out and, regarding the results, a contemporary virtual museum and related web site were designed, suggestions were made for further applications.

Key Words: Museum, virtual museum, carpet, Isparta carpet, Internet, web, 3D

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	I
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
İÇİNDEKİLER	V
KISALTMALAR	IX
GÖRÜNTÜLER DİZİNİ	X
TABLolar DİZİNİ	XII
EKLER DİZİNİ	XVI
GİRİŞ	1

I. BÖLÜM

1. MÜZE	8
1.1. Müze Nedir?	8
1.2. Müze Türleri	10
1.2.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler	10
1.2.1.1. Genel Müzeler	11
1.2.1.2. Arkeoloji Müzeleri	11
1.2.1.3. Sanat Müzeleri	11
1.2.1.4. Tarih Müzeleri	11
1.2.1.5. Etnografya Müzeleri	11
1.2.1.6. Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzeleri	11
1.2.1.7. Bilim Müzeleri	12
1.2.2. Bağlı Oldukları Kurumlara Göre Müzeler	12
1.2.2.1. Devlet Müzeleri	12
1.2.2.2. Mezarlık Müzeleri (Müzarlık)	12
1.2.2.3. Belediye Müzeleri	13
1.2.2.3. Özel Müzeler	13
1.2.2.4. Vakıf Müzeleri	13
1.2.2.5. Eğitim Kuruluşlarına, Üniversitelere Bağlı Müzeler	13
1.2.2.6. Askeri Müzeler	14
1.2.3. Hizmet Alanlarına Göre Müzeler	14
1.2.3.1. Bölge Müzeleri	14

1.2.3.1. Halk Müzeleri	14
1.2.3.3. Ekomüze	15
1.2.4. Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler	15
1.2.4.1. Uzmanlık Müzeleri	15
1.2.4.2. Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri	15
1.2.5. Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekânlarına Göre Müzeler	15
1.2.5.1. Açık Hava Müzeleri	15
1.2.5.2. Anıt Müzeler	16
1.2.5.3. Müze Evler	16
1.2.6. İşlevlerine Göre Farklı Müzeler	16
1.2.6.1. Tek Kişilik veya Bir Nesneyi Konu Alan Müzeler	17
1.2.6.2. Atatürk ve Türk Büyükleri Müzesi	17
1.2.6.3. Devrim Müzeleri	17
1.2.6.4. Sanal Müzeler	17
1.3. Müzelerin Dünya’da ve Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi	18
1.3.1. Müzelerin Dünya’daki Tarihsel Gelişimi	19
1.3.1.1. Dünyadaki Önemli Müzeler	22
1.3.1.1.1. British Müzesi	22
1.3.1.1.2. Louvre Müzesi	23
1.3.1.1.3. Berlin Pergamon Müzesi	25
1.3.1.1.4. Prag Ulusal Müzesi	26
1.3.1.1.5. Neprajzi Etnografya Müzesi	27
1.3.1.1.6. Vatikan Müzesi	28
1.3.1.1.7. Metropolitan Müzesi	29
1.3.1.1.8. Guggenheim (Guggenhaym) Müzesi	30
1.3.1.1.9. Prado Müzesi	31
1.3.1.1.10 Hermitage Müzesi	32
1.3.2. Müzelerin Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi	34
1.3.2.1. Osmanlı Dönemi	34
1.3.2.2. Cumhuriyet Dönemi	36
1.3.2.3. Türkiye’deki Önemli Müzeler	39
1.3.2.3.1. Aya İrini Müzesi	39

1.3.2.3.2. Anadolu Medeniyetleri Müzesi	41
1.3.2.3.3. Topkapı Sarayı Müzesi	42
1.3.2.3.4. İstanbul Resim Heykel Müzesi	43
1.3.2.3.5. Mevlana Müzesi	45
1.3.2.3.6. Ankara Etnografya Müzesi	46
1.3.2.3.7. İstanbul Askeri Müzesi	47
1.3.2.3.8. İstanbul Modern Sanat Müzesi	49
1.3.2.3.9. Eskişehir Karikatür Müzesi	50
1.3.2.3.10. Sadberk Hanım Müzesi	51
1.3.2.3.11. Ankara Anıtkabir ve Müzesi	52
1.3.2.3.12. İstanbul Oyuncak Müzesi	53
1.3.2.3.13. Büyük Saray Mozaikleri Müzesi	54
1.3.2.3.14. Süleyman Demirel Demokrasi Müzesi	55

II. BÖLÜM

2. SANAL MÜZE	57
2.1. Sanal Müze Nedir?	57
2.2. Sanal Müze Türleri	62
2.2.1. Broşür Sanal Müzeler	63
2.2.2. İçeriksel Sanal Müzeler	63
2.2.3. Eğitsel Sanal Müzeler	63
2.2.4. Sanal Müzeler	63
2.3. Sanal Müze Tarihçesi	64
2.3.1. Dünya’da Sanal Müze’nin Gelişimi ve Örnekleri	66
2.3.1.1. Dünyada Sanal Müze Örnekleri	67
2.3.1.1.1. Dijital Sanat Müzesi (Digital Art Museum)	67
2.3.1.1.2. Karlsruhe Sanal Müzesi	69
2.3.1.1.3. Canon Sanal Müzesi	71
2.3.1.1.4. Metropolitan Sanal Sanat Müzesi	72
2.3.1.1.5. İslam Sanatları Sanal Müzesi	73
2.3.1.1.6. Chicago Bilim ve Sanayi Sanal Müzesi	75
2.3.1.1.7. Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi	76
2.3.1.1.8. Irak Sanal Müzesi	78

2.3.1.1.9. Google Art Project	79
2.3.2. Türkiye’de Sanal Müze’nin Gelişimi ve Örnekleri	81
2.3.2.1. Türkiye’de Sanal Müze Örnekleri	82
2.3.2.1.1. Eczacıbaşı Sanal Müzesi	82
2.3.2.1.2. Pera Sanal Müzesi	83
2.3.2.1.3. Endüstriyel Tasarım Sanal Müzesi	85
2.3.2.1.4. Sanal Mimarlık Müzesi	86
2.3.2.1.5. Sadberk Hanım Sanal Müzesi	87
2.3.2.1.6. IMOGA – İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi	89
2.3.2.1.7. Sanal Müzik Müzesi	89

III. BÖLÜM

3. “ISPARTA HALI MÜZESİ” SANAL MÜZE UYGULAMASI	91
3.1. Isparta Halısı	91
3.2. Isparta Halısı’nın Tarihçesi	92
3.3. Isparta Halı’sının Özellikleri	93
3.4. Isparta Halıcılığın Sınıflandırılması	94
3.4.1. İlmek Sayılarına Göre Sınıflandırılması	94
3.4.2. Boyutlarına Göre Sınıflandırılması	94
3.5. Sistem Tasarımı: Isparta Halısı Sanal Müzesi Uygulamaları	94
3.5.1. Web Sayfası Uygulaması	94
3.5.2. Isparta Halı Müzesi Web Sayfası	95
3.5.3. Isparta Halı Sanal Müze Tasarımı	100

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR	111
SONUÇ	134
KAYNAKÇA	136
EKLER	141

KISALTMALAR

Com.....	Commercial (Ticari) uzantılı domain uzantısı
Edu	Education (Eğitim Kurumu) domain uzantısı
Gov.....	Government (Hükümet-idari) domain uzantısı
http	Hyper Text Transfer Protocol
ICOM	Uluslararası Müzeler Komitesi
Org	Organization (Organizasyon) domain uzantısı
Prof.....	Profesör
Sn.	Sayın
S	Sayfa
www	World Wide Web

GÖRÜNTÜLER DİZİNİ

Görüntü 1: British Müzesi, Londra – İngiltere.....	23
Görüntü 2: British Müzesi iç görünümü, Londra – İngiltere	23
Görüntü 3: Louvre Müzesi, Fransa.....	24
Görüntü 4: Louvre Müzesi iç görünümü, Fransa	25
Görüntü 5: Berlin Pergamon Müzesi	26
Görüntü 6: Zeus Sunağı'ndan detay	26
Görüntü 7: Prag Ulusal Müzesi, Çekoslovakya	27
Görüntü 8: Prag Ulusal Müzesinden iç görünüm Çekoslovakya	27
Görüntü 9: Neprajzi Etnografya Müzesi, Budapeşte – Macaristan	28
Görüntü 10: Neprajzi Etnografya Müzesinden iç görünüm Budapeşte - Macaristan ...	28
Görüntü 11: Vatikan Müzesi, İtalya	29
Görüntü 12: Vatikan Müzesinden iç görünüm, İtalya	29
Görüntü 13: Metropolitan Müzesi, New York - AB.....	30
Görüntü 14: Metropolitan Müzesinden iç görünüm, New York – ABD	30
Görüntü 15: Guggenheim Müzesi, New York-ABD	31
Görüntü 16: Guggenheim Müzesinden iç görünüm, New York-ABD	31
Görüntü 17: Prado Müzesinden, Madrid-İspanya	32
Görüntü 18: Prado Müzesinden iç görünüm, Madrid - İspanya.....	32
Görüntü 19: Hermitage Müzesi, Saint Petersburg – Rusya	33
Görüntü 20: Hermitage Müzesinden iç görünümler, Saint Petersburg – Rusya	33
Görüntü 21: Aya İrini Kilisesi, İstanbul.....	40
Görüntü 22: Aya İrini Kilisesi'nden iç görünüm, İstanbul	40
Görüntü 23: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara	41
Görüntü 24: Anadolu Medeniyetleri Müzesinden iç görünüm, Ankara	42
Görüntü 25: Topkapı Sarayı, İstanbul.....	43
Görüntü 26: Topkapı Sarayı iç görünümü, İstanbul	43
Görüntü 27: Resim Heykel Müzesi, İstanbul.....	44
Görüntü 28: Resim Heykel Müzesinden iç görünüm, İstanbul	44
Görüntü 29: Mevlana Müzesi, Konya.....	45
Görüntü 30: Mevlana Müzesi iç görünümü, Konya	46
Görüntü 31: Etnografya Müzesi, Ankara	47
Görüntü 32: Etnografya Müzesi iç görünümü, Ankara	47

Görüntü 33: Harbiye Askeri Müzesi, İstanbul	48
Görüntü 34: Harbiye Askeri Müzesi iç görünümü, İstanbul.....	48
Görüntü 35: İstanbul Modern Sanat Müzesi	49
Görüntü 36: İstanbul Modern Sanat müzesinden bir sergi.....	50
Görüntü 37: Karikatür Müzesi, Eskişehir	50
Görüntü 38: Karikatür Müzesi iç görünümü, Eskişehir.....	51
Görüntü 39: Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul.....	51
Görüntü 40: Sadberk Hanım Müzesi iç görünümü, İstanbul	52
Görüntü 41: Anıtkabir, Ankara.....	53
Görüntü 42: Anıtkabir Müzesi iç görünümü, Ankara.....	53
Görüntü 43: Oyuncak Müzesi, İstanbul	54
Görüntü 44: Oyuncak Müzesi iç görünümü, İstanbul.....	54
Görüntü 45: Büyük Saray Mozaikleri Müzesi, İstanbul	55
Görüntü 46: Süleyman Demirel Demokrasi Müzesi, Isparta.....	56
Görüntü 47: Süleyman Demirel Demokrasi Müzesi iç görünümü, Isparta.....	56
Görüntü 48: Dijital Sanat Müzesi web sayfası.....	68
Görüntü 49: 1956 öncüleri	69
Görüntü 50: Baden Eyaleti Karlsruhe Sanal Müzesi web sayfası.....	70
Görüntü 51: Karlsruhe Türk Ganimetleri Sanal Müzesi.....	71
Görüntü 52: Canon sanal müzesi.....	71
Görüntü 53: Canon Müzesi Sanal Turu	72
Görüntü 54: Metropolitan Sanat Sanal Müzesi web sayfası	73
Görüntü 55: Metropolitan Sanat Sanal Müzesi	73
Görüntü 56: İslam Sanatları Sanal Müzesi web sayfası.....	74
Görüntü 57: İslam Sanatları Sanal Müzesi sanal turu.....	75
Görüntü 58: Chicago Bilim ve Sanayi Sanal Müzesi web sayfası	76
Görüntü 59: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi web sayfası.....	76
Görüntü 60: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi sanal turu.....	77
Görüntü 61: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi iç görünümü	77
Görüntü 62: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi eserler hakkında ayrıntılı bilgi.....	77
Görüntü 63: Irak Sanal Müzesi web sayfası.....	78
Görüntü 64: Irak Sanal Müzesi dış görünümü simülasyonu	78
Görüntü 65: Irak Sanal Müzesi iç görünümü	79
Görüntü 66: Google Art Project web sayfası	80

Görüntü 67: Google Art Project web sayfası, koleksiyonlar ara yüzü	80
Görüntü 68: Google Art Project, Moma Modern Sanat Müzesi	81
Görüntü 69: Eczacıbaşı Sanal Müzesi web sayfası	83
Görüntü 70: Pera Müzesi web sayfası	84
Görüntü 71: Pera Sanal Müzesi.....	85
Görüntü 72: Endüstriyel Tasarım Sanal Müzesi web sayfası.....	86
Görüntü 73: Sanal Mimarlık Müzesi web sayfası	87
Görüntü 74: Sadberk Hanım Müzesi web sayfası	88
Görüntü 75: Sadberk Hanım Sanal Müzesi.....	88
Görüntü 76: IMOGA – İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi web sayfası	89
Görüntü 77: Sanal Müzik Müzesi web sayfası.....	90
Görüntü 78: Isparta Halı müzesi banner tasarımı	96
Görüntü 79: Isparta Halı müzesi banner tasarımı.....	96
Görüntü 80: Isparta Halı müzesi banner tasarımı.....	97
Görüntü 81: Isparta Halı müzesi web sayfası, giriş arayüzü.....	98
Görüntü 82: Isparta Halı müzesi web sayfası, arayüzü.....	99
Görüntü 83: Isparta Halı müzesi web sayfası, koleksiyon arayüzü.....	100
Görüntü 84: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı dış görünümü.....	102
Görüntü 85: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı dış görünümü.....	102
Görüntü 86: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı dış görünümü.....	103
Görüntü 87: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, giriş salonu ...	103
Görüntü 88: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, giriş salonu	104
Görüntü 89: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, salon 1.....	104
Görüntü 90: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, salon 2.....	105
Görüntü 91: Giriş salonu panoramik görüntüsü	105
Görüntü 92: Salon 1 - 360° panoramik görüntüsü.....	106
Görüntü 93: Salon 2 - 360° panoramik görüntüsü.....	106
Görüntü 94: Salon 3 - 360° panoramik görüntüsü.....	107
Görüntü 95: Salon 4 - 360° panoramik görüntüsü.....	107
Görüntü 96: Salon 5 - 360° panoramik görüntüsü.....	108
Görüntü 97: Salon 1 - 3D görüntüsü.....	109
Görüntü 98: 3D bina dış görüntüsü.....	110

TABLolar DİZİNİ

Tablo 1: Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri (n=474).....	111
Tablo 2: Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri (n=474).....	112
Tablo 3: Cevaplayıcıların internette geçirdiği zaman.....	112
Tablo 4: S1	113
Tablo 5: Cinsiyet * S1 Çapraz Tablolama	113
Tablo 6: S2 : a şıkkı	114
Tablo 7: S3: b şıkkı.....	114
Tablo 8: S4: c şıkkı.....	114
Tablo 9: S2 Çapraz Tablolama	115
Tablo 10: S3Çapraz Tablolama	115
Tablo 11: S4 Çapraz Tablolama	115
Tablo 12: soru 5 Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçileri görebilmeyi ister miydiniz?	116
Tablo 13: Cinsiyet * S5 Çapraz Tablolama	116
Tablo 14: Soru 6’da Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçilerle konuşabilmeyi ister miydiniz?	117
Tablo 15: Cinsiyet * S5 Çapraz Tablolama	117
Tablo 16: Soru 7, “a” seçeneği “Nesneyi bağımsız görüntülemek”	117
Tablo 17: Soru 8, “b” seçeneği “Nesneyi döndürebilmek”	118
Tablo 18: Soru 9, “c” seçeneği “Nesneye dokunabilmek”	118
Tablo 19: Soru 10, “d” seçeneği “Nesneyi boyutlandırabilmek”	118
Tablo 20: Soru 11, “e” seçeneği “Nesne hakkında bilgi dinlemek”	118
Tablo 21: Soru 12, “f” seçeneği “Nesne hakkında bilgi okumak”	119
Tablo 22: Soru 13, “g” seçeneği “Diğer”	119
Tablo 23: Soru 7, “a” seçeneği Çapraz Tablolama.....	120
Tablo 24: Soru 8, “b” seçeneği Çapraz Tablolama.....	120
Tablo 25: Soru 9, “c” seçeneği Çapraz Tablolama.....	120
Tablo 26: Soru 10, “d” seçeneği Çapraz Tablolama.....	120
Tablo 27: Soru 11, “e” seçeneği Çapraz Tablolama.....	121
Tablo 28: Soru 12, “f” seçeneği Çapraz Tablolama	121
Tablo 29: Soru 13, “g” seçeneği seçeneği Çapraz Tablolama	121
Tablo 30: Soru 14, “Sanal müzede fiziksel etkileşim ve iletişim ortamı olmasını ister miydiniz?	122

Tablo 31: S14 Çapraz Tablolama	122
Tablo 32: S15 “a” seçeneği “Yorum yazmak”	122
Tablo 33: S16 “b” seçeneği “Sesli yorum bırakmak”	123
Tablo 34: S17 “c” seçeneği “Ayak izi tasarımıyla sitedeki konumunuzun gösterilmesi”	123
Tablo 35: S18 “d” seçeneği “İmzanızı bırakabilmek”	123
Tablo 36: S19 “e” seçeneği “Şikayet ve önerilerinizi belirtmek”	123
Tablo 37: S20 “f” seçeneği “Diğer”	124
Tablo 38: S21, Sanal müzede bir sanat eserinin restorasyon aşamasını görebilmek ister miydiniz?”	124
Tablo 39: Cinsiyet * S21 Çapraz Tablolama.....	124
Tablo 40: S22, Bir eserin replikasını orijinal tarihi mekan ve çevresi içinde görebilmek ister miydiniz?	125
Tablo 41: Cinsiyet * S22 Çapraz Tablolama.....	125
Tablo 42: S23, “Bir eserin replikasını modern mekan ve çevresi içinde görebilmek ister miydiniz?”	126
Tablo 43: Cinsiyet * S22 Çapraz Tablolama.....	126
Tablo 44: S24, “Sanal müzede sanatsal tartışmalar için konferans odaları olmasını ister miydiniz?”	126
Tablo 45: Cinsiyet * S22 Çapraz Tablolama.....	127
Tablo 46: Soru 25 “a” seçeneği “Özel Oda” (Davet yoluyla katılımın sağlandığı, ortak bir ilgi alanı hakkında konuşulan oda).....	127
Tablo 47: Soru 26 “b” seçeneği “Arkadaş Odası” Arkadaşların sanatsal tartışma için bulunduğu oda.....	127
Tablo 48: Soru 27 “c” seçeneği “Arkadaş Odası” Arkadaşların sanatsal tartışma için bulunduğu oda.....	128
Tablo 49: Cinsiyet * S25 Çapraz Tablolama.....	128
Tablo 50: Cinsiyet * S26 Çapraz Tablolama.....	128
Tablo 51: Cinsiyet * S27 Çapraz Tablolama.....	129
Tablo 52: Soru 28, Açık konferans odalarında katılımcıların sunum yapabilmesini ister miydiniz?	129
Tablo 53: Cinsiyet * S27 Çapraz Tablolama.....	129
Tablo 54: Soru 29, “Ortam turları yapabilmeyi ister miydiniz?”	130
Tablo 55: Cinsiyet * S29 Çapraz Tablolama.....	130
Tablo 56: Soru 30, “Sanal Müzede eserleri satın alabilmek veya eser satmak ister miydiniz?”	130
Tablo 57: Cinsiyet * S30 Çapraz Tablolama.....	131
Tablo 58: Soru 31, “Mağaza bölümünde hoşunuza giden eserin sanatçısıyla konuşabilmek ister misiniz?”	131
Tablo 59: Cinsiyet * S31 Çapraz Tablolama.....	131

Tablo 60: Soru 32, “Bir sanatçının tüm eserlerini görebilmek için sanatçının sanal stüdyosunu gezebilmek ister miydiniz?”	132
Tablo 61: Cinsiyet * S32 Çapraz Tablolama.....	132
Tablo 62: Soru 33, “Hoşunuza giden eseri satın almadan önce eseri kullanacağınız ortam içerisinde sanal olarak görmek ister miydiniz?	132
Tablo 62: Cinsiyet * S33 Çapraz Tablolama.....	133

EKLER DİZİNİ

Ek 1 Isparta Halısı	145
Ek 2 Isparta Halısı.....	146
Ek 3 Isparta Halısı.....	147
Ek 4 Isparta Halısı.....	148
Ek 5 Isparta Halısı.....	149
Ek 6 Isparta Halısı.....	150
Ek 7 Isparta Halısı.....	151
Ek 8 Isparta Halısı.....	152
Ek 9 Isparta Halısı.....	153
Ek 10 Isparta Halısı.....	154
Ek 11 Isparta Halısı.....	155
Ek 12 Yörük Halısı	156
Ek 13 Yörük Halısı	157
Ek 14 Yörük Halısı	158
Ek 15 Milas Halısı	159
Ek 16 Yörük Halısı	160
Ek 17 Uşak Halısı	161
Ek 18 Isparta Halısı.....	162
Ek 19 Yağcıbedir Halısı	163
Ek 20 Yağcıbedir Halısı	164
Ek 21 Yağcıbedir Halısı	165
Ek 22 Yağcıbedir Halısı	166
Ek 23 Uşak Halısı	167
Ek 24 Yağcıbedir Halıs	168
Ek 25 Milas Halısı	169
Ek 26 Taşpınar Halısı.....	170
Ek 27 Milas Halısı	171
Ek 28 Gördes Halısı.....	172
Ek 29 Milas Halısı	173
Ek 30 Isparta Halısı.....	174
Ek 31 Ege Halısı	175
Ek 32 Isparta Halısı.....	176

Ek 33 Uşak Halısı	177
Ek 34 Isparta Halısı	178
Ek 35 Ege Halısı	179
Ek 36 Ege Halısı	180
Ek 37 Kayseri Halısı	181
Ek 38 iç Anadolu Halısı	182
Ek 39 Ege Halısı	183
Ek 40 Bergama Halısı	184
Ek 41 Milas Halısı	185
Ek 42 Ege Halısı	186
Ek 43 Isparta Halısı	187
Ek 44 Isparta Halısı	188
Ek 45 Isparta Halısı	189
Ek 46 Isparta Halısı	190
Ek 47 Isparta Halısı	191
Ek 48 Isparta Halısı	192
Ek 49 Isparta Halısı	193
Ek 50 Isparta Halısı	194
Ek 51 Isparta Halısı	195
Ek 52 Isparta Halısı	196
Ek 53 Isparta Halısı	197
Ek 54 Isparta Halısı	198
Ek 55 Isparta Halısı	199

GİRİŞ

“Pratik ve kapsamlı bir eğitim ve öğretim için, vatan sınırlarının önemli merkezlerinde modern kütüphaneler, nebatat ve hayvanat bahçeleri, konservatuarlar, sanat okulları, müzeler ve güzel sanatlarla ilgili sergiler kurulması lâzım...” (1923)

Mustafa Kemal ATATÜRK

21. yüzyılda internet; bilgi ve iletişimde sınırların aşılabildiği en üst noktada kullanılmaktadır. Çağımızın gelişen teknolojisine paralel olarak, müzecilik anlayışı da zamanın koşullarına uygun bir şekilde hem gelişim hem de değişim göstermektedir. Hemen her alanda olduğu gibi müzeolojide de bir çağ dönüşümü yaşanmakta; özel ve resmi birçok müze de bu bağlamda yeni yaklaşımlar sergilemektedir. Özellikle de insanların ilgisini kolayca çeken bilgisayarın fazlaca hayatımıza girmeye başlamasıyla birlikte, müzelerde izleyicilerine çabuk ve anında ulaşılabilirlik kolaylığını sağlamaktadır. Bu bağlamda “sanal müze”de geniş kitlelere seslenebilecek bir alan olarak görülmektedir.

Çağdaş müzelerin araştırma ve eğitim merkezlerine dönüşmesiyle birlikte, “sanal müze” kavramı günümüzde önem kazanmaktadır. Dünyada birçok örneğini gördüğümüz bu yeni yaklaşım tüm müzelerin ortak amacı olmaktadır. Çağdaş müzecilik anlayışının bir yansıması olan “sanal müze” kavramı, Türkiye’de de yeni, şeffaf ve bilimsel bir yaklaşımla Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından kapsamlı olarak uygulanmaktadır. Sanal müzelerin en önemli niteliklerinden biri de, fiziksel şartlara bağlı kalmaksızın, sınırsız arşiv ve sergi mekânına sahip olmalarıdır. Bu bağlamda sanal müzeler, o bölgenin halkına ya da o bölgeye ulaşabilme imkânına sahip olanların hizmetinde değil, internet bağlantısının mümkün olduğu her yerde ücretsiz erişilebilme imkânı sağlamaktadır. Sanal müzeler zengin kültür hazineleri ve bilgi birikimlerini, farklı ekonomik ve kültürel altyapılara sahip her bireyin, online olan bu müzelere ulaştırılabilmesinin de yolunu açmıştır.

Birçok ülkede benzer ya da farklı modellerde sanal müze çalışmaları yapılmaktadır (Louvre Museum, Paris Museum, London Museum, Berlin Museum,

vd.). Türkiye’de de Kültür ve Turizm Bakanlığı’nın yürütmüş olduğu (Ayasofya Müzesi, Dolmabahçe ve Topkapı Sarayları, Sümela Manastırı, Aya İrini Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Konya Mevlana Müzesi, vd.) ve birçok özel müzenin de yer aldığı bu projeler topluma kültürel fırsat eşitliği sunmaktadır. Ne yazık ki sayamadığımız birçok müze ve m zeleşmeyi bekleyen birçok mekân herkesin kullanımına açık arşivi oluşturmayı beklemektedir. Kültürel değerlerimizi görünür kılmak ve toplumun her kesimine ulaşabilmek için projelerin çoğaltılması ve desteklenmesi gerekmektedir.

Sanal müzeler, teknolojinin günlük yaşamın bir parçası olarak çabuk ve anında ulaşılabilirlik kolaylığını sağlaması açısından geniş kitlelere seslenebilecek bir alan olarak görülmektedir. Günümüzde  ağdaş müzecilik bağlamında ele alınan sanal müzeler nesnenin kendisini ve nesneye ait bilgiyi görünür kılmak üzere kurgulanmaktadır. Nitekim müzeler halkın sanat eserlerini toplu ve sistematik olarak görebileceği tek yerdir.

Müzeler o ülkenin gelişmişlik seviyesini ve  ağdaşlığının  l t  olarak kabul edilmektedir. Zengin kültürel mirasımızın gelecek kuşaklara sağlıklı bir şekilde ulaştırılması için bilimsel çalışmalarla bu projeler oluşturulmaktadır. Bu doğrultuda, son yıllarda önemli projeler başlatılmıştır. Isparta halı müzesi sanal müzeye dönüştürme projesi’de bu projelerden biridir. Bu bağlamda oluşturulacak Isparta halı müzesi web sayfasında yer alacak sanal müzeyle birçok konu ve içerikte, farklı anlayış ve düzenlemelerle tarihi el dokusu halılara kolay erişim sağlanacaktır.

M zelerimizin birçok sorunu vardır ve bunların en önemlisi mekân sorunudur. İletişim teknolojilerinin gelişmesiyle birlikte tüm imk nlarını kullanmaya başlayan müzeler, sergilenen ve sergilenmeyi bekleyen nesnelerin arkasında gizli kalan bilginin görselleştirilmesini ve bu bilgiyi kalıcı kılmak için eğitim ve eğlence işlevlerini bir arada etkili şekilde kullanarak topluma sunmaya başlamışlardır. Gelişen ve gelişmekte olan teknolojinin de imk n verdiği olanaklar göz önünde tutulursa; artık dijital yöntemle birçok tarihi yapının dokümantasyonu, korunması, restorasyonu, yeniden yapılması ve tanıtımı yapılabilir. Bu sebeple bir müzenin, koleksiyonun ve etkinliklerinin görünürlüğünü sağlamak açısından önemlidir. Müzeler toplum için değil, toplumla birlikte çalışan kurumlar haline

gelmelidir. Bu bağlamda belli kültür düzeyindeki izleyicilerine değil, her kesimden bireye, müzelerin gerekliliği bilincini aşılama gerekmektedir.

Müzeler tarihi unutturmayan ve tarihi yaşatan kurumlar olarak insanlığın kendi geçmişi ve belleğidir. Bu sebeple kültürel varlıkları koruma ve gelecek kuşaklara miras bırakma gibi işlevleri nedeniyle müzeler çok önemli kurumlardır. Maalesef günümüzde müzeler sadece eserlerin depolandığı, yazılı kâğıtlar üzerinde kalmış, bulunan eserlerin depoculuğunu yapmaktan öteye gidememektedir. Nitekim bu yaklaşımla yürütülen müzecilik anlayışı ile müzede sergilenen ve depolarındaki eserler şimdi her zamankinden daha fazla bozulma tehlikesi içerisinde; eserlere hak ettikleri değerin verilmediği görülmektedir. Müzelerdeki eserlerin depolanmasında bile büyük mekân sıkıntısının ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Müzelerin amacı sadece kültürel ve tarihi mirası korumaya, saklamaya ve sergilemeye çalışmak olmadığıdır. Müzelerin toplumun ve gelişiminin hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden malzemelerin üzerinde araştırma yapan, toplayan, koruyan, bilgiyi paylaşan ve sonunda inceleme, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kâr düşüncesinden bağımsız sürekliliği olan bir kurum (Madran, 1999:7) olduğu unutulmamalıdır.

Müze dünya sanatının çeşitliliğini hem de bunların altında yatan, insan yaratıcılığını evrensel birlik ve bütünlük fikrini vurgular, eserin yapıldığı yılların özellikleri, sanatçı üzerinde bıraktığı izler, toplumda herkesin çok iyi bildiği anlam genişliği ve önem bütünlüğü bize hatırlatan müzeler (Erbay: 2011:31), gelişen ve değişen çevrede ayakta kalabilmek için yeni yöntem, teknikler uygulamak durumundadırlar. Bu bağlamda modern iletişim ve multimedya teknolojilerinin kullanıldığı sanal ortamdaki gelişmeler de, müzenin, koleksiyonun ve etkinliklerinin görünürlüğünü sağlamak açısından önemli olmaktadır. Nitekim multimedya ve bilgisayar teknolojisi ile müzelerde kayıtların tutulması, katalogların hazırlanması ve kullanımı, nadir, fiziksel koşullara karşı hassas sergilenmeyen eserlerin, kullanıcılara sunulması, dünyadaki diğer bilgi bankaları ve kütüphanelerle bağlantı kurulması, eğitim ve araştırma olanaklarının geliştirilmesi, daha rahat ve etkin bir araştırma ortamının yaratılması imkanlarını sağlamaktadır. Bu bağlamda koleksiyonlarını sanal ortama taşımış eserlerini görünür kılmak, bilgisini soyutlamak amacıyla dijitalleşmiş çoğu müze büyük kitlelere ulaşma imkânından ötürü önemlidir. Her müze,

koleksiyonu farklı olduğu için farklı bir yapıya ihtiyaç duyar, ek ihtiyaçları karşılamak, var olan bir yapıyı elinizdeki koleksiyona uygun olarak düzenlemek zordur. Bu nedenle geçmişe göre bugün için sanal müzelere daha da fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Bu bağlamda bu projeye sanal müze anlayışının önemini vurgulamak; günümüz koşullarında, ülkemizde bir sorun olarak algılanması gereken nitelik ve nicelik açısından yetersiz müzecilik anlayışını bilinç seviyesine yükseltmek; dünyada ve Türkiye’deki müzecilik uygulamalarındaki örneklerden hareketle ideal bir Isparta Halı müzesi profili oluşturmak tezin en önemli çıktılarından birini oluşturmaktadır.

Bugüne kadar Türkiye’de yapılan akademik çalışmalar arasında, Isparta halısı ve sanal müzesi ile ilgili olarak ele alınan bir çalışma bulunmamaktadır. Konuyla ilgili yapılan araştırmaların eksikliği çalışma boyunca önemli bir engel teşkil etmiştir. Bu çalışmayla, Isparta halıları ve sanal müzeler ayrıntılı olarak incelenmektedir. Bunun yanı sıra, sanal müzelerle ilgili çalışmalarda oluşturan web sayfaları genel hatlarıyla ele alınmıştır. Yapılan sanal müze anketi sanal müze projesinde yapılan tasarıma yön vermiştir.

Sanal müze projesi; “Isparta Halı Müzesi”nde sergilenen halılar birçok ziyaretçiye internet aracılığıyla ulaşılabilirlik kapsamında etkili ve yenilikçi sunumlarla, ele almayı hedeflemektedir. Bu hedefler doğrultusunda projenin ana kütesini oluşturan halıların kaynak araştırması ile başlanmıştır. Başta Süleyman Demirel Üniversitesi Kütüphanesi, Halil Hamit Paşa Kütüphanesinde bulunan sınırlı sayıdaki müze alanıyla ilgili kitaplara ulaşılmış, çoğunun internet ortamından edinilen makale tez, seminer ve bildirimlerle kaynak taraması yapılmıştır. Projeye kaynakların aktarılmasında Betimsel/Betimleyici tanım modeli uygulanmıştır. Müzeler ve sanal müzeler ile ilgili yeterli kaynak bulunmadığı tespit edilip, çok az çalışma yapıldığı görülmektedir. Projenin uygulama aşamasında anket çalışması yapılmıştır. Bu araştırma İsrail Teknoloji Enstitüsü (Technion-Israel Institute of Technology, in Haifa, in Israel) yüksek lisans öğrencisi Rina Kolomisky’in Professor Rivka Oxman danışmanlığında oluşturmuş olduğu sanal müze anketinden alıntılanmıştır. Sorular hiç değiştirilmeden birkaç soru çıkartılarak bu projeye uyarlanmıştır. Rina Kolomisky’in anket sonuçlarına ulaşılammıştır. Bu doğrultuda bir karşılaştırma yapılamayacaktır. (www.oocities.org, [5.5.2013]).

Bu araştırmanın ana kütlesini Isparta’da üniversite eğitimine devam eden Türk öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklem çerçevesi, hedeflenen kitle düşünülerek bu kitleyi temsil edecek kişilerin belirlenmesi olarak değerlendirilmiştir. Bu ana kitleyi daraltmak üzere örneklem, araştırmanın çalışma grubunu 2012–2013 öğretim yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik Bölümünde tasarım konusunda eğitim alan ve bu eğitimini özellikle internet, multimedya vb. derslerle pekiştiren öğrencilerden seçilmiştir. Örneklem kapsamına alınan, Süleyman Demirel Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Grafik Bölümü öğrencilerinden kolayda örnekleme yöntemi ile seçilen 114 kişiye anket formu dağıtılmıştır. Ancak anket formlarından 14 adedi eksik ya da hatalı olmasından ötürü araştırmaya dâhil edilmemiş 12 adedi ise boş dönmüştür. Neticede 88 adet anket formu değerlendirmeye alınmıştır. Başlangıçta, “Tasarım öğeleri ve unsurları nasıl olmalıdır, neleri kapsamalılar?” soruları açısından önemli bir deney olarak görülürken, proje ilerledikçe bu genel amaçlar ve soruların ötesinde deneyimler sunduğu da ortaya çıkmıştır. Çıkan sonuçlar doğrultusunda “Web sitesi tasarım öğeleri ve unsurları”, “Web sitesinin gerçeklikle ilişkisi” ve “Web sitesinin kullanım özellikleriyle” ilgili ve birçok sorunsala açıklık getirmiştir. Bu anketlerin analizinde SPSS Statistics Data Editor 20. Paket programı kullanılmıştır. Anket verilerine Frekans analizi ve Crosstab analizleri uygulanmıştır.

Proje gerçek Halı Müzesi’nin işlevini belirli ölçülerde üstlenmeyi amaçlamaktadır. Isparta Halı Müzesi, elinde hiç koleksiyonu bulunmayan bir müze olarak kuruldu. Projeye, ön hazırlık, koleksiyon ve belge araştırması ile başlanmıştır. Öte yandan, Türkiye’de derli toplu arşivlerin bulunmadığı ön bilgisinden de hareketle ilgili alanda bir araştırma yapılarak, yok olmaya yüz tutmuş el dokusu Isparta halı fotoğrafları ve envanter bilgileri belge niteliğinde kayıt altına alınmıştır. Tarihi el dokusu halılar depo formatında çıkarılıp tek tek fotoğraflanarak arşivlenmiştir. Müzenin koleksiyonu “Isparta Müzesi, Isparta Belediyesi’nin arşivlerinde ve yerel halk’ın kişisel arşivleri bulunmaktadır. Bu arşivlerde bugüne kadar, herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Isparta Halı Müzesi ile ilgili olarak altyapı çalışmaları ilk Isparta müzesinde, ikinci olarak Isparta Belediyesi’nin yapım aşamasındaki etnografya ve halı müzesinde bulunan Isparta halılarının envanter taraması ile tespiti yapılmış, konuyla

ilgili yetkili devlet kurumlarından gerekli izinler alındıktan sonra halıların çekimleri yapılmıştır. Üçüncü olarak eski Isparta evleri gezilerek tespit edilen tarihi el dokusu Isparta halıları da eklenmiştir. Bu projeye Isparta’da bulunan tarihi halıların arşiv niteliğinde bir arada tutulması için bir belgelik oluşturulmuştur. Yapılan araştırmalar sonunda oluşturulan belgelik için gerekli künye bilgilerine, Isparta halıları konusunda bilgi birikimine sahip alanın uzmanı olan ve bilgisine güven duyulan Süleyman Demirel üniversitesi öğretim görevlisi Erhan TÜRELİ ve halı uzmanı bilirkişilik yapan Doğan SOYDEMİR’in genel bir değerlendirmeleri doğrultusunda halıların künye bilgilerine ulaşılmıştır. Bu doğrultuda bilgilerin güvenilirliği de sağlanmıştır.

Isparta Halı Sanal Müzesi’nin görsel belgeliğini oluşturmak için tezin konusunu oluşturan sanal müze fikri ile hareketle, çeşitli kaynaklarda bulunan Isparta halılarının tespiti yapılarak yüksek çözünürlükte taranıp sayısal ortama aktarılmıştır. Mevcut olanların sayısal yeniden çoğaltımları yapılmış, böylece sanal müze’nin görsel tabanını oluşturacak 100’e yakın görsel tarama içeren zengin bir belgelik elde edilmiştir. Nitekim çeşitli yayınlarda kullanılmak amacıyla halıların yüksek çözünürlükte çekilmiş fotoğrafları ve halılara ait bilgi kütüğü, bilgisayar FileMaker veritabanına aktarılarak, Isparta Halısı Sanal Müzesi web sayfasına aktarılmıştır. Isparta halısı sanal müze projesi yalnızca sanal bir web sayfasından ibaret değildir. İçerisinde panoramik ve 3 boyutlu görüntü teknikleri kullanılarak eserleri yazılı metin, ses, video ve farklı açılı fotoğraf destekleri ile eserlere ait bilgiler; Isparta yöresinin tarihi, kültürel ve turistik özellikleri yer almaktadır. Bu bağlamda oluşturulacak sanal müze dünya kültür varlıklarını tanıtmaya ve bunlara kolay erişebilirliği anlamında küresel bir yaklaşımı, çok yönlü olarak ziyaretçilerin hizmetine sunulmaktadır.

Sanal ortamda belirli bir işlevi olan bir mekân yaratmak açısından da Isparta Halı Müzesi bugüne kadar örneği az olan bir proje olarak ele alınmıştır. Başlangıçta belirlenen hedefler doğrultusunda yaratılan sitenin “Isparta Halı Müzesi” kavramına dikkat çekmesi, ziyaretçiye bir müzede gezdiği izlenimini vermesi açısından önemlidir. Bu sebeple gerçek bir müze konseptinde hazırlanan, ancak gerçek bir müzeyle bağlantısı olmayan Isparta Halısı sanal müzesi bina tasarımı, 3D Max programıyla inşa edilmiştir. Tasarlanmış Osmanlı dönemi mimarisine uygun kubbeli

altıgen formadaki birbirine bağılı 6 salondan oluşan bir yapı uygun görülmüştür. Halı salonları ortada büyük salon giriş kapısı ile birlikte diğer odalara bağılantılı yapılmıştır. Her salon orta salona açılmaktadır. Müzeyi gezmek açışından kolaylık sağılayan bu form ziyaretçilerin bilgisayar başında sıkılmadan gezip bilgi alabileceğı ortam sağılanmıştır. Bu bağılamda hazırlanmış olan salonlar, grafik/görsel ve işitsel olarak, araştırma ve genel tarama modeli çerçevesinde sanal müzelerin yapısal unsurları ve çalışma yöntemleri dikkate alınarak evrensel bir sergi alanı oluşturulmuştur.

Sanal müze de görsel bilgilerin yanı sıra, sesli, görüntülü ve yazılı bilgiler de yer almaktadır. Yörenin Türkiye coğrafyasındaki yerini gösteren bir harita, bölgenin kısa bir tarihi, bölgenin kültürel ve etnik yapısı ve bölgeyi tanıtıcı fotoğraflar, filmler. Bu bağılamda çalışmanın amacına uygun fotoğraf makinesi, kamera, aracılığıyla MySQL veri tabanı üzerinde PHP, HTML, Java Script, web programlama dilleri kullanılarak kat planı ile etkileşimli hareket eden, perspektif görüntüleme penceresi olan bir sanal gezi uygulaması geliştirilmiştir. Bunun dışında internet sitesinin sanal galerisinde panoramik fotoğraflar sunularak, tamamen dinamik değıştirilebilir biçimde tasarlanan ve programlanan bir web sayfası oluşturmuştur.

Isparta halılarının geniş kitlelere ulaştırılması genel müzecilik konsepti açışından tanımlandığında “Isparta halı Müzesi” herkese hitap eden bir içerik ve sunuşa gereksinim duyulmuştur. Bu noktada, müzenin ziyaretçileri internet bağılantısının online olabilen herkese açıktır. Dolayısıyla, dünyanın çeşitli yerlerinden, çeşitli yaş gruplarındaki araştırmacılar, öğrenciler, yoğun olarak bilgisayar kullanan insanlar doğal ziyaretçi kesimini oluşturması beklenmektedir. Bu sebeple “Isparta Halı Sanal Müzesi”nin sanal ortama entegrasyonu ile Isparta halılarının tanınırlığı sağılanacaktır.

I. BÖLÜM

1. MÜZE

1.1. Müze Nedir?

Geçmişten günümüze kadar birçok müze bilimcisi (müzeolog), bilim adamı, sanatçı, yazar, sosyolog vb. “Müze” kelimesinin farklı bakış açılarıyla tanımı yapmış, ancak zaman içinde çağın getirdikleriyle birlikte temelde aynı olmak şartıyla “Müze” kelimesi anlam ve kavram olarak değişikliğe uğramıştır (Süzen, 2005:47-48). Bu bağlamda “Müze” kelimesinin tarih boyunca geçirmiş olduğu süreç detaylı olarak incelendiğinde toplama, saklama ve sergileme yapılan alanların olduğu, bir kurum olarak ele alındığında işleyişlerine göre değişiklik gösterdiği görülmektedir (Atagök, 1999:131).

İlkçağlarda “Müze” kelimesi, Yunanca “MOUSA”, Latince “MUSA” olarak adlandırılan ve Batı dillerinin hemen hepsine giren, güzel sanatların da kaynağı olarak gösterilen esin perisidir (Genim, 1993:34). İlkçağ inançlarına göre, insan ve tanrı arası birer varlık olan “MUSA”lar, bilimden sanata her alanda, insana yaşamın tadını bağışlayan, insanı tanrı, tanrıyı insan yapan, kökeninde akıl, düşünce ve yaratıcılık gücü özelliklerini içeren bir varlık olarak belirginleşir (Arseven, 1966:41). Diğer bir yaklaşım olarak Latince, Müzler (periler) Müze, sözlük anlamıyla, “periler mabedi” anlamını taşır. Sonradan “Bilimler Tapınağı” anlamı kazanan Mousion kelimesinden türemiştir (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997:1321).

Günümüzde ise müzeye ilişkin yapılan tanımlarda bir çeşitlilik ile karşılaşmaktadır. Bu müze tanımlarını, uluslararası tanımlar, her ülkenin ilgili kurumlarının tanımı ve kişisel tanımlar olarak ayırabiliriz. Bu bağlamda müzeyi tanımlayacak olursak; Kültürel ya da tarihsel değer taşıyan toplumun bilimsel ve kültürel geçmişini yansıtan ve geleceğini biçimleyecek öğeleri araştıran, toplayan ve koruyan, sergileyen, belgeleyen, yaşatan yerlere müze adı verilir (Atagök, 1995:3). Müzeler, toplumların bilim ve sanat ürünleri ile yeraltı ve yer üstü zenginliklerini sergilemek amacıyla oluşturulmuş kurumlardır. TDK Türkçe Sözlükte müze (2013) “sanat ve bilim eserlerinin veya sanat ve bilime yarayan nesnelere saklandığı, halka gösterilmek için sergilendiği yer veya yapı” olarak tanımlanmaktadır. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı’nda tarafından yapılan bir diğer tanıma (2013) göre, “Tarihi

eserleri tespit eden, bilimsel yöntemlere açığa çıkaran, inceleyen, değerlendiren, koruyan, tanıtan, sergileyen, eğitim programları aracılığıyla tarihi eserler konusunda halkı bilinçlendirerek toplumun kültür düzeyini yükseltmeyi amaçlayan eğitim, bilim ve sanat kurumlarıdır. Bunların dışında müze tanımı Uluslararası Müzeler Komitesince (ICOM) 2007 yılında Viyana, Avusturya, 21. Genel Konferansı sırasında kabul edilen tüzük'e göre; toplumun hizmetinde olan, halka açık, insana ve yaşadığı çevreye dair tanıklık eden, araştırma yapan, toplayan, koruyan, eğitim ve zevk alma doğrultusunda sergileyen, kar amacı gütmeyen, sürekliliği olan bir kurum olarak ifade edilmiştir (icom.museum, [15.1.2013]). Müze tanımının farklı kaynaklara göre incelendiğinde temelde aynı olmak koşulu ile birden fazla müze tanımının bulunduğu görülmektedir. İnel (2000:20) bu tanımlamalara ek olarak; "Müze" kelimesini; bilim dalı ve meslek açısından ele almakta ve "Geniş anlamı", "Aktiviteler, görev, fonksiyon ve sorumluluklar", "Konu" ve "Amaç" olarak 4 başlıkta incelemektedir. Bu bağlamda İnel (2000:20)'e göre toplumun gelişmesine ve hizmete dönük amaçlı olarak çalışan topluma açık ve kalıcı unsurları içeren, insan ve çevresinin, materyal kanıtını, eğitim ve etüt amaçları ile toplayarak, saklayarak, araştıran, ileten ve sergileyen kurumlar olarak tanımlamakta ve Sosyolog Peter Van Mersch'in yapmış olduğu tanımlamayı şöyle aktarmaktadır; "müzeler insanın gerçek, iyilik ve güzellik arayışına ve düşünmeye davet edildiği bir ortamdır" (İnel, 2000:20).

Müzeler ayrıca, toplumu aydınlatmak amacıyla insan soyunun gelişimi, doğa olaylarının oluşumu ve teknolojinin geçirdiği değişim gibi konularda araştırmalar yapan izleyici kitlesine mesajlar ileten bilimsel merkezlerdir (icom.museum, [15.1.2013]). Bu bağlamda müzeler bünyelerinde barındırdıkları belge ve nesnelere ait bilgileri çeşitli serim teknikleri ile izleyiciye müze içinde ve dışında yazılı ve sözlü olarak detaylı bilgi vermekle yükümlüdür (tr.wikipedia.org, [15.1.2013]). Müzelerin en temel hedeflerinden biri de budur. Sonuç olarak Müzeler kültürel değer taşıyan bir bütünü, türlü biçimlerde korumak, incelemek, değerlendirmek ve özellikle halkın beğenisinin yükselmesini ve eğitimi için sergilemek amacı ile toplum yararına yönetilen, hem günümüzü hem de geleceği aydınlatan kurumlardır.

1.2. Müze Türleri

Antik dönemlerden beri biriktirme, koleksiyon oluşturma isteği ile ortaya çıkan müzeler, geçen zaman içerisinde kendilerini yenilemiş ve geliştirmişlerdir. Böylece müze türlerinde de hem idari, hem de koleksiyonlar bakımından değişiklikler meydana gelmiştir. İlk zamanlarda çoğunlukla arkeoloji ve etnografya ağırlıklı olan müzeler, şimdilerde yüzlerce türe ulaşmış, 19. yüzyılda yaşanan endüstri devriminden 21. yüzyıla kadar müze türleriyle ilgili çeşitli sınıflamalar yapılmıştır (Madran, 1999:7).

Müze türlerine ilişkin çok sayıda gruplama ve sınıflandırma yapılmış olmasına rağmen birçok kaynakta kullanılan en yaygın sınıflandırma (icom.museum [15.1.2013]), Mardan (1999), Atagök (1999), biçimi “Arkeoloji Müzeleri”, “Etnografya Müzeleri”, “Tarih Müzeleri”, “Güzel Sanatlar Müzeleri”, “Açık Hava Müzeleri”, “Bilim Müzeleri”, “Askeri Müzeler” ve “Özel Müzeler” şeklindedir.

İnel’in yapmış olduğu sınıflandırma da müze türlerini konu alan kaynaklarda kullanılan bir sınıflandırmadır: Ona göre bu sınıflama “objeyi esas alan müze türleri”, “fonksiyonu esas alan müze türleri”, “müze”yi esas alan müze türleri” olmak üzere üç türdür. Bu sınıflandırmanın yanı sıra müze türlerini daha detaylı olarak inceleyen ve çalışma kapsamında referans olarak alınan bir başka sınıflandırma da “Koleksiyonlarına”, “Bağlı oldukları yönetim birimlerine”, “Hizmet ettikleri bölgeye”, “Hitap ettikleri kitleye”, “Koleksiyonlarını sergiledikleri mekanlarına”, “İşlevlerine” göre müze türleridir (Müze Türleri, [15.1.2013]). Yapılan müze türleri sınıflandırmasının özellikleri ve hangi müzelerin bu türler içerisinde yer alabileceği alt başlıklarla açıklanmaktadır.

1.2.1. Koleksiyonlarına Göre Müzeler

Koleksiyonlarına göre sınıflandırılan müzeler; yarar sağlama ve zevk alma özelliklerini dikkate alma ve öğrenme amacıyla bir araya getirilmiştir (Madran, 1999:7). En ideal sınıflandırma da, müzelerin içerdiği koleksiyonlara göre yapılabilir. Koleksiyonların içerikleri veya nitelikleri, bağlı oldukları kurumlar, hizmet alanları, hizmet ettikleri toplum, koleksiyonlarını sergiledikleri mekanlar ve işlevleri doğrultusunda müzeler çeşitli gruplara ayrılmaktadır (Denizci ve Mirza, 2012:14).

1.2.1.1. Genel Müzeler

İçlerinde birçok koleksiyonu barındırabilirler. Genel müzeler diğer türlere göre en İdeali kabul edilmektedir.

1.2.1.2. Arkeoloji Müzeleri

Arkeologların yaptıkları kazılar sonucunda ortaya çıkarılan buluntuların sergilendiği müzelerdir. Türkiye’de en yaygın müze türü arkeoloji müzeleridir. Türkiye’de Kültür ve Turizm Bakanlığı’na bağlı olan müzeler, genellikle arkeoloji müzeleridir (Önder, 1999:15).

1.2.1.3. Sanat Müzeleri

Sanat değeri taşıyan, resim, müzik ve heykel gibi sanat eserlerinin gruplar halinde toplanıp; birkaç yüzyılın sanat birikimini veya bir sanat akımını ya da sadece bir sanatçıyı kronolojik olarak koleksiyonlarında sergileyen ve gelişmeleri izleyen müzelerdir (Müze Türleri, [20.1.2013]).

1.2.1.4. Tarih Müzeleri

Bir şehri, bir yöreyi, bir ülkeyi veya bir kişinin tarihsel gelişimini, sistemli bir biçimde inceleyen ve açıklayan müzelerdir. Tarih müzeleri, yazılı ve görsel belgeleri, iktisadi, siyasi, toplumsal açıdan koleksiyonlarında bir araya toplamış müzelerdir (Emeksizoglu, 2007:21).

1.2.1.5. Etnografya Müzeleri

Etnografya müzeleri bir toplumun folklor, halk sanatı, gelenek ve görenekleri, giysi, gündelik hayat ile ilgili geçmiş uygarlıklara ait çeşitli eserlerin sergilendiği müzelerdir. Müzelerde genellikle halı, kilim, sedirler, silahlar, pencere kanatları, pirinç mangallar, hamam takımları, bindallılar, süs takıları, yatak örtüleri, giysiler, çoraplar, keseler, kuşaklar, başlıklar, siniler, tepsiler, dolaplar, minberler, rahleler, mutfak eşyaları vb. sergilenmektedir.

1.2.1.6. Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzeleri

Doğa Tarihi ve Jeoloji Müzeleri’nde değişik hayvan, bitki türleri, hayvanat bahçeleri, akvaryumlar, botanik bahçeleri, doğal rezervler ve doğal etkileşimler sonucu oluşmuş peyzajlar, doğada mevcut olan çeşitli bitki ve hayvan fosilleri,

iskeletler, fosillerden, aslına uygun suni biçimde tasarlanmış maketler, mineraller, taş vb; bu müzenin içeriğini oluşturmaktadır.

1.2.1.7. Bilim Müzeleri

Bilim ve teknolojinin tarih boyunca geçirdiği değişim, bilim müzelerinde sergilenmektedir. Bilim müzelerinin bir ülkenin kalkınmasında büyük rol oynadığı söylenebilir. Çünkü bilimin gelişmesi ve ilerlemesi, halkın genelinin geçmiş bilgilere sahip olmasıyla ilintilidir. Ayrıca bu müzelerde kurulacak düzeneklerle hem öğrencilerin, hem de halkın aletleri kullanabilmeleri sağlanır ve bu aletlerin hangi basamaklarla ve ne şekilde yapıldıkları öğretilir.

1.2.2. Bağlı Oldukları Kurumlara Göre Müzeler

1.2.2.1. Devlet Müzeleri

Devlete ait olan bu müzeler, korunması gerekli eski eserleri korumak ve değerlendirmek amacıyla kurulmuşlardır. Bunlardan bir kaçı; Savunma Bakanlığı'na bağlı askeri müzeler, Ulaştırma Bakanlığı'na bağlı DDY müzeleri, Kültür Bakanlığı bünyesindeki arkeoloji müzeleri, Topkapı Sarayı, Yıldız Sarayı vb. müzeler devlet müzeleri arasında yer almaktadır.

1.2.2.2. Mezarlık Müzeleri (Müzarlık)

Müzarlık (müze+mezarlık) olarak adını bir din adamı olan Peder François de la Chaise (1624–1709)'den almıştır (Bayraktaroğlu, 2011). Devlete bağlı kurumlardır. Çoğunlukla topluma mal olmuş, sanatçı, devlet adamları, vd. bu tür mezarlara defnedilir. Ölen kişinin anısına anıt mezarlar yapılır ve kendilerine ait eşyalar, resimler mezarlık müzelerinde sergilenir.

Bir yok oluşu temsil eden mezarlıklar Bayraktaroğlu'nun (2011) aktardığı gibi “Birer mezar olmaktan çıkarak yaşayan/yaşatılan birer değere dönüştürülmektedirler. Kişinin adına yapılan mezarın mimari yapısı, üzerine yerleştirilen süslemeler onları yitlik, geri dönüşü olmayan bir düş unsuru olmaktan çıkarıp yaşayan/yaşatılan bir göstergeye dönüştürmeye olanak sağlarlar” (Bayraktaroğlu, 2011). Ülkemizde de bir örneği bulunan “Ankara Devlet Mezarlığı Müzesi”, Fransa'daki “Le Père Lachaise”, Azerbaycan'daki “Fahri Hıyaban” müze+mezarlıklara örnek gösterilebilir.

1.2.2.3. Belediye Müzeleri

Belediye müzeleri bulunduğu bölgenin, taşınır kültür ve tabiat varlıklarının, halkın hayat tarzını, kültürünü temsil eden araç ve gereçler dahil bilim, kültür, din ve plastik sanatlarla ilgili, belge değeri bakımından korunması gerekli eserleri korunmak, bakımını, onarımını sağlamak amacıyla kurmuş müzelerdir. Devlet tarafından desteklenebilir ve denetlenebilir. Bunlardan birkaçı; İstanbul Belediyesi'ne bağlı Atatürk İnkılâp Müzesi, Tevfik Fikret Aşiyân Müzesi", İstanbul Şehir Müzesi, Tanzimat Müzesi (İhlamur Köşkleri), Belediye Müzesi, Taşova Belediyesi Müzesi, Alpaslan Belediyesi Müzesi (Amasya), bu tür müzelerdendir.

1.2.2.3. Özel Müzeler

Özel müzeler, genellikle iş dünyasından kişi veya kuruluşlar tarafından, çeşitli konularda bir araya getirilmiş eserlerin yer aldığı, koleksiyonlarının yönetimi özel kişilere bağlı müzelerdir. Özel müzeler, tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de son yıllarda artmaktadır. Müzeciliğin ve müze eğitiminin gelişmesine çok önemli katkıları bulunmaktadır. Türkiye'de bu anlamda ilk müze 1980 yılında Sadberk Hanım adına kurulmuştur. Sabancı Müzesi, Pera Müzesi, Basın Müzesi, Sait Faik Abasıyanık Müzesi ve daha birçok örneğine günümüzde artarak rastlanmaktadır.

1.2.2.4. Vakıf Müzeleri

Vakıflar birçok kişi tarafından kurulan ve toplum yararına çalışmayı ilke edinen kuruluşlardır. Son yıllarda vakıflar açısından müzecilik alanında ciddi çalışmalar yapılmakta, vakıf eserlerinin gelecek nesillere aktarılması için ciddi çalışmalar yürütülmektedir. Vakıflar genel müdürlüğüne bağlı bu müzelere örnek olarak Türk Vakıf Hat Sanatı Müzesi, İstanbul-Halı Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi, Ankara Vakıf Eserleri Müzesi, Edirne Selimiye Vakıf Müzesi bunlardan birkaçıdır.

1.2.2.5. Eğitim Kuruluşlarına, Üniversitelere Bağlı Müzeler

Üniversiteler kuruldukları şehir ya da bölgenin bilimsel ve ekonomik anlamda gelişmelerini desteklemektedir. Bu bağlamda üniversite müzeleri de o bölgenin kültürel alt yapısını geliştirmekte, eğitim, araştırma ve inceleme gibi konularında birer laboratuvar olma özelliğini taşımaktadır. Gazi Üniversitesi Türk

Halk Bilimi Müzesi ile ODTÜ Arkeoloji Müzesi, Hacettepe Üniversitesi Mehmet Akif Ersoy (Müze) Evi, Ankara Üniversitesi Oyuncak Müzesi bunlardan birkaçıdır.

1.2.2.6. Askeri Müzeler

Türk ordusunun tarihini gösterirler. Askeri müzeler savaş zamanlarında o döneme ait kullanılan askeri malzeme, silah, top vb. eşyaların, yapılan savaşlar sonucunda başka ülkelerden kalma savaş aletlerinin sergilendiği müzelerdir. İstanbul Askerî Müzesi, Ankara Kurtuluş Savaşı Müzesi, Eskişehir Uçak Müzesi, Ankara Devlet Mezarlığı Müzesi de bu tür müzeler içerisine girer.

1.2.3. Hizmet Alanlarına Göre Müzeler

Bu tür müzeleri, etnografik ve ihtisas müzelerinden ayırmak güçtür. Folklor, antika eşyalar gibi çeşitli konularda toplanmış eserleri bir arada sunabileceği müze türleridir. Hizmet alanlarına göre müzeler üçe ayrılmaktadır.

1.2.3.1. Bölge Müzeleri

Şehir merkezlerinden uzakta bulunan ve sadece bulunduğu bölgeye veya yöreye özgü konularla ilgili olan müzelere bölge müzesi denir. Yeri neresi olursa olsun, şehirden uzakta olan bir müze çoğu kez bölge müzeleri (açık hava müzeleri) olarak tanımlanır (Denizci ve Mirza, 2012:16). Efes ve Bergama açık hava müzeleri (antik kentler) bu tür müzelere örnek olarak verilebilir. Açık hava müzeleri üç kısımda toplanabilirler; kırsal açık hava müzesi, bölgesel açık hava müzesi ve ulusal açık hava müzeleri (Erbay, 1992:52).

1.2.3.1. Halk Müzeleri

Genel olarak o bölgenin kendi geçmişini yansıtmaktadır. Ata hatıralarının canlı örneklerini yansıtan eserlerin sergilendiği halk müzeleri, hem maddi kültür belgelerini barındırması hem de geçmişi yaşanan günlere bağlaması bakımından önemli bir görev üstlenir. Bu müze türüne örnek olarak Safranbolu evleri verilebilir (Denizci ve Mirza, 2012:16). Genel olarak buldukları bölgenin etnografyasında milli veya bölge müzelerinde yer alırlar. Halk müzeleri bir bina içerisinde yer alabileceği gibi bir ev, bir kasaba veya bir çiftlik de olabilir.

1.2.3.3. Ekomüze

Bir bölgede mevcut toplumun tarihsel gelişimi, yaşam biçimlerinin sergilendiği müzelerdir. Ekomüzeler, o çevrenin aynasıdır. Bu tür müzelerin genel olarak hizmet ettikleri bölgeye göre müzeler kapsamına girdiği söylenebilir (Denizci ve Mirza, 2012:16). Bir yörenin ve bağlı yaşam biçimlerinin araştırılması, korunması, kültürel ve doğal varlıkların değerlendirilmesi etkinliklerini kalıcı olarak sağlayan bir müze türüdür (Madran, 1999:9). Bu müzelerin “toplum müzeleri” olarak kabul edildiği de görülmektedir (Koşay, 1974:135). Türkiye’nin ilk Ekomüzesi Bolu ili Mudurnu ilçesinde bulunan “Hüsamettindere Köyü Ekomüzesi”, Kars ili Boğatepe köyünde kurulan ilk peynir müzesi “Zavot Eko Müze”si örnek olarak gösterilebilir.

1.2.4. Hizmet Ettikleri Topluma Yönelik Müzeler

1.2.4.1. Uzmanlık Müzeleri

Koleksiyonlarını belli bir konu etrafında toplamış müzelerdir. Bu müze türlerine örnek olarak İstanbul’da bulunan Kilim ve Düz Dokuma Yaygılar Müzesi, Türk Vakıf Hat Sanatları Müzesi, Su Ürünleri Müzesi, Türk Sahne Sanatları Müzesi, Basın Müzesi, Eskişehir Lüle Taşı Müzesi, Sağlık Müzesi, Oyuncak Müzesi, Karikatür Müzesi verilebilir (Müze Türleri, [20.1.2013]).

1.2.4.2. Çocuk Sanat ve Gençlik Müzeleri

Çocuk ve Gençlik Müzeleri, eğitim amaçlı olarak çocuklara ve yetişkinlere hitap eden müzelerdir. Bu tür müzelerin diğer müzelere göre farklı olması uzman pedagoglar eşliğinde çocuk ve gençlerin okul ve toplumla işbirliği içinde olmalarıdır. Bugün bu müzeler, “duvarsız sınıfın” önemli bir parçasını oluşturmaktadırlar. Bu müzelere örnek olarak, Boston, Manhattan, Indianapolis, Houston Çocuk Müzeleri ve Arizona Çocuk ve Gençlik Sanat Müzesi verilebilir. Türkiye’de henüz bir örneği bulunmamaktadır.

1.2.5. Koleksiyonlarını Sergiledikleri Mekânlarına Göre Müzeler

1.2.5.1. Açık Hava Müzeleri

Açık Hava Müzeleri kapalı bir mekânda sergilenmesi mümkün olmayan yapıtların sergilendiği yerlerdir (Tiyatro, arena, agora v.b.). Bu müze türü; kırsal açık hava müzeleri (köy, kasaba), bölgesel açık hava müzeleri (belli bir bölgenin halk

kültürünü yansıtan) ve ulusal açık hava müzeleri (bir ulusun kültürünü yansıtan) olarak üçe ayrılır. Arkeolojik sit alanları açık hava müzelerine örnek olarak verilebilir. Ahlât Açık Hava Müzesi, Göreme Açık Hava Müzesi, Pessinus Müzesi ve Yazılıkaya, Aspendos Antik kentleri ve tiyatrosu, Perge, Temessos, Myra, Xantos, Efes, Bergama Antik kentleri açık hava müzelerine örnek olarak verilebilir (Müze Türleri, [20.1.2013]).

1.2.5.2. Anıt Müzeler

Anıt Müzeler daha çok, fazla harap olmayan mimari ve tarihi yönünden değerli olan ve genellikle kapalı veya büyük bir bölümü ayakta duran anıtsal yapılardır. Bu bakımdan mimarisi ve içindeki süslemeleriyle önem kazanmış bu yapılar (camii, kilise, kale, sur, anıt, tapınak vb.) müze olarak değerlendirilir. Bu anlamda Türkiye’de Dolmabahçe Sarayı, Beylerbeyi Sarayı, Ayasofya Camii, Anıtkabir, Çanakkale Şehitler Anıtı, Kariye Camii gibi yapılar bu tür müzelerdendir (Müze Türleri, [20.1.2013]).

1.2.5.3. Müze Evler

Tarihi, mimarisi ve içindeki değerler dolayısıyla korunması gereken konak ve evlerdir. Birgi’deki Çakırağa Konağı, Bursa’da Murad Evi, Yozgat Nizamoğlu Konağı, tarihi konaklar gibi, evler ve konaklar bu tür müzelerdendir (Önder, 1999:15-16’dan akt. Buyurgan, 2007:73).

1.2.6. İşlevlerine Göre Farklı Müzeler

Yukarıda yapılan sınıflamaların dışında gelişen farklı tür müze örnekleri de bulunmaktadır. Bunlar, “Tek kişilik müzeler”, “Devrim müzeleri”, “Sanal müzeler” işlevleri bakımından farklı müzelerdendir. Devrim müzeleri, içinde barındırdıkları nesnelere bakımından diğer müzelerden farklıdır. Bu müzelerin koleksiyonlarını devrimi belgeleyen fotoğraflar, maketler, gazeteler, grafikler, afişler oluşturur. Sanal müzeler ise günümüzde her alanda olduğu gibi müze eğitimi alanında da önemli bir yere sahip olan İnternet aracılığıyla ulaştığımız müzelerdir. Müzeye gelemeyen ama eserlere ulaşmak isteyen bireylere sanal ortamda erişim imkânı hazırlar. Bunlara Eczacıbaşı Sanal Müzesi, Selçuk - Efes Müzesi, Ankara ve İstanbul Resim ve Heykel Müzeleri örnek verilebilir (Denizci ve Mirza, 2012:21).

1.2.6.1. Tek Kişilik veya Bir Nesneyi Konu Alan Müzeler

Bir tek nesneyi ve özelliklerini kapsayan müzeler olarak tanımlanabilir. Bir tek nesneyi konu alan veya tek kişilik müzelere, Atatürk evleri örnek verilebilir.

1.2.6.2. Atatürk ve Türk Büyükleri Müzesi

Türk kurtuluş savaşı, Atatürk ve İnkılapları ile ilgili müzelerle, Türk büyüklerinin anılarını taşıyan nesnelerin sergilendiği müzelerdir (Buyurgan, 2007:73). Atatürk'ün yaşadığı süre içerisinde oturduğu, kişisel eşyalarının, çeşitli yerlerde çekilmiş fotoğraflarının, bulunduğu evler, köşkler, saraylar ve resmi yapılarıdır. Atatürk Müzeleri genellikle "Atatürk Evleri" olarak da bilinmektedir. Selanik'teki "Atatürk (Müze) Evi", "TBMM Müzesi", "Cumhuriyet Müzesi" ve Atatürk'e hediye edilen, birkaç gün orada istirahat ettiği iddia edilen ev müzeler "Trabzon Atatürk Köşkü" bu tür müzelere örnek olarak verilebilir.

1.2.6.3. Devrim Müzeleri

Devrim müzeleri, içinde barındırdıkları nesnelere bakımından diğer müzelerden farklıdır. Bu müzelerin koleksiyonlarını devrimi belgeleyen fotoğraflar, maketler, gazeteler, grafikler, afişler müzenin koleksiyonlarını oluşturmaktadır (Denizci ve Mirza, 2012:21).

1.2.6.4. Sanal Müzeler

Sanal Müze, görüntü aktarma teknikleri ve iletişim teknolojileri yardımıyla internet ve bilgisayar ortamına taşınmış müzelerdir. Sanal müzeler, müzenin koleksiyonunu dijitalleştirerek küresel erişime açmakta ve ziyaretçi/kullanıcıya imkanı sağlayarak uygulamaya özgü bazı hizmetler sunmaktadır (Yücel, 2012:43). Günümüzde her alanda olduğu gibi müze eğitimi alanında da önemli bir yere sahiptir (Denizci ve Mirza 2012:21). Sanal müzeler ülkemizde ve dünyada her zaman gezme imkanı bulamayacağımız müzeleri görme, tanıma, bilgilenme ortamını sağlamaktadır. Müzeye gelemeyen ama eserlere ulaşmak isteyen bireylere sanal ortamda erişim imkanı hazırlamaktadır (Buyurgan, 2007:74). Bunlara Eczacıbaşı Sanal Müzesi, Selçuk - Efes Müzesi, Ankara ve İstanbul Resim ve Heykel Müzeleri örnek verilebilir.

Yüzyılın en önemli projesi arasında yer alan, Google'ın Art Project uygulaması; Kitap, gazete, dergi, müzik, film ve daha birçok akla gelmeyen içerik tek tek dijital alanda sergilenmektedir. Artık dünya müzelerini ve koleksiyonlarının önemli eserlerini yakından inceleme fırsatı sunan site, yüksek çözünürlükteki fotoğraflarıyla toplamda 30 binden fazla eseri tek çatı altında toplamaktadır. Sitede sanatçı, eser, müze ve koleksiyon adı gibi kategorilerde arama yapılmaktadır. Sitede, New York Metropolitan, Berlin Alte Nationalgalerie, Amsterdam Rijksmuseum, Floransa Uffizi, St. Petersburg The State Hermitage, Madrid Museo Reina Sofia ve Londra Tate Britain, Türkiye'den Sakıp Sabancı Müzesi ve Pera Müze'si gibi birçok dünyanın ünlü müzelerinde bulunan eserler görüntülenebilmektedir (www.googleartproject.com/tr, [23.1.2013]).

1.3. Müzelerin Dünya'da ve Türkiye'deki Tarihsel Gelişimi

İnsanlık öteden beri tabiatın ve kendinin ürettiklerini toplamakta ve biriktirmektedir (Altun, 2006:18). Bu sebeple toplanan ve biriktirilen çoğu eşya/eser zamanla koleksiyonculuğa dönüşmüştür.

Koleksiyonculuk, geçmişin değerlerini geleceğe taşıma kültürüdür (Yıldızdoğan, 2007:27). Koleksiyonculuktan müzeciliğe geçiş bilimsel etkinliklerin doğal sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Koleksiyonların gelişmeleri ve yeniden değerlendirilmeleri, sınıflandırılmaları, belgelendirilmeleri ve korunmalarıyla, bireysel uğraş, bilimsel ve kuramsal bir çalışmaya dönüşmüş; toplumsal ve siyasal bilinçlenmelerin katkılarıyla kamulaştırılan koleksiyonlarla müzeler oluşturulmuştur (Müze Türleri, [15.1.2013]). Müzelerin gelişimi; uluslararası kurumlar oluşturuluncaya kadar kendiliğinden olmuştur.

Müzeler, İnsanlık tarihine bakıldığında, bilim ve sanat açısından toplumun geçmişini, gelişimini, doğa olaylarının oluşumu ve teknolojinin geçirdiği değişim gibi konularda, hem günümüzü hem de geleceği aydınlatmaktadır. Müzelerin oluşum ve gelişim tarihi sürecinde günümüze kadar farklı "müze" anlayışları ortaya çıkmıştır.

1.3.1. Müzelerin Dünya'daki Tarihsel Gelişimi

Paleolitik dönemden itibaren insanlar “toplayıcı” olarak tanımlanmış, ihtiyaç fazlası yiyecek ve eşyalarını bir köşeye yığmış, Neolitik dönemle birlikte yerleşik hayata geçip üretmeye ve hayvanları evcilleştirmeye başlamışlardır. Daha kentsel bir yaşam sürmeye başladıklarında ise insanların yarınları garantiye alma tutkusu çeşitlenerek devam etmiştir (Yıldızturan, 2007:27).

Tanrı ve tanrıçalara armağan edilen nesnelere birikmesi ile ilk doğal müzelerin oluştuğu söylenebilir (Atagök, 1999:134). Tarih süreci içerisinde doğa nesnelere ve sanat yapıtlarının bir araya getirilmesi ilk kez Paleolitik çağ mezarlarında (M.Ö. 100.000-40.000) görülmüştür (Denizci ve Mizra, 2012:30). Ardından Eski Mısır ile Mezopotamya’da değerli eşyaların mabetlerde, mezarlarda, kutsal alanlarda ve saraylarda bir arada sergilendikleri bilinmektedir. Eski çağ’da savaşlarda ele geçen, savaş galiplerinin getirdikleri eserler koleksiyonculuğun başlamasına neden olmuştur (Atagök, 1999:134). Kabul edilen “ilk Müze” olarak adlandırılan yapı, İskenderiye’de I. Ptolemaios’un müzelere adadığı Mouseion isimli bir tapınaktır. Hem Yunanca’daki “mouseion” kelimesi adını bu tapıntan almıştır (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997:1320). Bu dönemde Yunan tapınakları da sergileme açısından önemli mekânlardı. Müzenin çevresinde kitaplık, amfi tiyatro, gözlemevi, yemek ve çalışma odaları, botanik ve hayvanat bahçeleri yer aldığı bilinmektedir (Özkasım ve Ögel, 2005:18). Üniversite, akademi ve manastır niteliği taşıyan bu müze Yunanistan’ın ve doğu ülkelerinin eski ve yeni sanat yapıtlarını bulundurduğu (Denizci ve Mizra, 2012:30) ve bu bağlamda İskenderiye Müzesinin günümüzdeki müze anlayışının temelini oluşturduğu bilinmektedir.

Geçmişe ait eserleri toplama ve koleksiyon yapma fikri ise ilk defa Romalılarda ortaya çıkmıştır. Romalılar, değerleri kapların, egzotik bitkilerin bir çoğunu sirklerde ve hayvanat bahçelerinde sergiledikleri bunların yanı sıra Yunan tapınaklarından yağmaladıkları resim, heykel ve diğer sanat eserlerini koleksiyonlarına katıkları bilinmektedir (Artun, 2006:20). Başlangıçta ganimet olarak toplanan ve tapınaklarda sergilenen her türlü sanat eserini zamanla ganimeti toplayan kişiler tarafından bir kısmını kendileri için ayırdıkları ve böylece ilk özel koleksiyonculuğunda bu dönemde ortaya çıktığı görülmektedir (Artun, 2006:20). Bu

dönemde değerli eserleri ve sanat yapıtlarını toplamak ve sergilemek, yaşam alanlarını mozaik ve fresklerle süslemek (Mozaik Müzelerinde birçok örneğine rastlanmaktadır. Örneğin Gaziantep Zeugma Müzesi, Hatay Mozaik Müzesi, v.d) sınıf üstünlüğünün bir göstergesi olarak kabul edilmiştir. Günümüze kadar uzanan sergi anlayışı Atina’da “Pinakotek” denilen salonlarda toplanan sanatçı eserlerinin halka sunulması ile başlamıştır. Romalılar başlangıçta müze sözcüğünü felsefi tartışmaların yapıldığı yer olarak kullanmışlardır. Sonraki dönemlerde Bergama, Antakya, Roma ve Atina’da müzelerin kurulduğu bilinmektedir (Denizci ve Mizra, 2012:30). Bunun ardından Atina, İskenderiye ve Roma gibi kent merkezlerinde yaşayan zengin kişiler, evlerinde değerli ve ilginç buldukları eşyaları biriktirerek koleksiyonculuğa başlamış; öncekilere kıyasla ortaçağ koleksiyonlarında seçicilik daha da gelişir, farklı ve değeri daha yüksek eserlerin peşine düşülür (Altun, 2006: 21-22).

Orta Çağ’da önemli kiliseler ve katedraller zengin koleksiyonları ile birer müze haline gelmiştir. Ama bu dönemde sanat eserleri halka kapalı bir koleksiyon anlayışı ile korunmaktaydı. İkonalar, azizlere ait kutsal eşyalar, heykeller, kabartmalar, diğer dini eşyalar ve sanat eserleri bulunmaktaydı (Yıldızturnan, 2007:27). Rönesans’a kadar sadece kiliseyi ziyaret edenler tarafından bu sanat eserleri görülmekteydi. Kilise dışında da ilgi çekici doğal nesnelere koleksiyonlar hâlinde biriktirilmesi, Orta Çağ boyunca devam etmiştir. Bu arada haçlı seferlerinden dönen Avrupalılar, yağmaladıkları değerli eşyaları evlerinde sergilemişlerdir. Bu bağlamda Avrupa’nın modern müze fikri ilk olarak haçlı seferleriyle doğmuştur (Altun, 2006:20). Ortaçağ’da da saltanat ve ihtişamın alameti olarak, her hükümdar ve prensin bir “Nadirler Salonu” bulunmaktaydı (Etem, 1932:533). Ancak halka açık, halkın yararlanabileceği genel bir müze fikri 18. yüzyılda Fransa’da doğmuştur (Şapolyo, 1936:20). Ancak Artun’a (2006:20) göre 14. yüzyılda Selçuklular Konya kentinin surlarına ve kapılarına yerleştirdikleri kabartma ve heykeller ile kamusal herkese açık müzeyi oluşturmuşlardır. Resmi olarak ilk halk müzelerinden biri sayılan İngiltere’deki British Museum 1759’da açılmıştır, ancak müzeyi ziyaret etmek için önceden izin almak, haftalar öncesinden başvuruda bulunmak gerekmektedir. Bu bağlamda koşulsuz gezilebilen, ilk halka açık müze Fransız İhtilali sonrası 1793 yılında, Paris’te bulunan Louvre sarayındaki kralların eşyalarını

sergilenmesiyle müzelerin kurum olarak gelişip yayılması başlamıştır (Erbay, 2011:21-22). Müzelerin sayısı bu dönemden itibaren önemli artış göstermiştir. Müze kurma fikri hızla Avrupa'nın her yerine yayılmıştır. Müzelerin diğer kıtalara yayılmaları ise bir yüzyıl daha sonra gerçekleşmiştir. Bu bağlamda 18. yüzyılda yaşanan aydınlama çağı müzeler açısından bir dönüm noktasıdır. Bu tarihsel dönem Batı toplumunu eski, geleneksel, değişmez kabul edilen varsayımlardan, önyargılardan ve ideolojilerden kurtarmış, özgürleştirmeyi ve yeni bilgiye yönelik düşünsel gelişimi desteklemiştir. Müzelerde bu değişimden en çok etkilenen kurumlar olmuştur. Modern müzenin temelleri de bu dönemde atılmıştır. Sanata ve müzelere olan ilgi aydınlanma döneminin entelektüel yapısını destekler tarzdadır (Erbay, 2011:28).

18. yüzyıl Avrupa'sında başlayan Aydınlanma Çağı bilimsel ve teknolojik gelişmeleriyle dünyayı geliştiren Sanayi Devrimi'nin temellerini oluşturmuştur. Bu bağlamda Avrupa'da yaşanan Reform hareketlerinin yol açtığı özgür düşünce, bilim ve teknik alanda gelişmelere de ortam hazırlamıştır (tr.wikipedia.org, [15.1.2013]). Hızla artan sanayileşme, kentleşme, bilim ve teknolojinin ilerleyişi müzelerin de gelişiminin önkoşulu olmuştur. Bu dönemde gelişen tarih bilinci müzecilikte eserlerin derlenmesini de etkilemiş ve tarih müzesi kavramı ilk defa ortaya çıkmıştır (Erbay, 2011:27).

Artun (2006:21) 19.yüzyıl Avrupa'sının sosyo-ekonomik ve kültürel yapısına ilişkin değişim ve gelişimlerin müzeler içinde gerçekleştiğini, 19. yüzyılın "Müzeler çağı" "bilginin paradigması" olduğunu vurgulamaktadır. Bu döneme kadar olan süreçte müzelerin gelişimi; uluslararası kurumlar oluşturuluncaya kadar kendiliğinden olmuştur. 2. Dünya Savaşı sonrasında Uluslararası Müzeler Konseyi'nin (ICOM) kurulması ile bu alanda uluslararası standartlar oluşturulmaya başlanmıştır. 20. yüzyılda müzelere olan ilginin artması ve müzelerin artan sayısı milletlerarası birlikler kurulmasını kaçınılmaz kılmış, 1926'da Milletlerarası Müzeler dairesinin ardından 1946 yılında, müzeleri tanımlamak ve bu alandaki çalışmalarını yaygınlaştırmak amacıyla ICOM (international council of museums) kurulmuştur (icom.museum, [15.1.2013]).

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü ya da UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization), Birleşmiş Milletler'in özel bir kurumu olarak, 1947'de Uluslararası Müzeler Konseyini ICOM'u kurmuştur (Buyurgan, 2007:85). Unesco'nun, 1972 yılında hazırladığı Kültürel ve Doğal Mirası Koruma Sözleşmesi'yle, yaşayan kültürlerin korunması yaklaşımı benimsenmiş, kültürel çalışmaların etkileri müzeciliğe de yansımıştır. Müzeler kurumsallaşarak koleksiyonlarının türlerine göre farklılaşan yeni müze türleri de bu dönemde ortaya çıkmıştır.

20. yy. müzeleri sanatsal, kültürel ve bilimsel birikimlerin topluma aktarıldığı kurumlar olarak eğitim görevini üstlenmiş, halkın zorlanmadan eğitildiği yaygın eğitim merkezlerine, araştırmaların yapılabildiği laboratuarlara dönüşmüştür (Müze Türleri, [15.1.2013]). 1960'lardan sonra sergileme tavırlarındaki farklılıklar yeni bir anlayışın oluşmasının önünü açmış, bu bağlamda müzelerin içinde barındırdığı farklı kısa-uzun dönemli sergiler, film gösterimleri, söyleşiler, bianeller gibi etkinlikler yapılarak, müzelerin yeniden nasıl kurgulanabileceği sorgulanmaya başlanmıştır. Günümüzde ise belli bir beğeni düzeyine erişilmesi, toplumsal gelişmelerin yönlendirilmesi, halkın eğlenirken öğrenip gelişmesi, zamanın böylelikle değerlendirilmesi nedeniyle, müzelerinin amaçları ileriye yönelik nitelikler kazanmıştır.

1.3.1.1. Dünyadaki Önemli Müzeler

1.3.1.1.1. British Müzesi

British Museum 1753 yılında kurulan, dünyanın ilk ulusal kamu müzesidir. İngiltere'nin Londra şehrinde Dünya'nın her yanından getirilen seçkin Eskiçağ yapıtları ve etnografya koleksiyonlarından oluşmaktadır. British Museum koleksiyonları dört ana bölümde toplanmıştır; Eskiçağ yapıtları bölümü; sikkeler ve madalyalar bölümü; baskılar ve çizimler bölümü; günümüzde ayrı bir yapıda bulunan "Museum of Mankind" ("İnsanlık Müzesi") adı verilen etnografi bölümüdür.

Eskiçağ yapıtları bölümü, Mısır, Batı Asya, Eski Yunan ve Antik Roma, Tarihöncesi İngiltere, Ortaçağ ve Doğu yapıtlarından oluşan ayrı ayrı koleksiyonları kapsar. Müzedeki ünlü yapıtlar arasında, Mısır hiyerogliflerinin Reşit Taşı, Asurbanipal'ın Ninova'daki sarayından gelme Asur kabartmaları, Bodrum'daki

Mausoleion'dan frizler, Sutton Hoo Gemi Mezarlığı, tunç ve fil dışından Afrika heykelcikleri sayılabilir (www.britishmuseum.org, [14.1.2013]).

Görüntü 1: British Müzesi, Londra – İngiltere

Görüntü 2: British Müzesi iç görünümü, Londra – İngiltere

1.3.1.1.2. Louvre Müzesi

Louvre, on üçüncü yüzyıl başlarında (1204), saray, daha sonra 14. yüzyılda kraliyet merkezi olmuştur. 1793'te müze haline getirilmiştir. Louvre Müzesi; yedi bölümden oluşmaktadır. Bunlar Resim, heykel, doğu sanatları, Mısır sanatları,

Yunan sanatları, sanat eserleridir. Doğu sanatları bölümünde; heykel, Akat uygarlıklarından eserler mevcuttur. Mısır sanatları kısmı ise, Mısır'dan getirilen ve Kahire Fransız Enstitüsü tarafından yapılan araştırmalarda ortaya çıkan, uygarlık örneklerinin tanınması bakımından önemlidir. Yunan sanatları bölümünde; MÖ 2000 yılı ile M.S. 3. yüzyıl sanatlarına ve çinilerine rastlanmaktadır. Sanat eserleri bölümünde, ortaçağdan günümüze kadar gelen süsleme sanatı örnekleri; resim bölümünde, ortaçağ Fransız ve Avrupa resim koleksiyonları vardır. Ayrıca Heykel Bölümü'nde, 19. yüzyıl Fransız sanatının zamanımıza kadarki önemli eserlerini de bulundurmaktadır. Bunların yanı sıra Louvre'da arkeolojik, mimari ve tarihsel sergilere de yer verilmektedir. Müzenin çok zengin kütüphanesi, konferans salonu ve eğitim bölümü, eserlerin incelendiği ve yenilendiği laboratuvar ile sanat tarihi ve müzecilik konusunda eğitim yapan Louvre Müze Okulu da önemli kısımlarındandır. Leonardo Da Vinci'nin ünlü Mona Lisa'sı da burada bulunmaktadır (www.louvre.fr/en, [14.1.2013]).

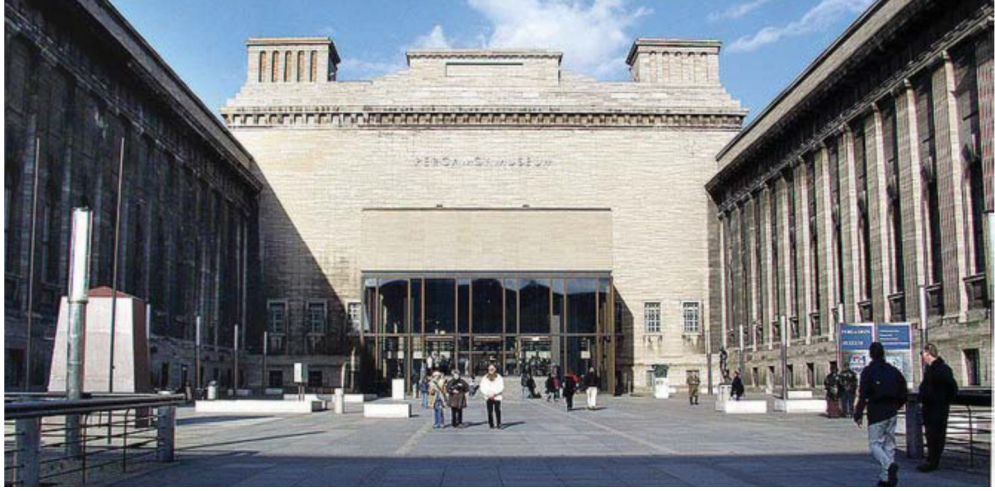
Görüntü 3: Louvre Müzesi, Fran

Görüntü 4: Louvre Müzesi iç görünümü, Fransa

1.3.1.1.3. Berlin Pergamon Müzesi

Adını Bergama antik kentinden alan Pergamon Müzesi, ilk defa 1830'da açılmış, sonradan getirilen eserler sığmayınca da 1930'da genişletilip restore edildikten sonra tekrar açılmıştır. Pergamon Müzesi, Berlin'de Müze Adası diye adlandırılan yerde bulunan beş müzeden biridir. Helenistik Dönemin en güzel sanat eserlerinden biri olarak kabul edilen Zeus Sunağı Bergama (Pergamon)'da 1871 yılında yol yapımında görevli Alman Mühendis Carl Humann tarafından bölümleri numaralandırılıp özenle sökülerek 1886 yılına kadar aralıklarla parça parça Berlin'e götürülmüş ve Berlin Pergamon Müzesinde yeniden kurulmuştur. Bergama'dan götürülen Zeus Sunağı, Pergamon Müzesi, Berlin – Almanya Zeus Sunağı'ndan detay Pergamon Müzesi, Berlin – Almanya Bu müze Pergamon Zeus Sunağı yanında, Milet Pazar Kapısı'nı, Sümer, Asur ve Pers medeniyetlerinden de birçok değerli eseri bünyesinde bulundurmaktadır (Denizci ve Mirza, 2012:32-33).

Görüntü 5: Berlin Pergamon Müzesi

Görüntü 6: Zeus Sunağı'ndan detay

1.3.1.1.4. Prag Ulusal Müzesi

1885 -1890 yılları arasında inşa edilmiş olan müze birçok kez millî parlamento binası olarak da kullanılmıştır. Dünya ve Çek Cumhuriyeti tarihi ile ilgili eserlerin sergilendiği ihtişamlı bir müzedir (tr.wikipedia.org, [14.1.2013]).

Görüntü 7: Prag Ulusal Müzesi, Çekoslovakya

Görüntü 8: Prag Ulusal Müzesinden iç görünüm Çekoslovakya

1.3.1.1.5. Neprajzi Etnografya Müzesi

Budapeşte'nin ünlü etnografya müzesidir. Macaristan kültürüne ait 139.000, uluslararası kültürlere ait de 53.000 parça barındıran müze, Avrupa'daki en büyük etnografya müzelerinden birisidir. Daha önce Kraliyet Mahkemesine ait olan bina,

parlamento binasının karşısında yer alır. Rönesans ve Barok Dönem mimarisinin izlerini taşır (tr.wikipedia.org, [14.1.2013]).

Görüntü 9: Neprajzi Etnografya Müzesi, Budapeşte – Macaristan

Görüntü 10: Neprajzi Etnografya Müzesinden iç görünüm Budapeşte - Macaristan

1.3.1.1.6. Vatikan Müzesi

Vatikan’da bulunan dünyanın en büyük müzelerinden birisidir. Bu müze Roma Katolik Kilisesi tarafından Rönesans da inşa edilmiş olup, dünyanın önemli heykellerine ev sahipliği yapan önemli bir binadır. Müze 1400 odalıdır. Müzenin bölümleri arasında, Raphael (Rafael)’in dekore ettiği Raphael Odaları, 1473 yılında

inşa edilen Sistine Şapeli ve Mısır koleksiyonunu barındıran antik sanat bölümleri bulunmaktadır (rome-museum.com, [14.1.2013]).

Görüntü 11: Vatikan Müzesi, İtalya

Görüntü 12: Vatikan Müzesinden iç görünüm, İtalya

1.3.1.1.7. Metropolitan Müzesi

Manhattan, New York City'deki Central Park'ın yanında yer alan müze, The Cloisters adı verilen orta çağ sanatını barındıran bölümü bünyesinde bulundurur. Kurulduğu günden bu yana birçok eklemeye yapılan Metropolitan Müzesi; arkeolojik eserler, dünya uygarlıkları bölümleri, 52 resim galerisinin yanı sıra dekoratif sanat

galerileriyle izleyiciye eşsiz zenginlikler sunmaktadır. Amerikan sanatının örneklerinin yanı sıra Avrupa resim ve heykel sanatından 2000 eseri barındıran müzede antik uygarlıklara ait sayısız obje de yer almaktadır (www.metmuseum.org, [14.1.2013]).

Görüntü 13: Metropolitan Müzesi, New York - AB

Görüntü 14: Metropolitan Müzesinden iç görünüm, New York – ABD

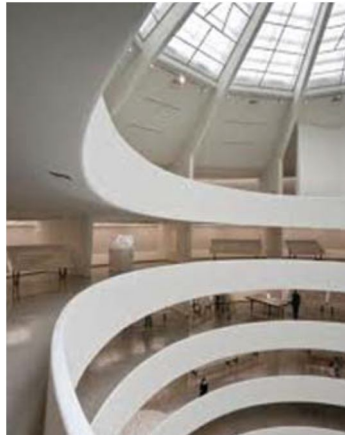
1.3.1.1.8. Guggenheim (Guggenhaym) Müzesi

Solomon R. Guggenheim Müzesi (Solomon R. Guggenheim Museum), New York kentinde, Solomon Guggenheim!ın modern sanat yapıtlarından oluşan koleksiyonunun sergilendiği müze. Frank Lloyd Wright!ın tasarımı olan ve 1959!da tamamlanan yapı, geleneksel müze mimarlığından bütünüyle farklı bir anlayışı

sergiler. Yapı kütlesini, yukarı doğru açılarak yükselen beyaz renkli betondan yalın görünümlü bir sarmal bant oluşturur. İç mekânda ise gene sarmal bir rampa altı kat yüksekliğine ulaşır. Rampanın ortasındaki boşluk tepede, paslanmaz çelikten bir konstrüksiyonu olan cam bir kubbeyle örtülmüştür. Sarmal dış duvarın iç yüzüne asılmış resimler, en yukarıdan başlanıp rampadan döne döne inilerek izlenmektedir (www.guggenheim.org, [14.1.2013]).

Görüntü 15: Guggenheim Müzesi, New York-ABD

Görüntü 16: Guggenheim Müzesinden iç görünüm, New York-ABD

1.3.1.1.9. Prado Müzesi

Prado Prada Müzesi, İspanya'nın başkenti Madrid'de yer alan bir müze ve sanat galerisidir. 12. yy'dan erken 19. yy'a eski İspanyol Kraliyet koleksiyonuna dayalı dünyanın en güzel Avrupa sanat koleksiyonları yer almaktadır. Dünya'nın en

önemli müzelerinden biri olan, 19 Kasım 1819'da Jean de Villanueva'nın yapmış olduğu yapıda hizmete giren Prado Müzesi, krallık koleksiyonlarının bir araya getirilmesiyle oluşturulmuştur. İspanyol ressamlarının (El Greco, Velazquez, Goya, vb.) ve Hollanda ressamlarının (Bosch, Rubens, vb.) pek çoğunun yapıtlarının yanı sıra, birçok heykel, çizim vb. sanat yapıtı içermektedir (tr.wikipedia.org, [14.1.2013]).

Görüntü 17: Prado Müzesinden, Madrid-İspanya

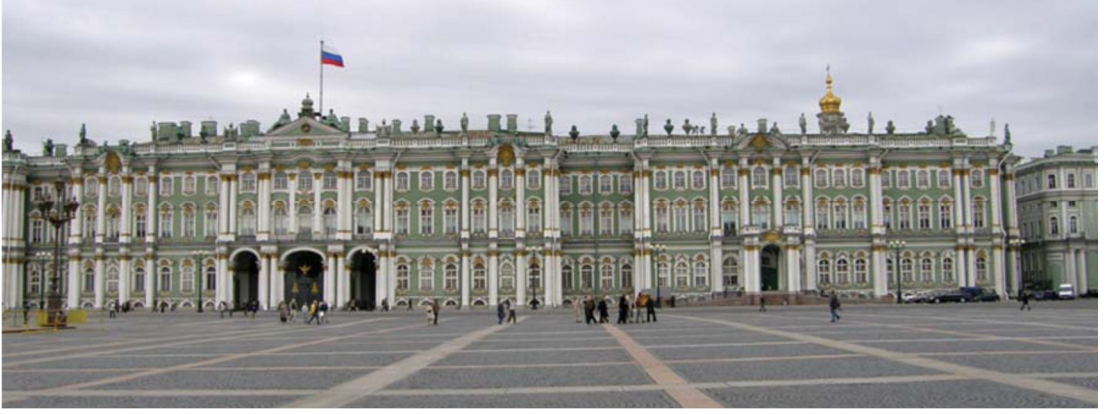

Görüntü 18: Prado Müzesinden iç görünüm, Madrid - İspanya

1.4.1.1.10 Hermitage Müzesi

Rusya'nın Saint Petersburg (Sen Petersburg) şehrinde yer alan bir sanat ve kültür müzesidir. Dünyanın en büyük ve en eski müzelerinden biri olan Hermitage Müzesi, 1764 yılında II. Katerina tarafından kurulmuş, 1852 yılında kamunun hizmetine açılmıştır. Müzede, yaklaşık üç milyon sanat eseri vardır. Hermitage

Müzesi dünyanın en büyük resim koleksiyonuna sahiptir. Ünlü ressamlardan Titian, Murillo (Murilyo), Rubens, Renoir (Renuar), Van Dyck (Fan Deyk), Rembrandt (Remrant), Degas (Düga), Cezanne(Sezan) ve Poussin (Pussan)'ın tablolarını barındırır (www.hermitagemuseum.org, [14.1.2013]).

Görüntü 19: Hermitage Müzesi, Saint Petersburg – Rusya

Görüntü 20: Hermitage Müzesinden iç görünüm, Saint Petersburg – Rusya

1.3.2. Müzelerin Türkiye’deki Tarihsel Gelişimi

“Kültür bir hayali müzedir”.

André Malraux (Fransa’nın ilk Kültür Bakanı)

Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de koleksiyonculukla başlayan müzeciliğin ilk izlerine 13. yüzyılda Selçuklu Dönemi’nde rastlanmaktadır (Yıldızdoğan, 2007:29). Selçuklular çevrelerinde buldukları kabartma ve heykelleri Konya kentinin surlarına ve kapılarına yerleştirerek, rölyef koleksiyonunu her an herkese açık olarak sergilemişlerdir (Artun’dan akt., Erbay, 2011:31). Türkiye’de müzeciliğin gelişmesinde, birkaç kişinin bireysel çabalarının ön plana çıktığı görülmektedir. Osman Hamdi, Halil Ethem, Süleyman Fikri Erten, Süleyman Göncer, Osman Bayatlı, Ali Rıza Yalçın, Halis Turgut Cinlioğlu, Nuh Naci Kum, Nuri Balköse bunlardan sadece bazılarıdır. Türkiye’de müzelerin tarihsel gelişimi iki grupta incelenmektedir.

1.3.2.1. Osmanlı Dönemi

Osmanlı Döneminde padişahların sanata önem verdikleri görülmektedir. Sarayların hazinelerinde çok değerli sanat eserlerini biriktirmiş ve büyük bir özenle saklamışlardır. Osmanlı’dan günümüze kadar olan bu süreçte “Müze” anlayışı Batı’daki gibi bir gelişme göstermemiştir. Osmanlı’da müzecilik yönetici sınıfın girişimiyle başlamıştır. Özellikle Osmanlı İmparatorluğu’nun padişahlarından Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim ve Kanuni Sultan Süleyman iyi birer tarihi eser koleksiyoncusu oldukları bilinmektedir (Denizci ve Mirza, 2012:39). Osmanlı imparatorluğunda eserlerin bir araya toplanması ve sergilenme anlayışı ilk olarak Fatih Sultan Mehmet’in İstanbul’u fethi ile başlamıştır. İstanbul’un fethinden sonra Aya İrini değerli savaş araç ve gereçleri, savaş ganimetlerinin toplandığı depo olarak kullanılmıştır. 1726 yılında III. Ahmed zamanında Aya İrini Kilisesi’ndeki silahlar düzenlenerek Darül Esliha adı ile silah müzesinin temeli atılmıştır (Eralp,1981:1604). Daha sonra Sultan Abdülmecit’in (1845) emriyle Tophane Müşiri Fethi Ahmet Paşa’nın çeşitli vilayetlerde eski eserleri Topkapı Sarayı birinci avlusundaki Aya İrini Kilisesi’ne getirmesiyle 1846 yılında Mecma-i Âsar-ı Âtika (eski eserler), Mecma-i Âsar-ı Esliha (eski silahlar) olarak ikiye bölünerek

yerleştirilen koleksiyonlar sergilenmeye başlamıştır (Erbay, 2011: 33-34). Sadrazam Ali Paşa 1869 yılında da Aya İrini’de toplanan bu eserlere Müze-i Hümayun (imparatorluk Müzesi) adını vererek, Osmanlı İmparatorluğu’nun ilk müzesi kurulmuştur (Yıldızlıturan, 2007:29). Daha sonra yer sıkıntısından dolayı Aya İrin’deki eski eserler 1874 yılında Çinili Köşk’e taşınarak, 16 Ağustos 1880 tarihinde bir törenle halka açılmıştır (Özkasım ve Ögel, 2005:18). Aya İrini Kilisesi’nde oluşturulan müzeye ilk olarak Edward Goold müze müdürü olarak tayin edilmiş, ardından sırasıyla Tarenzio ve Alman Dethier müze müdürü olmuştur (Atasoy, 1984:1458). Müzecilik kültürünün ülkede henüz gelişmemesi nedeniyle Avrupalı müze yöneticilerinin kullanıldığı bir dönem olmuştur. 1881’de Dethier’in ölümüyle Türk müzeciliğinde 2. dönem olan “Osman Hamdi Bey Dönemi” başlamıştır (Gerçek, 1999:108).

Türkiye’de müzeciliğin kuruluşu bir Osmanlı aydını olan Osman Hamdi Bey (1842-1910) ile anılmaktadır. Osman Hamdi Bey iyi bir ressam olmanın yanı sıra iyi bir müzecedir. Türkiye’de ilk güzel sanatlar okulu olan Sanayi-i Nefise Mektebi onun girişimleri ile açılmış ve yine onun müdürlüğü döneminde öğrencilere resim, heykel, mimarlık ve gravür dersleri verilmiştir (Denizci ve Mirza, 2012:39). Osman Hamdi Bey, 1881’de müze müdürü olmuş ve bu alanda ağırlığını hissettirmeye başlamıştır. Nitekim Osman Hamdi Bey’in müze müdürü olduğu yıllarda Anadolu’da kazı yapan yabancı arkeologların, ülkelerine gönderdikleri mektuplardan, daha önceleri büyük kolaylıkla sürdürülen eski eserleri yurt dışına çıkarma işlemlerinin artık bir hayli zorlaştığı açıkça anlaşılmaktadır (Yüksel, 2012:418). Yine bu dönemde, İstanbul dışında, Anadolu’daki bazı şehirlerde de müze kurma çalışmaları başlamış, 1902’de Konya’da, 1904’de Bursa’da yeni müzeler kurulmuştur (www.kulturtarihi.org, [20.1.2013]).

Tanzimat’la birlikte başlayan Osmanlı aydınlanması bilim, sanat ve müzecilik alanında önemli atılımların gerçekleştirilmesini sağlamıştır (Denizci ve Mirza, 2012:39). Osman Hamdi Bey ve kardeşi Halil Ethem Eldem bu dönemde bilimsel müzecilik çalışmalarını başlatmıştır (Erbay, 2011:48). 1880 yılında Çinli Köşk’ün restore edilerek Müze-i Hümayun olarak açılmasıyla başlayan süreç, Osman Hamdi Bey’in çabalarıyla bilimsel bir kimlik kazanarak Harbiye Askeri Müzesi’nin temelini oluşturmuştur (Gerçek, 1999:126).

Türkiye'deki ilk müze oluşumu Mecma-ı Asar-ı Atika (Eski Eserler Koleksiyonu), günümüzdeki İstanbul Arkeoloji Müzeleri'nin temelini oluşturmaktadır. İstanbul Arkeoloji Müzesi bu bağlamda müzecilik tarihinin dönüm noktasıdır. Bu müze Aya İrini'deki eski eser koleksiyonunun gelişmesi sonucu mekan ihtiyacından kaynaklanan ilk müze binasıdır (Erbay, 2011:38).

Türk İslam eserlerinden oluşan Evkaf-ı İslamiye Müzesi, 1914 yılında İstanbul'da Süleymaniye İmarethesinde hizmete girmiştir. Aynı zamanda Anadolu'nun büyük şehirlerinde Müze-i Hümayun şubeleri açılmıştır (Gerçek, 1999:107-135). Osman Hamdi Bey'in ölümünden sonra Müze-i Hümayun'un müdürlüğüne getirilen Halil Ethem Bey, Osmanlı kültür kurumlarının Türkiye Cumhuriyeti kurumlarına dönüştürülmesinde önemli görevler üstlenmiştir (Denizci ve Mirza, 2012:39).

İşgal döneminde ve Kurtuluş Savaşı sırasında, çıkartılan meclis kararlar dışında müzecilik alanında bir gelişme söz konusu değildir. Cumhuriyet döneminde ise müzecilikteki gelişmeler yeniden hız kazanmış ve Cumhuriyet'in ilanından sonra müzeler ve müzeciliğe verilen önem daha da artmıştır (Gerçek, 1999:138).

1.3.2.2. Cumhuriyet Dönemi

“Bir vatanın sahibi olmanın yolu, o topraklarda yaşanmış tarihsel olayları bilmek, orada doğmuş uygarlıkları tanımak ve ona sahip çıkmaktan geçer.”

Mustafa Kemal ATATÜRK

Atatürk her alanda olduğu gibi arkeoloji ve müzecilik alanında da dünyanın uygar ülkeleri düzeyinde olmayı hedef göstermiş ve hangi dönemde yaratılmış olursa olsun, tüm kültür varlıklarına birer tapu senedi gibi sahip çıkılması gerektiğini her fırsatta anlatmıştır (Yıldızturnan, 2007:30). Bu bağlamda Atatürk, sanata, kültüre ve dolayısıyla müzecilik çalışmalarının önemine dikkat çekmiştir. Müzeler ve eski eserler konusunda henüz Cumhuriyet ilan edilmeden, daha Milli Mücadele yıllarında çalışılmaya başlanması, yeni devletin kurucusu olan Mustafa Kemal Atatürk'ün bu konuya ne denli önem verdiğini açıkça ortaya koymaktadır (Çetin, 2010:120).

Cumhuriyetin ilanına kadar olan süreçte sadece ülkedeki kültür varlıklarını korumak ve bu ülkeye ait birer varlık olduklarını kanıtlamaya çalışan müzecilik anlayışı, Cumhuriyetin kurulmasından sonra değişmiştir (Çetin, 2010:117). Bu dönemde kültür ve sanat eserlerinin korunması ve sergilenmesinin yanı sıra, tarihi yapıların restorasyonlarına girilmiş, plastik sanatların gelişmesine büyük önem verilmiştir. Eserlerin korunması ve sergilenmesine yönelik müzelerde görev yapabilecek bilim insanı yetiştirmek üzere yurt dışına öğrenci gönderilmiştir (Denizci ve Mirza, 2012:41).

Atatürk, cumhuriyetin ilanından sonra müzelerin kurulması için gerekli çalışmaları başlatmış, kültür varlıklarının bir araya getirilip sergilendiği müzeler çağdaş düzeyde ele alınmıştır (Gerçek, 1999:152). Bu bağlamda 1 Nisan 1924'te, Topkapı Sarayı müze olarak hizmete açılmış, Ayasofya Cami müzeye dönüştürülmüştür (Gerçek, 1999:144-146). Türkiye'de ilk İnkılâp Müzesi (İstiklal Müzesi), 1921 yılında Milli Mücadele'ye ait değerli eşyaların toplanmasıyla oluşturulmuştur. "Müze-i Hümayun", 1922'de İstanbul Arkeoloji Müzesi adını almıştır. 1923'te bazı büyük illerde İzmir, Ankara, Bursa, Antalya ve Adana'da "Müze-ı Hümayun Şubeleri" adı altında müze depolarını, müze müdürlüklerine dönüştürülerek halka açmış, müzeciliğin gelişmesi ve halkın bilinçlenmesi için halkevlerinde "müzecilik kolları" oluşturulmuştur (Denizci ve Mirza, 2012:41).

Cumhuriyet Dönemi'nin ilk müze binası olan Ankara Etnografya Müzesi 1930 yılında ziyarete açılmıştır. Cumhuriyetin ilk yıllarında Milli Eğitim Bakanlığına bağlı olarak kurulan "Türk Asar-ı Atıkası", her türlü arkeolojik ve etnografik buluntunun toplanması ve korunmasına yönelik çalışmaları üstlenmiş, (Denizci ve Mirza, 2012:41) Atatürk'ün Ankara'da bir Hitit Müzesi'nin açılmasını istemesi üzerine 1923 yılında Kurşunlu Han ve Mahmut Paşa Bedesteni Milli Eğitim Bakanlığı tarafından onarılarak Ankara Arkeoloji Müzesi olarak açılmıştır (1967'de adı Anadolu Medeniyetleri Müzesi olarak değiştirilmiştir) (Önder, 1999:41). Konya Mevlana Dergâhı ve Türbesi'nin eşyaları Atatürk'ün isteği ile aynen korunarak 1927 yılında müze niteliğine kavuşturulmuştur. İlerleyen yıllarda ise Tokat, Sivas, Amasya, Kayseri, Afyon ve Bergama'da müzeler açılmıştır. Anadolu'nun birçok ilindeki kilise, cami, han vb. anıtsal yapılar onarılarak yeni müzeler kurulmuştur. İstanbul Kariye Cami, Bursa Yeşil Türbe ve Muradiye Külliyesi gibi tarihsel yapılar,

müzeyle dönüştürölerek koruma altına alınan önemli eserlerdir. Aynı zamanda, çok sayıda antik kent “açık hava” müzesi olarak düzenlenmiştir. Boğazköy, Efes, Bergama, Aspendos, Göreme ve Perge açık hava müzeleri bunlardan bazılarıdır (Denizci ve Mirza, 2012:42).

Milli kültürümüzün korunmasında ve müzelerin yaygınlaşmasında çok önemli katkısı olan Hars Müdürlüğü, 21 Aralık 1925’de Müzeler, Kütüphaneler ve Güzel Sanatlar şubelerine ayrılmış, bu üç birim, 1940’lı yıllarda genel müdürlük haline gelecek ve daha sonra kurulacak olan Kültür Bakanlığı’nın temelini oluşturmuştur (Gerçek, 1999:147).

Mustafa Kemal Atatürk’ün Türk müzeciliğine en büyük katkılarından birisi de, 1930 yılında “Türk Tarih Kurumu”nu kurmasıdır. Bu bağlamda arkeoloji, tarih ve müzeciliğinin gelişmesinde bu kurumun önemli rolü olmuştur (Çetin, 2010:120). (Atatürk çalışmalarına katılarak büyük önem verdiği Türk Tarih Kurumunun şu konuları aydınlatmasını istemiştir: Türk kültürünün en eski uygarlıklardan biri olduğunun ispatlanmasını, Türk tarihinin bir hanedan ya da din tarihiyle sınırlandırılmayıp milli tarih anlayışıyla araştırılmasını, Türklerin dünya medeniyetine katkılarının belirlenmesini, Türk yurdu hakkındaki kuşkların giderilmesi ve yabancıların Türk yurdu üzerindeki emellerinin önlenmesini, Türklerin sarı ırktan olduğu ve bu nedenle her türlü gelişme ve kabiliyetten yoksun olduğu yolundaki tezlerin çürütülmesini istemiştir. Bu bağlamda “Türk Tarih Kurumu” ümmetçi tarih anlayışı yerine “milli ve laik tarih anlayışını getirmiştir). Önemli diğer bir olayda, müzeler teşkilatının, ayrı bir kurum olarak resmen tescil edildiği ilk yasal düzenleme “Müze ve Rasathane Teşkilatı Hakkındaki Kanun”dur. 23 Haziran 1933 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul edilen bu kanunla, müzeler örgütü ayrı özel bir statüye kavuşmuştur (Gerçek, 1999:169). Yine aynı yıl, Türkiye’nin ilk milli kazıları başlamıştır (Çetin, 2010:119). Bu dönemde her geçen yıl müzecilik anlamında çok sayıda önemli olaylar gerçekleşmiştir. Bu bağlamda kısaca özetlemek gerekirse; 1934 yılında Ayasofya müzeyle çevrilmiştir. Ankara’da 1936’da Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi açılmış ve fakültede en önemli alanı tarih ve arkeoloji oluşturmuştur. Bu kurumların Türk arkeoloji ve müzeciliğine önemli katkıları olmuştur. 20 Eylül 1937 ilk güzel sanatlar müzesi, İstanbul Devlet Resim ve Heykel Müzesi Atatürk’ün emriyle Dolmabahçe Sarayı Veliht Dairesi’nde

açılmıştır (Özkasım ve Ögel, 2005 :24). Evkaf-ı İslamiye Müzesi, “Türk İslam Eserleri Müzesi” adını almıştır. Bu müzelerin bakım - onarım ve diğer işlerini Vakıflar Genel Müdürlüğü üstlenmiştir. “Hitit Müzesi” kurma düşüncesi ilk defa Atatürk tarafından dile getirilmiştir. 1936 yılında kurulan Hitit Müzesi, 1968 yılında “Anadolu Medeniyetleri Müzesi”ne dönüştürülmüştür. Bu dönemde, özellikle 1940’lı yıllara kadar, müzeler ve eski eserlerle ilgili birçok yasal düzenlemenin yapıldığı görülmektedir. Müzecilik faaliyetleri daha sonraki yıllarda da devam etmiş, yurdun hemen her köşesinde çok sayıda müze kurulmuştur (Denizci ve Mirza, 2012:42).

Ülkemizde Osman Hamdi Bey’le başlayan müzecilik faaliyetleri kendisini 1950’li yıllarla birlikte başka bir müzecilik anlayışına terk etmeye başlamıştır. Çok partili döneme geçişle birlikte, sanayileşme alanındaki ilk adımlar, toplum yaşamında yeni görüş ve beğenilerin farklılaşmasıyla 1950’li yılların müzecilik alanında dönüm noktası olduğu kabul edilmektedir.

1.3.2.3. Türkiye’deki Önemli Müzeler

1.3.2.3.1. Aya İrini Müzesi

Topkapı Sarayı’nın dış avlusunda, Ayasofya’nın da yer aldığı meydanda bulunan Bizanslılara ait kilise ve müzedir. Aya İrini Kilisesi, 4. yy.ın başlarında I. Constantin zamanında yapılmıştır. Bizanslıların patrikhane şapeli diye nitelendirdikleri Aya İrini, İstanbul’un fethinden sonra yapılan Topkapı Sarayı’nın surları içerisinde kalmış; camiye çevrilmediği için önemli bir mimari değişikliğe uğramamıştır. Önce iç cephaneye, sonra da Harbiye Nezareti’nin silah ambarı olarak kullanılmıştır. Türkiye’deki ilk müze çalışmaları Aya İrini’de başlamıştır. III. Ahmet döneminde Osmanlı İmparatorluğu’nun çeşitli yerlerinden gönderilen eserler Mecma-i Esliha-i Atıka (Eski Silahlar Koleksiyonu) ve Mecma-i Asar-ı Atıka (Eski Eserler Koleksiyonu) isimleri altında iki ayrı bölüm olarak Aya İrini’de toplanmıştır. Müze 1875 yılında Çinili Köşk’e taşınmıştır. 1908 yılında yeni bir askerî müzenin kurulması için Aya İrini’de askerlik tarihine ait çeşitli malzemeler depolanmış, burası 1949 yılına kadar askerî müze olarak hizmet vermiştir. 1974 - 76 yılları arasında yapılan çalışmalarda nemden korumak amacıyla Aya İrini’nin çevresindeki toprak

dolgular kaldırılmıştır. Aya İrini, 1973'ten bugüne değin birçok sanat etkinliğine ev sahipliği yapmaktadır (Denizci ve Mirza, 2012:40).

Görüntü 21: Aya İrini Kilisesi, İstanbul

Görüntü 22: Aya İrini Kilisesi'nden iç görünüm, İstanbul

1.3.2.3.2. Anadolu Medeniyetleri Müzesi

Anadolu Medeniyetleri Müzesi (1967) kendine özgü koleksiyonları ile dünyanın sayılı müzeleri arasında yer almaktadır. Taş Devri ve Tunç Çağı'ndan kalma arkeolojik buluntular, Anadolu arkeolojik eserleri Paleolitik çağdan başlayarak günümüze kadar, kronolojik bir sırayla sergilenmektedir. Cumhuriyet ilan edilmeden önce Ankara Hükümeti'nin kurduğu yeni Türk devletinin ilk müzesi olan Anadolu Medeniyetleri Müzesi, 1997 yılında Avrupa'da yılın müzesi olmak gibi önemli bir başarıya imza atmıştır. 1921 yılında kurulan müze, 1968 yılında son şeklini almış, bugün idari bina olarak kullanılan Kurşunlu Han'da araştırmacı odaları, kütüphane, konferans salonu, laboratuvar ve iş atölyeleri yer almaktadır (www.kulturvarliklari.gov.tr, [20.1.2013]).

Görüntü 23: Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Ankara

Görüntü 24: Anadolu Medeniyetleri Müzesinden iç görünüm, Ankara

1.3.2.3.3. Topkapı Sarayı Müzesi

Topkapı Sarayı Müzesi (1924) dünyanın sayılı birkaç müzesinden biridir. Osmanlı Devleti'ne ilişkin çok zengin bir eşya koleksiyonundan başka, değerli Çin ve Japon porselenleri bulunmaktadır. Kutsal Emanetler, elyazmaları, minyatürler, hazine eşyaları ve Harem Dairesi görülebilir. Ülkemizin en fazla ziyaretçi alan Topkapı Sarayı müzesi, yılda iki milyondan fazla yerli ve yabancı turisti ağırlamaktadır (Tokay, 2009).

Topkapı Sarayı'nın ilk defa, müze gibi ziyarete açılması Abdülmecid dönemine rastlamaktadır. Daha sonra Abdülaziz zamanında, ampir üslupta camekanlı vitrinler yaptırılır, hazinedeki eski eserler bu vitrinler içinde yabancılara gösterilmeye başlanır. Daha sonra Mustafa Kemal Atatürk'ün emriyle 3 Nisan 1924 tarihinde halkın ziyaretine açılmak üzere İstanbul Âsâr-ı Atika Müzeleri Müdürlüğü'ne bağlanan Topkapı Sarayı önce Hazine Kethüdalığı, sonra Hazine Müdüriyeti adıyla hizmet vermeye başlamıştır. Bugün ise Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğü adıyla hizmet vermeye devam etmektedir (tr.wikipedia.org, [23.1.2013]).

Görüntü 25: Topkapı Sarayı, İstanbul

Görüntü 26: Topkapı Sarayı iç görünümü, İstanbul

1.3.2.3.4. İstanbul Resim Heykel Müzesi

Günümüzde Türkiye'nin birçok büyük ilindeki sanat müzelerinin ve Devlet Sanat Galerileri'nin kaynağı olan İstanbul Resim Heykel Müzesi'nin bulunduğu bina, 1856 yılında, Veliht Dairesi olarak Dolmabahçe Sarayı'nın da mimarları olan Garabet Amira Balyan ve Nigoğos Balyan tarafından tasarlandı ve inşa edildi (tr.wikipedia.org, [23.1.2013]). Türkiye'de resim ve heykel sanatları alanında kurulan ilk müze olması açısından önem taşımaktadır. Dolmabahçe Sarayı'nın

bahçesinde yer alan üç katlı tarihi müze binası, rokoko ve barok tarzı bezemeleri, tavan süslemelerinde ön plana çıkmaktadır (Denizci ve Mirza, 2012:49).

19. yüzyıl İle 20. yüzyıl'ın ilk yarısına ait çalışmaların daha kapsamlı olduğu Müze koleksiyonunda bulunan 10140 resim, 651 heykel kronolojik olarak sanat akımlarına uygun bir düzenlemeyle dönüşümlü bir şekilde sergilenmektedir. Ayrıca koleksiyonda 10 ikon, 107 seramik ve 79 hat eseri yer almaktadır. Ayrıca Müze'nin koleksiyonunda 18. ve 19. yüzyıl Batılı sanatçılarla çağımız sanatçılarından Bonnard, Deraini, Levy, Matisse, Picasso, Utrillo gibi sanatçıların yapıtları da koleksiyon kapsamındadır (tr.wikipedia.org, [23.1.2013]).

Görüntü 27: Resim Heykel Müzesi, İstanbul

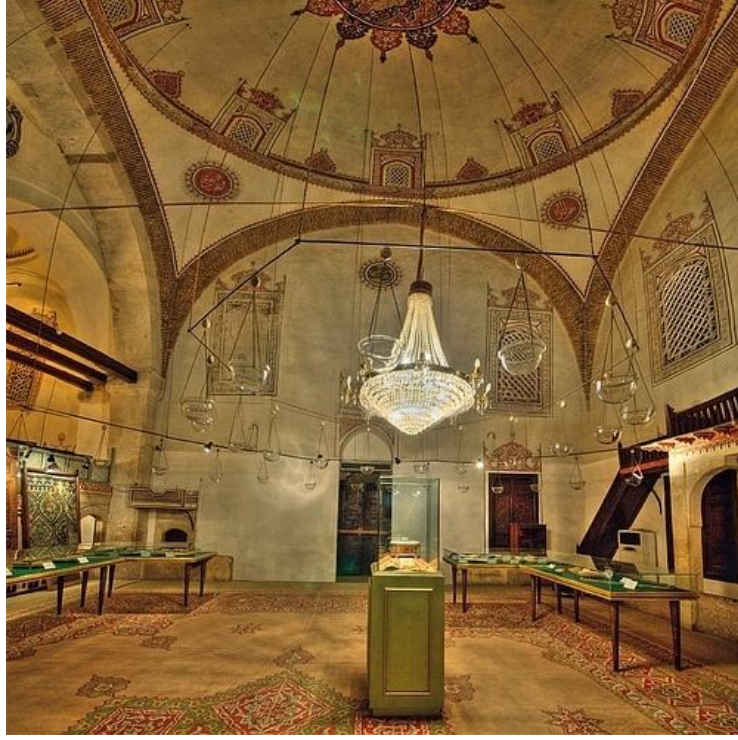
Görüntü 28: Resim Heykel Müzesinden iç görünüm, İstanbul

1.3.2.3.5. Mevlana Müzesi

1926 yılında Konya'daki Mevlânâ Celaleddin-i Rûmî'nin türbesi ve dergâhının müze olması kararlaştırılmıştır (Denizci ve Mirza, 2012:41). "Mevlana Türbesi" olarak da anılır. (Yeşil Kubbe) olarak anılan Mevlana'nın türbesi dört fil ayağı (kalın sütun) üzerine yapılmıştır. O günden sonra yapı faaliyetler hiç bitmemiş, 19. yüzyılın sonuna kadar yapılan eklemelerle devam etmiştir. Osmanlı sultanlarının bir kısmının Mevlevî tarikatından olması Türbe'ye özel bir önem verilmesini ve iyi korunmasını sağlamıştır. Bağlı bulunduğu Kültür Bakanlığı'na en çok gelir getiren ikinci müzedir (Birinci Topkapı Sarayı müzesi). Müzede, Mevlânâ, ailesi ve postnişinlerin (Mevlevî dedesi, şeyhi) mezarlarının yanı sıra Mevlâna'nın el yazması kitapları, Mevlevî kıyafetleri, halıları ve müzik aletleri gibi tarihî materyaller bulunmaktadır (Önder, 1999:281-285).

Görüntü 29: Mevlana Müzesi, Konya

Görüntü 30: Mevlana Müzesi iç görünümü, Konya

1.3.2.3.6. Ankara Etnografya Müzesi

Ankara Etnografya Müzesi önceleri Arkeoloji Müzesi olarak kullanılmış, sonra Resim Heykel Müzesi olmasına karar verilmiş, açılış töreninden sonra bugünkü işlevine kavuşmuştur. Bina, Cumhuriyet dönemi önemli mimarlarından biri, Arif Hikmet Koyunoğlu tarafından yapılmıştır. Bu müze, Türk Sanatının Selçuklu Devrinden zamanımıza kadar devam eden örneklerinin sergilendiği bir müzedir. Anadolu'nun çeşitli yörelerinden derlenmiş halk giysileri, süs eşyaları, ayakkabı, takunya örnekleri, Sivas yöresi kadın ve erkek çorapları çeşitli keseler, oyalı, çevreler, uçkur, peşkirler, bohçalar, yatak örtüleri, gelin kıyafetleri, damat tıraş takımları eski geleneksel Türk sanatının birer temsilcileridir.

Türlere özgü teknik malzeme ve desenlerle kendi içinde halı dokuma merkezlerinden Uşak, Gördes, Bergama, Kula, Milas, Ladik, Karaman, Niğde, Kırşehir yörelerine ait halı ve kilim koleksiyonu bulunmaktadır. XV. Yüzyıldan kalma Memlük kazanları çeşitli madeni eserleri, Osmanlı Devri yayları, okları, çakmaklı tabancalar, tüfekler kılıç ve yatağanlar, Türk çini porselenleri ve Kütahya porselenleri, tasavvuf ve tarikat ile ilgili eşyalar, Türk yazı sanatının güzel

örneklerinden levhalar, Türk ağaç işçiliğinin en güzel örneklerinden, Selçuklu Sultanı III. Keyhüsrev'in tahtı (13. yüzyıl), Ahi Şerafettin Sandukası (14. yüzyıl), Nevşehir Ürgüp'ün Damsa Köyü Taşhur Paşa Camii mihrabı (12. yüzyıl), Siirt Ulu Camii Mimberi (12. yüzyıl) Merzifon Çelebi Sultan Medresesi Kapısı (15. yüzyıl) müzemizin önemli eserlerindedir (tr.wikipedia.org, [23.1.2013]).

Görüntü 31: Etnografya Müzesi, Ankara

Görüntü 32: Etnografya Müzesi iç görünümü, Ankara

1.3.2.3.7. İstanbul Askeri Müzesi

İstanbul Askeri Müzesi İstanbul'un Harbiye semtindedir. Harbiye semti adını, Osmanlı İmparatorluğu'nun son dönemlerinde binanın harp okulu olarak

kullanılmasından almıştır. Cumhuriyetimizin kurucusu Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk de bu okuldan mezun olmuştur. Müze, koleksiyonların zenginliği ve çeşidi açısından dünyanın en önde gelen askeri müzelerinden birisidir. Dönem, konu gibi değişik açılardan ele alınarak gruplandırılan zengin koleksiyonları arasında askeri kıyafetler, bayraklar ve sancaklar; ahşap ve maden süsleme sanatının güzel örneklerini oluşturan tüfek, tabanca, top ve kılıçlar; zarif süslemeleri ve kitabeleriyle zırhlar, kalkanlar, miğferler ve Osmanlı saray çadırlarının en nadide örnekleri bulunmaktadır (Denizci ve Mirza, 2012:46).

Görüntü 33: Harbiye Askeri Müzesi, İstanbul

Görüntü 34: Harbiye Askeri Müzesi iç görünümü, İstanbul

1.3.2.3.8. İstanbul Modern Sanat Müzesi

Türkiye'nin ilk modern sanat müzesidir. Müze, Eczacıbaşı ailesinin öncülüğünde, İstanbul Kültür Sanat Vakfı tarafından kurulmuş ve 11 Aralık 2004'te ziyarete açılmıştır. Bu müze, Karaköy Limanı'nda, T.C. Denizcilik İşletmeleri için kuru yük deposu olarak inşa edilen dört numaralı antrepo binasının restore edilmesiyle oluşturulmuştur (Denizci ve Mirza, 2012:47). İstanbul Modern Koleksiyonu, resimden heykele, enstalasyondan videoya uzanan farklı disiplinlerden yapıtlara ev sahipliği yapmaktadır (tr.wikipedia.org, [23.1.2013]). Yeni Yapıtlar, Yeni Ufuklar, Türkiye'de üretilen çağdaş sanatın başlangıcından bugüne kadar geçirdiği süreci, 20. yüzyılda Türkiye'de yaşanan sanat tarihsel dönüşümü sanatçı ve çalışmalar üzerinden izleyiciye sunmaktadır.

Görüntü 35: İstanbul Modern Sanat Müzesi

Görüntü 36: İstanbul Modern Sanat müzesinden bir sergi

1.3.2.3.9. Eskişehir Karikatür Müzesi

Müze, 1900'lü yılların başında yapıldığı tahmin edilen ve konut olarak kullanılan ahşap bir yapının restore edilmesiyle oluşturulmuştur. İki katlı yapı tipik bir Eskişehir Odun Pazarı evidir. Müze, Türkiye'de bir ilk olan Anadolu Üniversitesi Karikatür Sanatını Araştırma ve Uygulama Merkezinin yan kuruluşudur. Müzede sergi ve kitaplık bölümleri, Türk karikatür ustaları odası, Eskişehirli karikatürcüler odası ve portreler odası bulunmaktadır. Ayrıca, müzede karikatür çalışmalarının yapılabileceği mekanlar da tasarlanmıştır (Denizci ve Mirza, 2012:47).

Görüntü 37: Karikatür Müzesi, Eskişehir

Görüntü 38: Karikatür Müzesi iç görünümü, Eskişehir

1.3.2.3.10. Sadberk Hanım Müzesi

Vehbi Koç Vakfı tarafından, 1980 yılında İstanbul'un Sarıyer ilçesindeki Azaryan Yalısı'nda kurulan Türkiye'nin ilk özel müzesidir. Müze, vakfın kurucusu Vehbi Koç'un eşi olan koleksiyoner Sadberk Koç'un adını taşımaktadır. Müzenin ilk koleksiyonu, Sadberk Hanım'ın hayatı boyunca topladığı geleneksel el işlerinden oluşmuştur. Daha sonra değerli taşlarla bezenmiş süs eşyaları, 16. ve 18. yüzyıllara ait giysi ve kumaş gibi etnografik eserlerle bu koleksiyon genişletilmiştir. Müzede, MÖ 6000 yıllarından Bizans Dönemi sonuna kadar Anadolu'da yaşayan uygarlıkların maddi kültür kalıntılarını yansıtan arkeolojik eserler, Osmanlı Dönemine ait İslâm eserleri, dokumalar, kıyafetler ve işlemler sergilenen önemli eserlerdendir (tr.wikipedia.org, [23.1.2013]).

Görüntü 39: Sadberk Hanım Müzesi, İstanbul

Görüntü 40: Sadberk Hanım Müzesi iç görünümü, İstanbul

1.3.2.3.11. Ankara Anıtkabir ve Müzesi

Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu, büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün ölümünden sonra, uygun bir anıt mezar yaptırılması düşünülmüş ve bu konuda Türkiye Büyük Millet Meclisinde bir prensip kararı alınmıştır. Kabir olma özelliğinin yanında başlı başına muhteşem bir anıt niteliğindeki Anıtkabir, içerisinde bulunan Müzesi ile de, Çankaya cephesine bakan Misakımillî Kulesi ile İnkılap Kulesi arasında yer almaktadır. Ziraat Bankası kasaları ve Çankaya Köşkü'nde bulunan Atatürk'e ait kişisel ve hatıra eşyalar, belgeler, fotoğraflar vb. eşyalar bu müzede toplanmış ve müze 1960 yılında ziyarete açılmıştır. Önce Millî Eğitim Bakanlığı sonra da Kültür Bakanlığının sorumluluğunda müzeler teşkilatına bağlı olan Anıtkabir Müzesi, son olarak Genelkurmay Başkanlığının sorumluluğuna verilmiştir. Anıtkabir Müzesinde sergilenen Atatürk'e ait makam arabaları ile naşının İstanbul'dan Ankara'ya nakli esnasında kullanılan top arabası müzelik olma özelliğini kazanmıştır (Gerçek, 1999: 441-442'den akt. Denizci ve Mirza, 2012:84-85).

Görüntü 41: Anıtkabir, Ankara

Görüntü 42: Anıtkabir Müzesi iç görünümü, Ankara

1.3.2.3.12. İstanbul Oyuncak Müzesi

Şair ve yazar Sunay Akın tarafından Göztepe’de, kendi ailesine ait tarihi bir köşkte kurulmuş ve 23 Nisan 2005’te ziyaretçilere açılmıştır. Bugün, müzede 2500’e yakın oyuncak sergilenmektedir. Müzenin en eski eserleri arasında 1817 yılından kalma “Keman” adlı eser, 1820 yılından kalma bir bebek, 19. yy.ın ikinci yarısına ait misketler ve yaklaşık yüz yıllık teneke oyuncaklar bulunmaktadır (www.istanbuloyuncakmuzesi.com, [14.1.2013]).

Görüntü 43: Oyuncak Müzesi, İstanbul

Görüntü 44: Oyuncak Müzesi iç görünümü, İstanbul

1.3.2.3.13. Büyük Saray Mozaikleri Müzesi

Büyük Saray Mozaikleri Müzesi, Bizans İmparatorluğu Büyük Sarayı'nın revaklı avlusunun kuzeydoğu bölümünde kısmen sağlam kalmış mozaik döşemeyi içine alacak şekilde yapılmıştır. M.S. 450–550 yılları arasına tarihlenen Büyük Saray Mozaikleri eşsiz bir ustalıkla işlenmiştir. Fonu teşkil eden beyaz zemin balık pulu tarzında işlenmiştir. Mozaiklerde dini konulara rastlanmaz. Konular günlük hayattan ve doğadan alınmıştır. Bunlar arasında kertenkele yiyen grifon, fil ve aslan mücadelesi, bir kısrağın tayını emzirmesi, kaz güden çocuklar, keçi sağan adam,

eşğine yem veren çocuk, testi taşıyan genç kız, elma yiyen ayılar ve avcı kaplan mücadelesini betimleyen sahneler yer almaktadır.

Büyük Saray Mozaikleri Müzesi, 1953 yılında İstanbul Arkeoloji Müzeleri'ne bağlı olarak açılmış, 1979 yılında Ayasofya Müzesi'ne bağlanmıştır.

1982 yılında Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü ile Avusturya Bilimler Akademisi arasında yapılan bir protokol çerçevesinde hazırlanan proje uyarınca, mozaiklerin restorasyonu ve konservasyonu çalışmalarına başlanmış, bu çalışmalar 1997 tarihinde tamamlanmıştır (www.kulturvarliklari.gov.tr, [5.6.2013]).

Görüntü 45: Büyük Saray Mozaikleri Müzesi, İstanbul

1.3.2.3.14. Süleyman Demirel Demokrasi Müzesi

Süleyman Demirel'in kardeşi Şevket Demirel tarafından 1994 yılında 16 bin metrekare alan üzerine yaptırılan külliye'nin sınırları içerisinde yer alan müzede, Demirel'in başbakanlığı ve cumhurbaşkanlığı dönemlerinde aldığı hediye, plaket, gazete haberleri ve o dönemlerde yayımlanan dergi ile karikatürler sergileniyor. Ayrıca müzede Demirel'in başbakan seçildiği dönemde Çankaya'da oy kullandığı oy sandığı ile kendisine tıpa tıp benzetilen oyuncaklar da bulunmaktadır. Türkiye'nin siyasi tarihine ışık tutan Süleyman Demirel Demokrasi ve Kalkınma Müzesi,

üzerindeki 8 kubbe ile dikkat çekiyor. Kubbelerden büyük olanı Demirel'in cumhurbaşkanlığı yaptığı dönemi, diğer 7 kubbe ise başbakanlık dönemini simgeliyor. Adalet Partisi ve Doğru Yol Partisi'ne ait izler ile Demirel'in siyasi yaşamına dair belge ve bilgilerin yer aldığı müzede, gezilerde kendisine verilen hediyeler ve kıyafetler de sergileniyor (www.demirelvakfi.org, [14.1.2013]).

Görüntü 46: Süleyman Demirel Demokrasi Müzesi, Isparta

Görüntü 47: Süleyman Demirel Demokrasi Müzesi iç görünümü, Isparta

II. BÖLÜM

2. SANAL MÜZE

2.1. Sanal Müze Nedir?

Sanal müze kavramını daha iyi tanımlayabilmek için öncelikle “sanal” kelimesinin tanımlanması daha doğru olacaktır. Türkçe karşılığının “sanal” kabul edildiği “virtual” kelimesi Latincedeki “virtus” (güç, kudret) ve bu sözcükten türemiş “virtualis” (etkili) kelimelerinin anlamlarını kısmen içeren, “bir şeymiş gibi olan; ancak gerçekte olmayan” şeklindeki bugünkü anlamını almıştır (Aarseth, 2001:1’den akt. Saraç, 2007:213). Sanal kelimesini genel anlamıyla tanımlamak gerekirse; gerçek olmayan, sözlük anlamıyla Türk Dil Kurumu (TDK) sözlüğünde geçen tanıma göre, “Gerçekte yeri olmayıp zihinde tasarlanan, mevhum, farazi, tahmini”. Wikipedia Ansiklopedisinin de ise, (Virtual reality), sanal gerçeklik bilgisayarlar tarafından simüle edilen ortamlara denir. Çoğu sanal gerçeklik ortamı bir bilgisayar ekranı yoluyla edinilen görsel tecrübelerden ibarettir. Bunun yanında bazı ortamlar duyma, hareket gibi başka duylardan da yararlanılmaktadır. Bilgisayar ve internet ortamında olunca sanal sözcüğüne interactive (etkileşimli) anlamını da yüklenmektedir (Tepecik, 2007:235). Bu kelime makineler yardımıyla yaratılan, yapay olan anlamında “sanal gerçeklik” terimi içinde etkin biçimde kullanılmaktadır. Sanal kavramı beraberinde getirdiği sanal gerçeklik kavramını kullanıcıya etkileşimli bir deneyim sunan bir dünya simülasyonu olarak bilgisayar ve internet ortamında kullanılmaktadır (Tepecik,2007:235). Sözü edilen tanımlarda yer alan “simülasyon” ve “sanal gerçeklik” kavramları ise Baudrillard tarafından “Simülakrlar ve Simülasyon” (2011) kitabında şu şekilde tanımlanmaktadır: Simüle etmek; gerçek olmayan bir şeyi gerçekmiş gibi sunmak, göstermeye çalışmak, Simulasyon ise bir araç bir makine bir sistem bir olguya özgü isleyiş biçiminin incelenme gösterme ya da açıklanma amacıyla bir market ya da bir bilgisayar programı aracılığı ile yapay bir şekilde yeniden üretilmesidir. Bir köken ya da gerçeklikten yoksun gerçeğin modeller aracılığı ile türetilmesi anlamına gelmektedir.

Baudrillard (2011) “Simülasyon Kuramı”nda, gerçeklik ve sanallığın iç içe geçişini, hatta gerçeğin yerini alan simulakrlar’ın oluşturduğu yeni-gerçekliği ifade etmektedir. Baudrillard buna “hiper-gerçek” tanımını yapmaktadır. Baudrillard’ın

simülasyon kuramının önemli kavramlarından birisi olan simülakr kavramı karşımıza çıkar. Baudrillard bahsi geçen; gerçek olmayan fakat bir gerçeklik olarak algılanmak isteyen görünümleri, simülakr olarak tanımlamaktadır (Ersoydan, 2012). Baudrillard gerçeklik algısının kaybolduğu, tamamen sanal olarak nitelendirilebilecek bir evrende yaşamakta olduğumuzu da vurgulamaktadır. Bu şekilde görsel modelleme dili ve simülasyon teknikleri kullanılarak oluşturulmuş sanal müzeler sanal gerçeklik simülasyonlarının kullanılması ile içerisinde hareket edilebilen, görsel, işitsel ve mekan içerisinde hareket edilmesine bağlı gerçek mekan-zaman etkileşimli mekansal deneyimin yaşandığı ortamlar haline almışlardır (Özen, 2013:1). Özellikle günümüzde müzeler, sanat galerileri, fuarlar gibi sergi mekânları sanal ortama taşınmıştır. Bu teknolojik olanak ile fiziksel yer değiştirmeye gerek kalmadan dünyanın her yerindeki müzeler, sergiler gezilebilmektedir. Buna ek olarak teknolojinin sağladıkları bununla sınırlı değil, sanal gerçeklik kavramı her geçen gün gerçeklik boyutuna biraz daha yaklaşmaktadır. Bu bağlamda Savaş (2010:60);

Sanal gerçekliğin gerçekliği, kullanıcının sanal bir dünya ile kuşatılma seviyesiyle yakından ilişkilidir. Görüntü başlıkları ve özel eldivenler gibi donanımlar yardımıyla kullanıcıya sanal dünyadan iletilen mesajların gerçekliği arttırılmaktadır. Kullanıcının kendisini sanal dünyada hissetmesi veya sanal ortamda bulunma hissi, sanallığın gerçeklik seviyesini arttırmaktadır. Sanal ortamdaki gelişmeler de, müzenin, koleksiyonun ve etkinliklerinin görünürlüğünü sağlamak açısından önemlidir. Sanal müzeler mekandan bağımsız, mimarları ve sanat tarihçilerinin yanı sıra bilgisayar uzmanlarını, grafik ve animasyon tasarımcılarını, fotoğraf ve film sanatçıları bir araya getiren, disiplinlerarası farklı bir dönüşümdür. Bu dönüşüm, değişim ve yeniden üretme süreci teknolojiye bağlı olarak kültürel ve görselliğe ait dönüşümünün nesnesi olmaktadır (Savaş, 2010:60).

Sanal müzeleri Saraç (2007:218), ziyaretçi ile iletişimin kesintisiz olması ve dünya çapında erişimini olanaklı kılmak amacıyla fiziksel anlamda bir mekâna ihtiyaç duymayan müzeler şeklinde tanımlamaktadır. Bu tanımlardan yola çıkıldığı takdirde Saraç (2007:213)'ında aktardığı gibi, somut olarak var olan bir müzenin internet ortamına taşınmış görüntülerini “sanal müze” olarak adlandırmak çelişki yaratacaktır. İnternet aracılığı ile galerileri sanal ortamda ziyaret edilen ve eserleri izlenen bir müze, sanal müze olmaktan çok, söz konusu müzenin bilgisayar

teknolojileri ve çoklu medya kullanılarak oluşturulmuş simülasyonu olmaktadır. Bu bağlamda Tepecik (2007:235-236) bir müzenin sanal müze olarak değerlendirilebilmesi için;

Müzenin tüm eserlerinin internet ortamına sunulması, ziyaret edenler için özel bağlantıların oluşturulması, öğretmenler, öğrenciler ve özel alan uzmanları için hizmet sayfaları açılması gerekmektedir. Bu yöntemle kişi, müzeye gitme imkanı yoksa bilgisayar kanalıyla müzedeki eserlere ve yazılı kaynaklara ulaşabilir, gerektiğinde internet üzerinden soru sorma, cevap alma tekniği ile interactive (etkileşimli) çalışma faaliyetini gerçekleştirebilir (Tepecik, 2007: 235-236).

Sanal müzeler fiziksel şartlara bağlı olmadığından, sınırsız arşiv ve sergi mekanına sahiptirler (Glosset, 2007:231). Eser sayısının fazla olması, teşhir alanlarının sınırlı olması, eserin teşhire uygun olmaması gibi sebeplerden ötürü milyonlarca eserin yaşam alanı müze depolarıdır. Bu bağlamda müze depolarında tutulan kültür varlıklarının gelecek nesillere ulaşması bakımından yeni düzenlemelere ihtiyaç duyulmaktadır (Altınbaş ve Özdemir, 2012:17). Nitekim her müze, koleksiyonu farklı olduğu için farklı bir yapıya ihtiyaç duymaktadır. Koleksiyonu iyi yansıtacak bir yapı tasarlamak ya da var olan bir yapıyı elinizdeki koleksiyona uygun olarak düzenlemek zordur. Bazı müzeler, fazladan sergileme alanına bile sahip değildir. Bu olumsuzluklar müzelerin sergi alanlarını daraltmakta depolarını genişletmektedir.

Kültürel mirası toplum adına koruyan, tanıtan bir kurum olan müzeler, halkın kültür varlığının somut belgesidir ve bu nedenle de halkla etkileşim içinde olmak zorundadır. Bu açıdan bakıldığında müzeler kültür varlıklarını depolarda saklayarak koruma altına almaktansa bu eserlerin tamamını gün ışığına çıkararak daimi varlıklarını tescilleşmiş olacaktır. Yeni iletişim teknolojileri ile bu soruna çözüm aramaktadır. Bu bağlamda çağdaş müzecilik çalışmalarında elde edilen belki de en önemli gelişmelerden biride bu anlamda sanal müzelerdir. Dünya üzerindeki birçok ülke, sahip oldukları kültürel miras değerlerinin sayısal ortama aktarılması ve çevrim içi olarak paylaşılması amacıyla çeşitli projeler geliştirmekte ve bu projeleri yürütmektedir. Dünya üzerindeki pek çok ülkede, kültürel miras varlıklarının sayılaştırılıp internet üzerinde çevrim içi olarak yayınlanması için çok sayıda Sanal

Ortamda Kültürel Miras projesi başlatılmıştır (www.kulturvarliklari.gov.tr, [30.4.2013]). Ülkemizde de Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, Coğrafi Bilgi Sistemleri CBS destekli Tescilli Taşınmaz Ulusal Envanter Sistemi Projesi üzerinde çalışmaktadır. Bu projeler kapsamında gerek taşınır gerekse de taşınmaz kültür varlıklarının sayısal ortama taşınması amaçlanmaktadır (Alparslan, Okyar ve Yüce, 2006:2).

Kültürel mirasın sanal ortama geçişi, müze kurumunda bir devrim niteliği taşımaktadır (Saraç, 2007:213). Bu bağlamda sanal müze kavramı, birçok konuda yeni elektronik ortamların yapısal düzenleme kapasitelerini kullanarak sayısal kütüphanelerin kurulması da önem kazanmaktadır. Ayrıca bilgisayar teknolojileri kullanılarak internet ortamına görüntüleri aktarılmış dijital koleksiyonlar geleneksel anlamdaki nesne koleksiyonlarından farklı olarak “bilgi” koleksiyonlarıdır (Saraç, 2007:209). Bu bağlamda modern müze günümüzde artık yeni mesajlar, genel yaklaşımlar üretmekte ve değişmelere ayak uydurmakta, (Atasoy, 1998:39) yaşama dair tüm alanlara nüfuz ederek, kavram ve değerlerin değişimine aracılık etmektedir.

Bilgisayar, internet ve dijital teknoloji ile birlikte coğrafi kısıtlamaların azalması, fiziksel engellerin ortadan kalkması, dijital teknolojilerin ucuzlaması gibi etkenler insanlığın yaşamında sanatsal ve kültürel anlamda değişimleri de beraberinde getirmiştir (Sağlamtimur, 2010:214). Dijital tekniklerin sağladığı imkanların çeşitliliği, sanatçılara bunları araç, ortam veya konu olarak kullanabilme seçimi yaratmıştır (Wikipedia, 2013). Bu bağlamda bilgisayarın devreye girmesiyle birlikte sanallık artık her alanda ve düzeyde yerleşik gerçeğin yerini almış, sanatsal üretimde ön plana çıkmıştır (Sağlamtimur, 2010:215). Bilgisayar, internet ve dijital araçların sanatçılar tarafından yaratıcı ortam olarak kullanıldığı, dijital sanat veya sayısal sanat, olarak son dönemlerde genel anlamda üretilişinde bilgisayarın rol aldığı, fiziksel olmayan nesnelerin üretilmesiyle gerçekleşen sanat biçimidir. 1990’lardaki dijital devrim sonrası sayıları artan dijital kullanıcı sanatçılar, iki boyutlu; resim, baskı, fotoğraf, üç boyutlu; heykel, hareketli görüntü; video ve performansları dijital sanat olarak var etmektedirler. Bu süreçte bilgisayar geleneksel anlamda bir yardımcı araçtan, vazgeçilmez bir ortak yaratıcı konumuna kadar uzanmaktadır. Teknoloji ile biçimlenmeye başlayan son dönem sanat eserlerinde sayıların, simgelerin, sanal biçim, ifade ve kurguların çoğalmakta olduğu

gözlenmekte, yazılım, animasyon gibi eserler dijital sanat olarak nitelendirilmektedir (Sağlamtimur, 2010:216). Dijital sanatın formlarından biri olan internet sanatı, sosyal ve toplumsal ilişkiler ağı kurabilme özelliğine sahip bir sanat biçimidir. Maddesiz ve yapıtsız bir sanat olan internet sanatı adını kullandığı ortamdan almakta, web sanatı, ağ sanatı, net sanatı olarak da isimlendirilmektedir (Sağlamtimur, 2010:224).

Son yıllarda, çağdaş sanat alanında dijital sanatın giderek daha yaygın ve etkili olması her alanda olduğu gibi müze alanında da görülmektedir. Hem sanatçının hem izleyicinin yaratıcı bir özgürlük ortamına sahip olduğu bu teknolojik format, geleneksel müze ve galeri ortamından çıkarak genel anlamda çağdaş sanatın değişmesi ve genişlemesine katkıda bulunmuştur (Sağlamtimur, 2010:225). Nitekim günümüzde sanat deneyimi, yalnızca müzelere veya diğer kültür kurumlarına giderek değil, evde, işte veya internet erişiminin bulunduğu her yerde ve zamanda yaşanabilmektedir (Yücel, 2012:28).

Müzelerin, başlangıçta envanter kaydı, eser takibi ve güvenlik alanlarında kullanmaya başladıkları bilişim teknolojileri, 1990'lı yıllardan itibaren dijital sanat pratikleri de çağdaş sanatın bir parçası müzelerde kabul görmeye ve gelişmeye devam etmektedir. Nitekim dijitalleştirme ile müzeler;

- Dijital kaynaklar depolanabilir, indeksleri yapılabilir ve taranabilir.
- Bütün dünyadaki insanlar ve kurumlar ile paylaşım sağlanabilir.
- Dünyanın her yerinden, zaman ve mekan sınırlaması olmadan ulaşılabilir hale getirilir.
- Kaynaklar uluslararası ve küresel ölçekte paylaşılabilir.
- Bilginin gelecek nesillere devredilmesini kolaylaştırır (Acun, t.y.: 13-14).

Müzelerin dijitalleştirmeyeyle sağlayacakları göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda Dijital koleksiyonlarda her tür metin, görüntü ve ses toplanabilirken bunların ilişkilendirilebileceği kişiler, mekanlar, tarihsel veya sanatsal dönemler, kurumlar, buluşlar, olaylar da koleksiyona dahil edilebilmekte, zaman içerisinde bu bilgiler üzerinde değişiklikler yapılabilmektedir. (Saraç, 2007:209). İçinde bulunduğumuz sayısal çağda, teknolojiye hızlı gelişmeler yaşadığımız ortamı

sürekli olarak değiştirmekte ve bu değişim hayatımızın birçok alanında karşımıza çıkmaktadır.

2.2. Sanal Müze Türleri

Günümüz modern müzeciliğinin profilini en iyi şekilde yansıtan bir müzecilik türü olan Sanal müzeler sahip oldukları koleksiyonları ve sergileri geniş kitlelere hızlı, pratik bir şekilde ulaştırmaktadır. Bu bağlamda dünyanın her neresinde olunursa olunsun, internet aracılığıyla tüm sanal müzelere erişim sağlanabilmektedir. Mekansal olarak var olan müzelerin çoğu günümüzde koleksiyonlarını panoramik turlarla internet ortamın da sergilemektedirler (Herhangi bir müzenin mimari krokisi içerisinde görsel olarak bütün sergilerinin dolaşılabilirdiği, çoklu ortam mantığı içerisinde tasarlanmış program). Üç boyutlu gezilebilir müzelerde sanal müze olarak nitelendirilmektedir. Bu bağlamda sanal müzelerde kendi içlerinde gruplara ayrılmaktadır. Burada sanal müzeler kavramsal olarak ele alındığında yapılan gruplamada sınırlılık göstermektedir. Müzeler gibi sanal müzeler de çok çeşitlilik gösterse de genel olarak gruplama yapmak daha doğru olacaktır.

Sanal müze türlerine ilişkin çok sayıda gruplama ve sınıflandırma yapılmış olmasına rağmen birçok kaynakta kullanılan en yaygın sınıflandırma biçimi aşağıdaki gibidir:

Glosset (2007:229-230)'a göre müzelerin sanal ortamdaki varlıkları üç bölümde incelenebilir; bu bağlamda

1. İnternet sayfalarını bir elektronik broşür gibi hazırlayan ve kullanan müzeler. (Bu müzelerin web sayfalarında yeni açılan sergilerin tanıtımları, diğer etkinlik haberleri, ulaşım bilgileri vb. bulunmakta.)

2. Koleksiyonunu dijitalleştirerek internet üzerinden incelenmeye açan müzeler.

3. Sadece internet üzerinden yayın yapan sanal müzeler (web'e özel sergiler hazırlayan müzeleri de bu gruba dahil edilmektedir)

İçeriklerine göre yapılan diğer bir gruplamada;

2.2.1. Broşür Sanal Müzeler

Müzelerin daha çok tanıtım ve halkla ilişkiler aracı olarak kullandığı ve yaygın olarak müzeye ait genel ve kısıtlı bilgilerin bulunduğu internet uygulamaları “Broşür Sanal Müze” olarak adlandırılmaktadır (Yücel, 2012:44). Sanal müzeden çok tanıtım amaçlı internet sayfası niteliğindedirler.

2.2.2. İçeriksel Sanal Müzeler

Koleksiyonlarını çevrimiçi sunan ve ziyaretçinin koleksiyondaki nesnelere keşfetmesini amaçlayan sanal müze uygulamalarıdır. İçeriğin eğitici ve öğretici olmaması nedeniyle, konunun uzmanları tarafından kullanımı daha uygundur. Müze koleksiyonunun tanımlamada ayrıntılı bilgi vermesi bu uygulamanın en önemli özelliğidir (Bingöl, 2008:30).

2.2.3. Eğitsel Sanal Müzeler

Eğitsel sanal müzelerde bilginin sunumu nesne yerine içerik merkezlidir. Ziyaretçilerinin yaş, deneyim ve bilgi seviyelerine göre giriş olanağı sunan sanal müzeler, öğretici olma amacıyla tasarlanmıştır. Bu tür sanal müzelerde, ziyaretçinin ilgilendiği konuda daha fazla bilgi alması ve siteyi yeniden ziyaret etmesi beklenmektedir. Buradaki asıl amaç, ziyaretçinin müzeye gelip nesnelere yerinde görmesini sağlamaktır (Bingöl, 2008:30).

2.2.4. Sanal Müzeler

Sanal müzeler eğitsel sanal müzelerin bir sonraki adımı olarak düşünülebilir. Bu uygulama kendi koleksiyonunu sunmanın yanında diğer dijital koleksiyonlara da bağlantılar bulunmaktadır. Ayrıca fiziksel bir mekana sahip olmayan bir kurumun koleksiyonunu dijital ortama aktararak oluşturduğu sanal müzeler de bu tür içerisine girmektedir (Yücel, 2012:44).

İçeriklerine göre dört grupta incelenen sanal müzeler internetin temel işaretleme dili olan HTML ile beraber program dillerinin kullanılmasıyla geliştirilen veritabanlarıyla beraber çalışabilen ASP, ASPX, VHP ve benzeriyle birlikte sayısal ortama aktarılmış olan koleksiyonlar, farklı medya imkanlarından faydalanarak hazırlanmış sayısal nesnelere ve bunlara ait bilgileri barındıran sanal müzeler, bilgi çağının ihtiyaçlarından biridir ve sınır tanımayan yaratıcılığın da katkısıyla her geçen

gün hızlı bir biçimde gelişim göstermektedir (Düzgün, 2007:218). İnterneti, ağ bağlantılarını, özgün yazılımları, sanal gerçekliği, sanal ortamları, yapay yaşamı ve organizmaları, GPS teknolojilerini, veri tabanlarını, robotları, bedene takılan başlıkları, protezleri, makine uzantılarını kullanılmakta, yapay zeka, veri görüntüleme ve haritalama, hiper-metinsel anlatılar ve oyunlar dijital sanat eseri olarak kabul edilmektedir. (Sağlamtimur 2010:218). Müze ziyaretlerinin artırılması amacıyla sanal müzeler/web siteler ile kitlelere ulaşmakta, internet bu alanda oldukça yeni olmakla birlikte, sınırsız sayıda imkanlar sunmaktadır. Bu bağlamda sanalmuze.com tanıtımda bir köprü vazifesini üstlenmektedir (Erbay, 2010:19).

Yücel, (2012:42) Andre Malraux'un 1947 yılında yayımlanan "La Musée Imaginaire" (Düşsel Müze) isimli çalışmasında herkesin istediği her yerden ulaşabileceği "duvarsız düşsel müze" kavramını geliştirmiştir. Andre Malraux bu kavramla değişik kültür, sanat, uygarlıklardan seçtiği yapıtları (resim, yontu, hat, vb.) tarih ve coğrafya sınırlarının dışına taşan bir müze düşünmüş, hiçbir zaman gerçek bir müze mekanında yan yana gelemeyecek yapıtları, 20. yüzyıl teknolojisinin (renkli fotoğraf, baskı tekniklerinin gelişmesi) olanaklarından yararlanarak; düşsel duvarsız müzeyi tasarlamıştır. Andre Malraux'un "duvarsız (Düşsel) müze" öngörüsü ile günümüz sanal müze'nin temelini atmıştır (Yücel, 2012:42). Schweibenz'e göre sanal müze, değişik medya imkanlarından faydalanılarak hazırlanmış sayısal nesnelere ve bunlara ait bilgileri barındıran, ziyaretçi ile iletişimin kesintisiz olması, muhtelif erişim şekillerini karşılamak için alışıldık iletişim metotlarının ötesine geçen, dünya çapında erişimini olanaklı kılmak amacıyla fiziksel anlamda bir mekana ihtiyaç duymayan müzeler şeklindedir (Yücel, 2012:42).

2.3. Sanal Müze Tarihi

Tarihsel gelişim süreci içinde temelinde toplama ve koruma olan uygulamalar çerçevesinde gelişen müzeler, zamanla dışa dönük kimlikleri olma rolünü de üstlenen ziyaretçisinin isteklerine, değişen toplum yapısına ve çağın gerektirdiği zorunluluklara ayak uydurmak için teknolojik uygulamaları da kullanarak etkileşimselliğin ön planda olduğu, esnek ve erişilebilir duruma gelmiştir (Boyras, 2012:24). Bu sebeple kültürel ve sanatsal değerlere sahiplik açısından müzeler, yeni formlar bulma arayışlarına girmişlerdir (Erbay, 2011:3). İlk olarak müzeler,

iletişimin daha çok ön plana çıktığı dönemlerde geleneksel medya araçlarını kullanmışlardır; zamanla bunların sağladığı imkanlar kısıtlı ve ihtiyacı karşılamakta yetersiz kalmaya başladığında, gelişen teknolojiye paralel olarak, müzecilik anlayışı da zamanın koşullarına uygun bir şekilde değişim göstermiş, bu yaklaşımla “sanal müze” kavramı ortaya çıkmıştır (Düzgün, 2007:218).

Sanal müzelerin tarihi çok eskiye gitmemektedir. Sanayi Devrimi ve mekanizasyonun gelişimiyle birlikte meydana gelen teknik gelişmeler, kitle iletişiminin olanaklı duruma gelmesi ile daha geniş kitlelere ulaşmayı daha da kolaylaştırmıştır (Sağlamtimur, 2010:216). 1990’lı yıllarda internetin yaygınlaşmasıyla birlikte kurumsal tanıtım sayfaları ve ders araç-gereçleri sanal ortamda kullanılmaya başlanmış, ancak elektronik ağlar üzerinden büyük resimli dosyaları göndermek ve depolamak zor olduğundan, 2000’li yıllara kadar sanal ortamlar çok verimli olmamıştır (Tepecik, 2007:236). Bu dönemle birlikte geçmişte müzeler seçkin ve dışlayıcı olmaya eğilimli iken müzelerde yenilikçi gelişmelerin ve daha fazla erişimin belirtileri ortaya çıkmıştır. Bilgisayar aracılığıyla ve sayısal yoldan imge üretimi ve sanal eserler üretme günümüzde dijital yöntemle birlikte yaygınlaşmıştır (Sağlamtimur, 2010:216). Müzelerin tarih boyunca geçirdikleri uzun evrim sürecinde değişmeyen tek işlevi, yerel, bölgesel ya da ulusal kültürü derlemek, bunu gelecek kuşaklar için korumaya almak, araştırmak ve toplumu bu konuda eğitmek, kısaca geçmişi toplayarak gelecek için muhafaza etmek (Merriman, 2010:69), nitekim müzeler bugün bu farklı teknik ve araçlara eklenen çoklu medya kanallarıyla işlevini yitirmemiş aksine gelişen teknoloji olanaklarıyla birlikte çok daha geniş imkanı sergileme ve arşivleme alanına sahip olmuştur.

Fiziksel olarak bir bütünlük içinde bulunmayan ancak benzer özellikler taşıyan sayısallaştırılmış koleksiyonu, yapay bir ortamda erişime sunarken ziyaretçisine gerçek müze deneyiminde olan sınırları yıkmasına olanak veren sanal müze (Yücel, 2012:43), ilk olarak teknolojik gelişme ile gerçekleşmiş olsa da sanal müze kavramının temelleri 20. yüzyılın ikinci yarısında Walter Benjamin ve André Malraux arasındaki “sanat eserinin aurası” sorunsalı üzerine yapılan tartışma ile atıldığı söylenebilir (Çolak, 2011:4). Benjamin’in teknolojinin olanaklarıyla çoğaltılabildiği çağda sanat eserinin aurasında bozulma yaşandığı savına karşılık Malraux, sanat eserine yeni auralar eklendiğini savunmuştur. Bu tartışma

Malraux'un, bilgisayar ve iletişim teknolojilerinin henüz gelişmediği bir dönemde, herkesin, istediği her yerden ulaşabileceği "Düşsel müze" kavramını geliştirmesini sağlamıştır (Çolak, 2011:4). Bu bağlamda Schweibenz'in sanal müze olarak tanımladığı ve Malraux'un "düşsel duvarsız müze" dediği olgu, kendi koleksiyonu yanında diğer sayısal koleksiyonlarla da ilişki içinde bulunan uygulamalar ile gerçeklik kazanmıştır.

2.3.1. Dünya'da Sanal Müze'nin Gelişimi ve Örnekleri

Çağdaş anlamda dünyada sanal müzeciliğin gelişimi 20. yüzyılda daha kapsamlı görülmektedir. Bu dönemde müzecilik çalışmalarında elde edilen en önemli gelişme Malraux'un "Düşsel müze" öngörüsü ile büyük ölçüde sanal müze kavramı modern dünyanın içine girmeye başlamıştır (Merriman, 2010:69). Bu bağlamda 1990 yıllardan itibaren, müzelerde koleksiyonların gerçek dünyada kopyaları olmaktan çıkıp dijital ortamda varlığını sürdüren sanal birer görüntüye ve nesneden bağımsızlaşarak enformasyona dönüşmektedir (Yücel, 2012:42).

Dünyada son on yılda modern müzeciliğin bakış açısı genişleyerek eski müze anlayışının yerine bırakmış birey ve toplumun olaya dahil edilmesinin gerekliliği üzerinde durulmaya başlanılmıştır. Bu nedenle, batılı müze otoriteleri öncelikle müzecilikte ne gibi yenilikler yapabileceklerini kendilerine sormaya başlamışlardır (Aydın, 2004:163). Hayali müzeden sanal müzeye geçişte aracılık eden dijital arşivler konusundaki bilinen ilk girişim, Harvard Üniversitesi bünyesinde 1895'te kurulan Fogg Müzesine bağlı fotoğraf/slayt arşividir. Gerçek anlamda bir dijital koleksiyon oluşturma Getty Müzesi'nin yaptığı sanal bir veri tabanı olan "Sanat Tarihi Enformasyon Programı" ise kendinden sonraki çalışmalara öncülük etmiştir (Yücel, 2012:42). Ardından Microsoft'un kurucusu Bill Gates'in projesi "Corbis" dijital imge arşivi kurulması yolunda müzelere ilham veren en iddialı proje olmuştur. Müzelerin daha çok tanıtım ve halkla ilişkiler aracı olarak kullandığı, yaygın olarak müzeye ait genel, kısıtlı bilgilerin bulunduğu internet uygulamaları bu sayede daha kapsamlı, teknolojik, sınır tanımayan, sanal müzeler olarak ortaya çıkmasını sağlamıştır. Bu düşünceler ışığında dijital görüntüleme ve manipülasyon teknikleriyle daha ileri taşınmıştır (Mitchell, 1992:52'den akt., Sağlamtimur, 2010:215).

Günümüzde her alanda olduğu gibi, müzelerin de gelişen teknolojiden faydalanması bir zorunluluk haline almış, bu sebeple pek çok müze, sahip oldukları koleksiyonu sayısal ortama aktarmıştır. Bilgisayar üzerinde üretilen, katılımcılara gerçekmiş hissi veren, etkileşimli bir ortam olanağı sağlayan, üç boyutlu izlenebilen sanal müzelerin değişim ise hala sürmektedir.

2.3.1.1. Dünyada Sanal Müze Örnekleri

İnternetin iletişim aracı olmasının yanında yeni bir iletişim ortamı da yaratması, bireyleri günlük hayatın fiziki sınırlılıklarından arındırmış ve onlara alternatif bir yaşam alanı sunmuştur. Daha da önemlisi, bireyler günlük hayatlarının büyük kısmını bu kitle iletişim aracıyla geçirmeye başlamıştır. Bu bağlamda müzelerle ilgili izleyici/ziyaretçi uluslararası müzelerdeki çalışmalarla ilgili son haberlere, etkinliklere, oturdukları ortamdan ulaşabilmekte, web siteleri ile sanat eserlerinin ayrıntılı incelemenin yanında sanat eserleri alınabilmektedir. bu uygulamaya örnek henüz Pablo Picasso ve Sanal Louvre Müzesi'dir (Erbay, 2002:19).

2.3.1.1.1. Dijital Sanat Müzesi (Digital Art Museum)

1990'lardaki dijital devrim sonrası sayıları artan dijital ressamlar ve baskıcılar sanat çevreleri ve müzeleri tarafından fazla kabul görmeseler de internet sanatı ve yazılım sanatı gibi dallar sanat müzelerine girmiştir. Dijital tekniklerin sağladığı imkânların çeşitliliği, sanatçılara bunları araç, ortam veya konu olarak kullanabilme seçimi yaratmıştır. Dijital Sanat Müzesi 1956'dan bu güne kadar olan süreçte sanatçıların bilgisayarla yaratılan görsel-sanatsal gürültüleri ele alıp teorik, pratik ve tarihi yönünden incelemektedir. Müzedeki eserler 1956-1986, 1986-1996 ve 1996-2006 olarak üç döneme ayrılmaktadır. İnternetin ve görüntü işleme programlarının yaygınlaşmasıyla "dijital sanat" daha çok kişinin yaratıcı olmasını ve yarattıklarını paylaşmasını sağlamaktadır (www.dam.org [27.4.2013]).

About Us

Digital Art Museum is an online resource for the history and practice of digital fine art.

Featured Artist

Lynn Herahman Leason
She utilizes new media since the 1970s as a cutting-edge artist. Award winner of the [dcaaa] 2010

Featured Exhibition

Works from the 1950s in the USA and Europe

News for you

Explore by Artist

Görüntü 48: Dijital Sanat Müzesi web sayfası

Phase 1 The Pioneers from 1956

Görüntü 49: 1956 öncüleri

2.3.1.1.2. Karlsruhe Sanal Müzesi

Baden Eyaleti Karlsruhe Müzesi'nin hazırladığı sanal müze "Karlsruher Türkenbeute" Türk Ganimetleri müzesi. II. Viyana Seferi sırasında Avusturalya'lıların yanında Osmanlı'lara karşı savaş veren Baden eyaleti dükü Ludwig Wilhelm'in 300. Doğum yıldönümü dolayısıyla 1955 yılında Münih, Karlsruhe ve Viyana müzelerinde bulunan savaş ganimeti Osmanlı silahları ve ordu malzemesi toplu olarak Karlsruhe-Badisches Landesmuseum'da sergilenmiştir. Sergide Osmanlı'lara ait 231 eser yer almaktadır. Sitede ayrıca eski İstanbul'la ilgili bir bölüm bulunmaktadır. Bu bölümde bir Alman genci İmparatorluğun başkentinde

bir şehzadenin yardımıyla Osmanlı kültürünü tanıtmaktadır (www. tuerkenbeute.de, [20.4.2013]).

Badisches Landesmuseum
Karlsruhe

🇩🇪 🇬🇧 🇫🇷
Information for visitors
Service
Who we are
Contact us

Virtual Museum

The Karlsruhe Turkish spoils of war

At a glance

Karlsruhe Palace

The Romans of the Upper Rhine

Ancient and early history

Ancient cultures

The High Middle Ages

The Late Middle Ages

16th and 17th century

Absolutism and Enlightenment

Palace and court

The collection of the Margraves of Baden

Baden and Europe

Palace tower with tulip girls

Virtual Museum

Museum at Market Square

Museum in the Majolica

The "Karlsruher Türkenbeute" Virtual Museum features the highlights of the Badisches Landesmuseum's collection of loot from the Ottoman wars, the "Karlsruher Türkenbeute." Interactive 3-D and zoomable images provide innovative insights into Ottoman artisanship. They serve as a complement to the articles on art and culture and their information about history, art, Ottoman cultural history and its encounters with Europe.

Current news, a download service, an archive with materials from the Web site, forums and a chatroom all invite you to engage in a vivid dialogue with the virtual museum and exchange ideas with other visitors.

Visit our Virtual Museum at www.tuerkenbeute.de (available only in German language)

Görüntü 50: Baden Eyaleti Karlsruhe Sanal Müzesi web sayfası

SAMMLUNG THEMENREISEN KUNST & KULTUR WISSEN INFORMATION

Karlsruher Türkenbeute

Das Virtuelle Museum „Karlsruher Türkenbeute“...
 ...präsentiert die Highlights der Sammlung „Karlsruher Türkenbeute“ im Badischen Landesmuseum mit interaktiven 3D- und Zoom-Aufnahmen. Diese neuartigen Einblicke in das osmanische Kunsthandwerk ergänzen die „Themenreisen“ und die Artikel zu „Kunst und Kultur“ mit Informationen über Geschichte, Kunst, Kulturgeschichte der Osmanen und deren Begegnung mit Europa. Weiterführendes Wissen – aktuelle Nachrichten, ein Downloadservice sowie ein Archiv mit Materialien der Website – Foren und ein Chat laden zur lebendigen Auseinandersetzung mit dem Virtuellen Museum und zum Meinungsaustausch mit anderen Besuchern ein.

Die Sammlung
Die „Karlsruher Türkenbeute“ im Virtuellen Museum.

[Zur Sammlung](#)

Highlights der Sammlung
3D-Darstellungen und Zoomaufnahmen der schönsten Exponate.

[Zu den Highlights](#)

Themenreisen
Ausflüge in die Welt der Osmanen. Auch für Kinder!

[Zu den Themenreisen](#)

Görüntü 51: Karlsruher Türk Ganimetleri Sanal Müzesi

2.3.1.1.3. Canon Sanal Müzesi

Canon Sanal Müzesi dört ayrı bölümden oluşmaktadır. Bunlar Cameras (kameralar), Design (tasarım), Technology (teknoloji) ve History (tarih) olarak sitede yer almaktadır. Fotoğraf ve kamera tarihiyle ve özellikleriyle ilgili detaylı bir bilgiye u müzeden ulaşılmaktadır (www.canon.com, [20.4.2023]).

Canon Global > Site Map > Contact us > Canon Worldwide Search within Canon Global only

HOME Our Business Support News **About us**

English 中文 日本語

CANON CAMERA MUSEUM

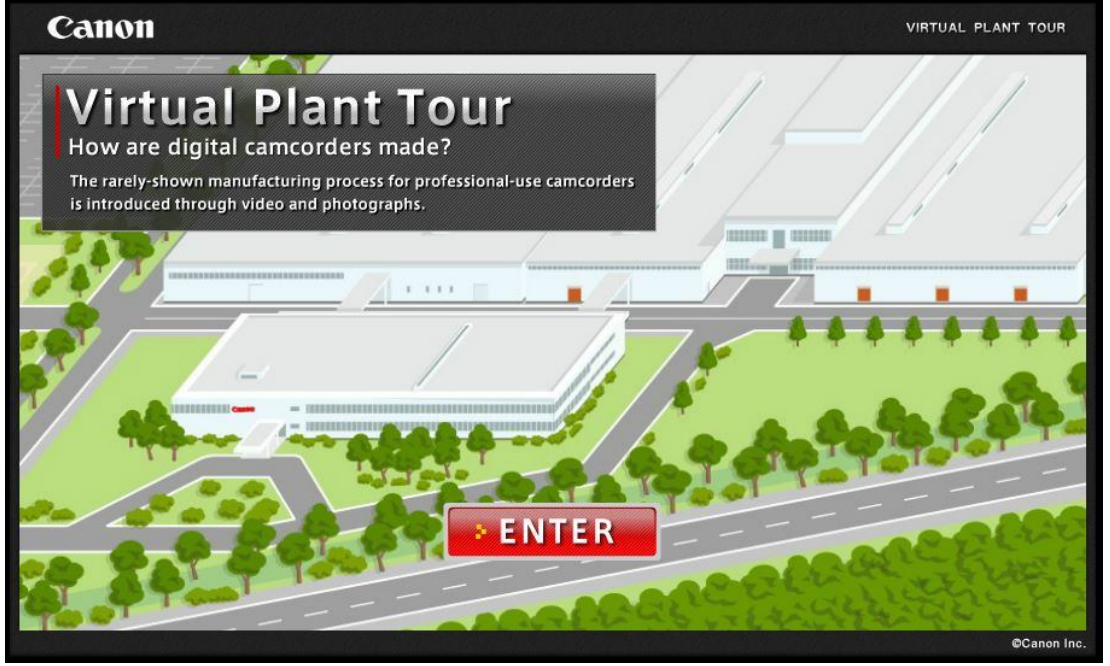
Camera Hall
All current and historical cameras

Design Hall
Designers' works and aspirations

Technology Hall
Canon camera technologies

History Hall
History of Canon cameras

Görüntü 52: Canon sanal müzesi

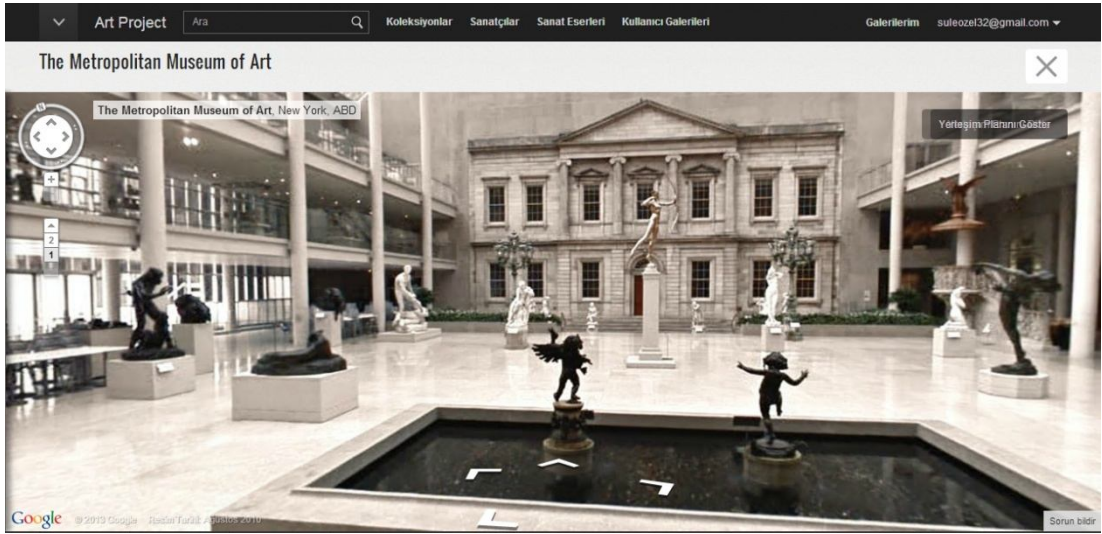
Görüntü 53: Canon Müzesi Sanal Turu

1.3.1.1.4. Metropolitan Sanal Sanat Müzesi

Dünyanın en büyük ve en önemli müzelerinden bir tanesidir. Manhattan, New York City'deki Central Park'ın yanında yer alan müze, The Cloisters adı verilen orta çağ sanatını barındıran bölümü bünyesinde bulundurmaktadır. Müzede 1870'den bu yana toplanmış 2 milyondan fazla sanat eseri bulunmaktadır. Metropolitan Sanat Müze'sinde Eski Mısır bölümü, yine aynı şekilde geniş bir Yunan ve Eski Roma bölümü, Modern Sanat bölümü, Ortaçağ Sanatı bölümü, Afrika ve Okyanusya kültürüne ait bir bölüm, Silahlar ve Savaş Aletleri bölümü ve çok geniş Avrupa Heykel ve Dekoratif Sanatlar bölümü ve ayrıca Modern Sanat, Japon ve Çin sanatları bölümü yer almaktadır (www.metmuseum.org, [20.4.2013]).

Görüntü 54: Metropolitan Sanat Sanal Müzesi web sayfası

Görüntü 55: Metropolitan Sanat Sanal Müzesi

2.3.1.1.5. İslam Sanatları Sanal Müzesi

Müzenin birinci bölümde Emeviler, Abbasiler, Osmanlı İmparatorluğu gibi büyük Müslüman hanedanları, ikinci bölümde “Figüratif Sanat”, “Hat Sanatı”, “Kadınların Rolü”, “Bitkisel ve Geometrik Bezeme” gibi konular, üçüncü bölümde de Avrupa ile Müslüman Akdeniz tarihlerinin kesiştiği dönemle ilgili “Haçlılar”, “Mudejar Sanatı”, “Sicilya’daki Arap-Norman Sanatı” ile “Osmanlı

Topraklarında Batı Etkisi” konu başlıkları İslam sanatının en geniş panoramasını sanal ortamda oluşturmaktadır. Serginin “Daimi Koleksiyon” bölümünde ise aralarında Türkiye’nin de yer aldığı 14 ülkeden 1235 sanat eseri, anıt ve arkeolojik sit alanı bulunmaktadır. “Sınırlar Ötesi Müze”nin koordine ettiği sanal müzede, 8 bin görüntünün, müzelerde bakılınca görülemeyen ayrıntıları ortaya çıkmaktadır (www.discoverislamicart.org, [20.4.2013]).

MUSEUM WITH NO FRONTIERS DISCOVER ISLAMIC ART

MWNF Portal
English

Discover Islamic Art

PERMANENT COLLECTION DATABASE EXHIBITIONS ARTISTIC INTRODUCTION
PARTNERS MISSION STATEMENT LEARN WITH MWNF MY MUSEUM

Recommended Links
Credits
Visit
Explore Islamic Art Collections

Today's highlight from the Permanent Collection
Bayezid II Complex (külliye)
Hegira 893 / AD 1488, Ottoman
Edirne, Turkey
View description

Discover Islamic Art was set up with the support of:

EUROPEAN UNION EUROMED FUNDAÇÃO CALOUSTE GULBENKIAN

MINISTERIO DE ASUNTOS EXTERIORES Y DE COOPERACIÓN
C O E C
INSTITUTO DE CULTURA Y PATRIMONIO
A SHARED COMMITMENT

About MWNF | Contact | Feedback | Important Legal Notice | Credits | © Museum With No Frontiers (MWNF) 2004–2013

Görüntü 56: İslam Sanatları Sanal Müzesi web sayfası

Görüntü 57: İslam Sanatları Sanal Müzesi sanal turu

2.3.1.1.6. Chicago Bilim ve Sanayi Sanal Müzesi

En büyük bilim müzelerinden biri olma özelliğini taşıyan ve 1933 yılında açılan müzede, tarihi ulaşım araçları, teknolojik çalışmaların yapıldığı bölümler, çığ, hortum, tsunami, şimşek ve gökkuşağı gibi doğal olayların yapay ortamda gerçekleştirildiği simülasyonlar, insan anatomisinin anlatıldığı sergi, bebeğin anne karnında geçirdiği dönemin gerçek fetüslerle anlatıldığı bölüm, yer almaktadır. Ayrıca beyin gücüyle iki oyuncunun topu hareket ettirerek oynandığı oyun ve dünyanın birçok yerinden yaklaşık 2 buçuk milyon bitki çeşidi de bu müzede yer almaktadır (www.msichicago.org/, [20.4.2013]).

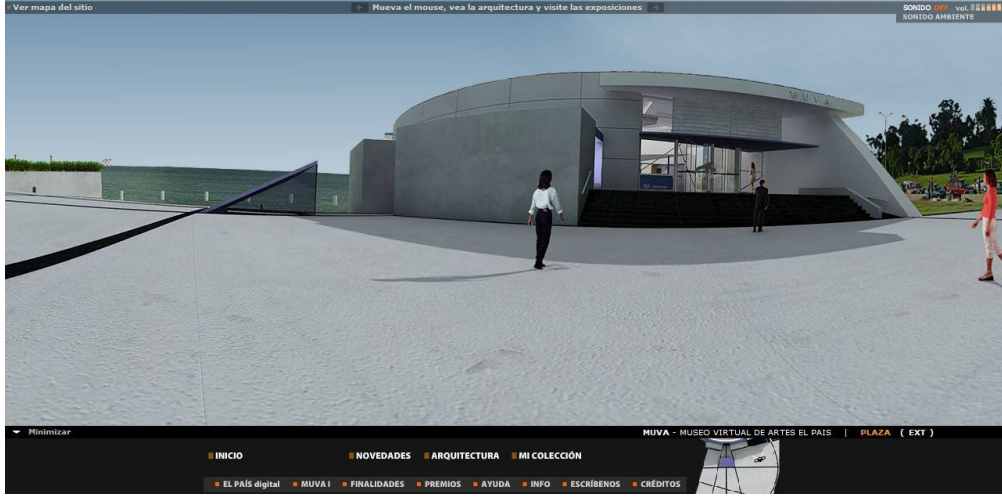
Görüntü 58: Chicago Bilim ve Sanayi Sanal Müzesi web sayfası

2.3.1.1.7. Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi

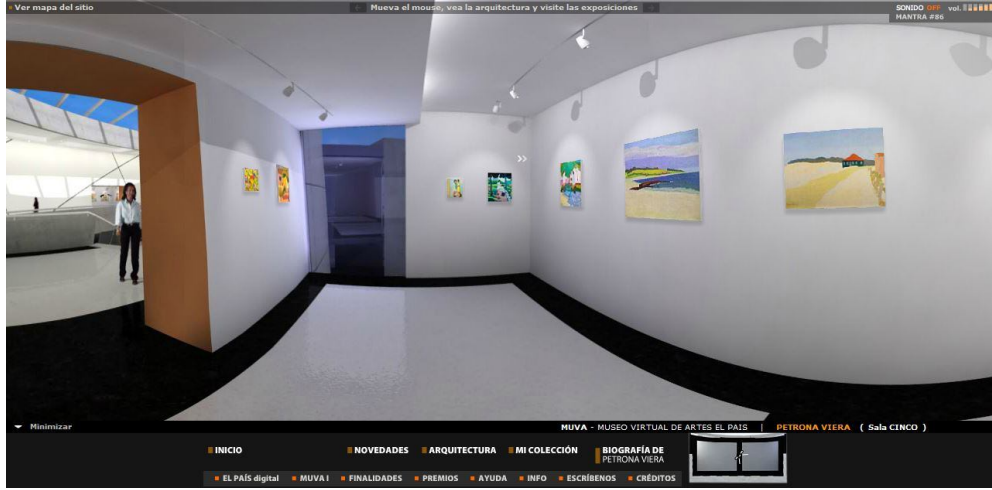
MUVA, Museo Sanal de Artes El Pais, (Uruguay Sanat Sanal Müzesi), 20 Mayıs 1997 internet üzerinden yayına başlamıştır. Uruguay'ın en büyük ve en önemli web sitesi ve ülkenin ilk sanal müzesidir. Bu müze Uruguaylı ve Latin Amerika Sanatına ayrılmıştır. MUVA müzesi, sanal mimari içerisinde oluşturulmuş bir web-müze'dir. Ayrıca Muva, Harvard Üniversitesi Graduate School "inşa edilmemiş mimari tasarımlar" "sanal mimarlık" ve "bilgi mimarisi" dalında ödül almıştır (muva.elpais.com.uy, [20.4.2013]).

Görüntü 59: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi web sayfası

Görüntü 60: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi sanal turu

Görüntü 61: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi iç görünümü

Görüntü 62: Muva Uruguay Sanat Sanal Müzesi eserler hakkında ayrıntılı bilgi

2.3.1.1.8. Irak Sanal Müzesi

Irak ile İtalya arasında yürütülen işbirliği sonucunda, Bağdat'taki Irak Ulusal Müzesi'nde sergilenen eserler sanal ortama aktarıldı. Arapça, İngilizce ve İtalyanca olmak üzere 3 dilde yayın yapıyor. Sekiz adet sanal salonda gezme imkanı tanıyan sanal müzede, tarih öncesi çağlardan İslam dönemine kadar geniş bir yelpazede, müzenin en nadide eserleri sergilenmektedir. Gezilebilecek salonlar tarih öncesi dönem, Sümerler, Asurlular, Akadlar, Babilliler, Arkamandlar, Persler ve İslam dönemlerinden oluşuyor. Müzede Irak'ın ve Mezopotamya'nın 6 bin yıllık tarih yer almaktadır. (www.virtualmuseumiraq.cnr.it, [20.1.2013]).

Görüntü 63: Irak Sanal Müzesi web sayfası

Görüntü 64: Irak Sanal Müzesi dış görünümü simülasyonu

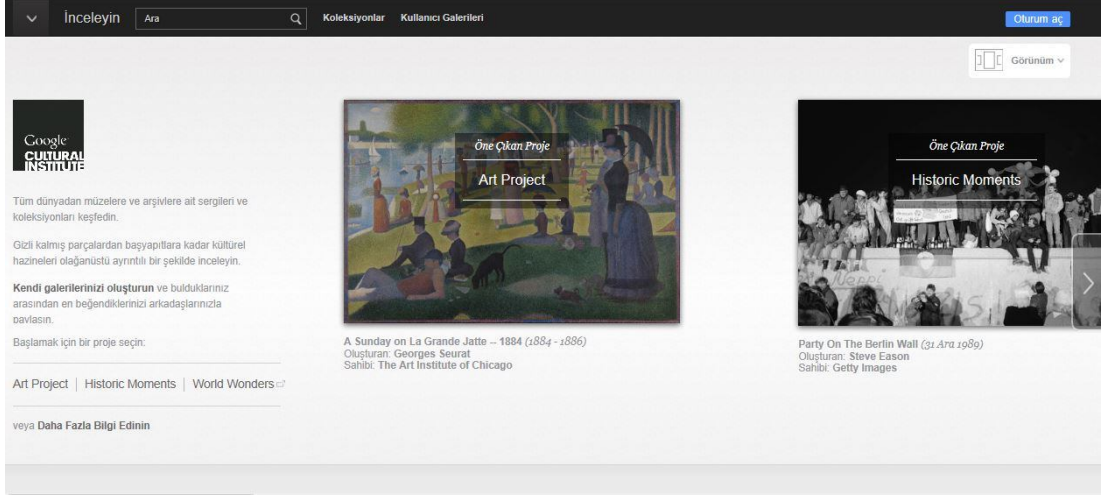
Görüntü 65: Irak Sanal Müzesi iç görünümü

2.3.1.1.9. Google Art Project

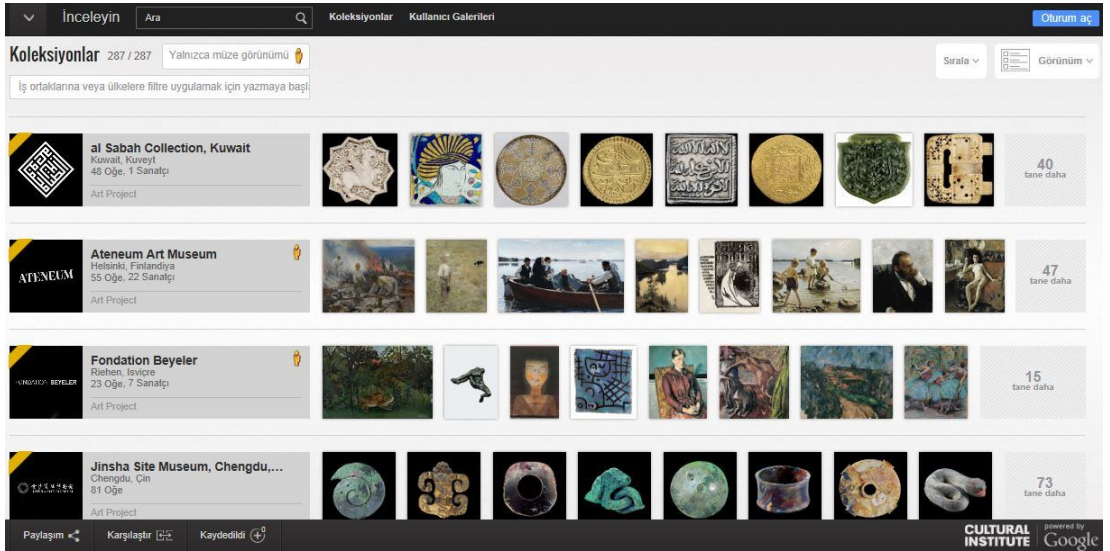
Google Art Project, Dünyanın bütün müzelerini internette tek bir müze haline getirmeyi” amaçlayan proje, dünyanın en tanınmış sanat eserlerini tek bir çatı altında toplayıp yüksek çözünürlükle sunmaktadır. Sanat eserleri, önemli noktalar ve dünya mirası koruma alanlarının yanı sıra, tüm dünyadaki kültür kurumlarının arşivlerinin arkasındaki öyküleri anlatan dijital sergileri de bulunmaktadır.

Google teknolojileri sayesinde Brezilya ve Hindistan’dan Japonya’ya kadar birçok müzeye ve koleksiyona online olarak www.googleartproject.com adresinden ulaşılmaktadır. Google’ın veritabanında sanatçı, yapıt, müze ve koleksiyon adı, şehir ve ülke kategorilerine göre arama yapılmaktadır. Kullanıcılar, internet üzerinden New York Metropolitan, Berlin Alte Nationalgalerie, Amsterdam Rijksmuseum, Floransa Uffizi, St. Petersburg The State Hermitage, Madrid Museo Reina Sofia, Londra Tate Britain dahil pek çok müzeye erişim olanağı elde etmektedir. Ayrıca Kullanıcıların site üzerinden kendi koleksiyonlarını oluşturup paylaşabildikleri “My Gallery” (Galerim) bölümü de bulunmaktadır.

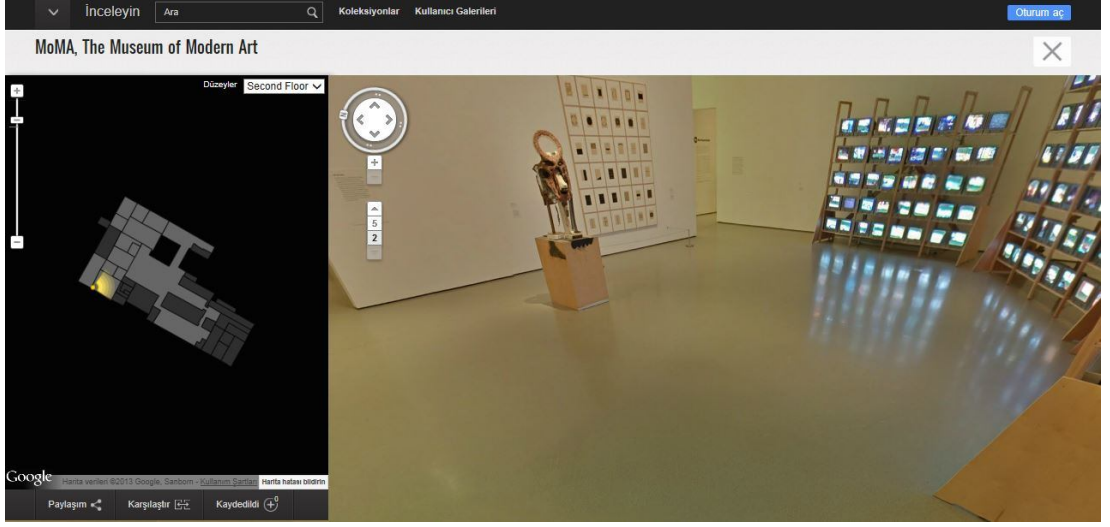
Google Art Project’e eklenen yeni özellikler arasında yer alan ve sanat yapıtlarının soluna eklenen “Compare” (Karşılaştır) butonu ile aynı sanatçının iki farklı yapıtını kıyaslayarak, tarzındaki değişiklikleri, gelişmeleri ve bakış açısındaki yenilikleri görülmektedir (www.googleartproject.com, [20.4.2013]).

Görüntü 66: Google Art Project web sayfası

Görüntü 67: Google Art Project web sayfası, koleksiyonlar ara yüzü

Görüntü 68: Google Art Project, Moma Modern Sanat Müzesi

2.3.2. Türkiye’de Sanal Müze’nin Gelişimi ve Örnekleri

Tarihsel ve kültürel kaynaklar yönünden zengin ve çok değişik kültürlerin sürekli etkileşim içinde olduğu Türkiye’de sanal müzelerin tarihi çok eskiye gitmemektedir. 1990’lı yıllarda internetin yaygınlaşmasıyla birlikte müzelerde kurumsal tanıtım sayfaları sanal ortamda kullanılmaya başlanmıştır (Tepecik, 2007:236). Gelişen teknolojilerle birlikte Türkiye’deki müzecilik anlayışının da bu dönemde değişmeye başladığı görülmektedir. Bu konuda ilgili çalışmalara 2000’li yıllardan önce özel müzelerle başlanmıştır. Ancak Kültür Turizm Bakanlığı 2006 yılı içerisinde genel müdürlük bünyesinde Bilgi Teknolojileri ve Proje Geliştirme Şubesi adı altında bir şube müdürlüğü kurmuştur. Bu bağlamda hem sanal müzeler ile ilgili ihtiyaçları karşılamak, hem müzelerin gerek güvenlik ve alarm sistemiyle hem de gelişen teknolojik aletlerle donanımını sağlamak amacıyla sanal müze projesini oluşturmuştur (Düzgün, 2007:217). Kültürel ve sanatsal değerlere sahiplik açısından müzeler, yeni formlar bulma arayışlarına girmişlerdir (Erbay: 2011:3). Türkiye’deki ilk sanal müze çabaları 1990’da Topkapı sarayındaki bazı koleksiyonların sanal ortama taşınma girişimleri ile başlamıştır. Bu projedeki amaç, Topkapı Sarayındaki bazı fotoğraf, rölyef, çizimler veya animasyonları dijital arşiv oluşturarak kullanıcıların erişimine açmaktır. Ama 20 fotoğraf ve 10 çizimden oluşan bir CD de sınırlı kalmıştır (Atagök-Özcan, 2001:42).

Türkiye’de ilk kez 1998’de çalışmalarının başlandığı ve 1999 Ekim’inde de Türkiye’nin sürekli yenilenen ilk sanal müzesi olma özelliğini taşıyan Eczacıbaşı Sanal Müzesi, 2000’li yılların başında hızlanan sanal müzelerin oluşum sürecine katkı sağlamıştır (Gürel, 2007:222). Türkiye’de Kültür ve Turizm Bakanlığına bağlı 98 müze müdürlüğü mevcut olmasının yanı sıra ilk kez 1980 yılında kurulan Sadberk Hanım Müzesi’nden bugüne, özel müzelerin sayısı da 127’ye ulaşmıştır. Müzeciliğe, müzelere ve son yıllarda Türkiye’de düzenlenen dünya çapında ressamların seçkilerinden oluşan sergilere olan ilgi, internette açılan sanal müze ve sergileri de yoğun bir talebi beraberinde getirmiştir. Sanal müze uygulamasına öncülük eden Kültür ve Turizm Bakanlığı, birkaç yıl önce başlattığı sanal müze uygulamasını, yeni müzeler ekleyerek sürdürmektedir. Nitekim bu gelişme günümüzde sadece, gerçek müzelerin var olan koleksiyonlarının web sitelerindeki envanter kayıtlarından öteye gidememiştir. Bu bağlamda Türkiye’deki sanal müze uygulamaları 2006 yılında Kültür Bakanlığı’nın Bilgi Teknolojileri ve Proje Geliştirme Şubesi adı altında devam etmektedir (Düzgün, 2007:217). Genel müdürlük bünyesinde birçok kurum ve kuruluşa bağlı müzeler, 360 derece panoramik müzecilik anlayışı çerçevesinde hizmet vermektedir (Yenişehirlioğlu, 2007:250). Bu bağlamda Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları Genel Müdürlüğü tarafından hazırlanan web sitesinde müze, saray ve manastır, “www.kultur.gov.tr” ile “www.guzelsanatlar.gov.tr” adreslerinden, Ayasofya Müzesi, Dolmabahçe ve Topkapı Sarayları, Sümela Manastırı, Aya İrini Müzesi, Anadolu Medeniyetleri Müzesi, Galata Mevlevihanesi Müzesi, Kapadokya Açık hava Müzesi, Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesi, Antalya Müzesi, Konya Mevlana Müzesi, Bodrum Sualtı Arkeoloji Müzesi, İshak Paşa Sarayı, Burdur Arkeoloji Müzesi, Çorum Müzesi, Denizli Hierapolis Arkeoloji Müzesi, Efes Müzesi, Efsaneler Diyarı Gordion, Ertuğrul Gazi Müzesi, Gaziantep Müzesi, Kars Müzesi, Mardin Müzesi, Side Müzesi, Uşak Arkeoloji Müzesi, Uşak Atatürk ve Etnografya Müzesi, Sanal Müzik Müzesi sanal olarak gezilebilmektedir.

2.3.2.1. Türkiye’de Sanal Müze Örnekleri

2.3.2.1.1. Eczacıbaşı Sanal Müzesi

Türkiye’deki çağdaş sanat ortamına ilişkin bir “Bellek Arşivi” oluşturmak, sanatçılara ve sanatseverlere buluşma-tartışma olanağı sunmak, özgün ve yaratıcı

projelere kucak açmak amacıyla kurulan Eczacıbaşı Sanal Müzesi, 1999 yılından bu yana 50'nin üzerinde sanal sergi ve çeşitli alanlardaki etkinlikleri ile sanat ortamına www.sanalmuze.org adresinden hizmet vermektedir. Eczacıbaşı Sanal Müzesi, web sayfası içeriğinde, “Koleksiyonlar”, “Retrospektif Sergiler”, “Çağdaş Sergiler”, “Kavramlı Sergiler”, “Yakın Kuşak”, “Heykel”, “Seramik”, “Karikatür”, “Fotoğraf”, “Hoca Ali Rıza”, “Fikret Mualla Saygı”, “Bedri Rahmi-Eren Eyüboğlu”, “Sanal Galeri”, “Sanatçı Atölyeleri”, “Sanatçı Sayfaları”, “Paneller” gibi alt bölümleri kapsayan 200'den fazla sanal sergi ve çeşitli araştırma dosyaları, 2002'de İstanbul Sanat Fuarı'nda 60 sanatçılı bir büyük sergi ve onunla bağlantılı ilk sergi eğitim projesi ile 2003, 2004, 2005 yıllarında yine İstanbul Sanat Fuarı'nda eğitim sergileri ve eğitim projeleri yer almaktadır (www.sanalmuze.org, [24.4.2013]).

Görüntü 69: Eczacıbaşı Sanal Müzesi web sayfası

2.3.2.1.2. Pera Sanal Müzesi

Pera Müzesi, 2005 yılında Suna ve İnan Kıraç Vakfı tarafından kurulmuştur. Beş katlı olan binanın ilk iki katında müzenin kendi koleksiyonu bulunmaktadır. Bu koleksiyonların ilki Anadolu Ağırlık ve Ölçüleri Koleksiyonu, Kütahya Çini ve Seramikleri Koleksiyonu yer almaktadır. Üç yüzden fazla eseri içeren Oryantalist Resim Koleksiyonu'nda ise on yedinci yüzyıldan on dokuzuncu yüzyıla kadar geçen

dönemde Osmanlı kültüründen etkilenmiş Avrupalı oryantalist ressamların yapıtları, Türk ressam Osman Hamdi Bey'in Kaplumbağa Terbiyecisi isimli tablosu da yer almaktadır. Müzenin bünyesinde bulunan Pera Film ise her ay tematik film etkinlikleri düzenlemektedir. Müzede, Pera Eğitim adı altında çocuk ve gençlere yönelik eğitim ve atölyeler de düzenlenmektedir. 2005 yılında açılan Jean Dubuffet, 2006 tarihli Rembrandt ve Henri Cartier-Bresson, 2007'de açılan JP MORGAN collected visions geçmişte yapılan önemli geçici sergilerinin örnekleridir. Müze 2008 yılında ise Joan Miró ve Josef Koudelka sergileri açılmıştır (www.pera.org.tr, [24.4.2013]).

PERA MÜZESİ

anasayfa e-bülten iletişim basın site haritası english

Site İçeri Arama

Hakkımızda Sergiler Pera Film **Etkinlikler** Pera Eğitim Artshop ve Yayınlar Pera Café Blog Ziyaret Pera Müzesi Desfu 3-D Gezin

Etkinlikler

- Etkinlik Takvimi
- Haberler**
- Geçmiş Etkinlikler

Pera Café

Perakende Artshop

Pera Eğitim

Pera Film

Anasayfa / Etkinlikler / Haberler

18 Mayıs Müzeler Günü'nde Yeni Bir Müze Deneyimi, Pera Müzesi'ni 3 Boyutlu Gezin!

Pera Müzesi, 18 Mayıs Uluslararası Müzeler Günü'nün bu yılki "Değişen Dünyamızda Müzeler: Yeni Teknolojiler, Yeni Fikirler" teması kapsamında yeni teknolojilere odaklanarak gerçek zamanlı ve 3 Boyutlu farklı bir müze deneyimi sunuyor.

Türkiye'de yine bir ilke imza atan Pera Müzesi, projeyi "yaşam simülasyonu" olarak tanımladığı dijitalprojej gineklinin internet dünyasında özellikle sosyal platformlarda yeni bir önemli başlatmak amacıyla devreye aldı. www.dunlta.com ile gerçekleştirdiği bu projeye şimdiye kadar internetteki maceralarında sunulan hizmetlerin ötesine geçerek, gerçekte çok yakın bir deneyim yapıyor.

Bu yeni platformda ziyaretçiler, metin okumanın, 360 derece tur (virtual tour) yapmanın ya da video sergilerinin ötesinde diğerlerine uygun olarak "3 Boyutlu" hazırlanmış müze binasının bütün katlarında oradaymışçasına gezilebilecek merak ettikleri sergileri, çeşitli eserleri ayrıntılı inceleyebilecek, bilgilendirici metinleri ve konuları çok yakından hem görsel hem de işitsel inceleme ve deneyime fırsatı bulabilecekler.

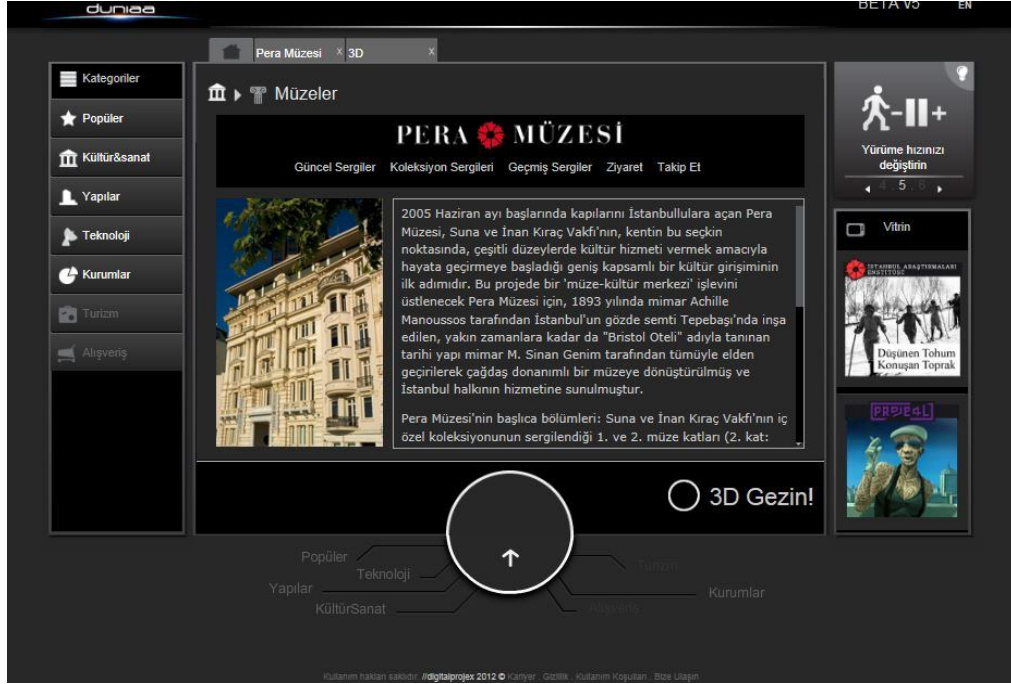
18 Mayıs Dünya Müzeler Günü kapsamında, 20 Nisan'da ziyarete açılan Goya: Zamanın Tanığı, Gravürler ve Resimler sergisinin yanı sıra Kızılderili Düşümleri, Eşier ve Resimler, Anadolu Adımı ve Özgürlük, Kütüphane Çini ve Seramikleri Koleksiyon sergileri de sanal ortamda gezilebilir.

Pera Müzesi'ni 3 Boyutlu gezmek için [tıklayın](#).

Copyright © 2009 Pera Müzesi | [Günlük Bildirim](#) | [Yasal Uyarı](#)

LuckyEye

Görüntü 70: Pera Müzesi web sayfası

Görüntü 71: Pera Sanal Müzesi

2.3.2.1.3. Endüstriyel Tasarım Sanal Müzesi

Endüstriyel Tasarımcılar Meslek Kuruluşu Derneği (ETMK), Türk endüstriyel tasarım alanındaki ürün, hizmet ve gelişmeleri küresel ölçekte tanıtma ve daha etkin şekilde pazarlama ile Türkiye ürün tasarımı belleğini oluşturacak sürdürülebilir bir yapı kurulması yönünde çalışmalar yapılması gerekliliği üzerinde durmaktadır. ETMK bu düşüncelerden hareketle, Türkiye’de özgün ürün tasarımı konusunda geçmişten günümüze gerçekleşen üretim ve tasarım süreci ile üretici ve tasarımcılara dair nesne ve arşiv malzemesini bir araya getirerek, küresel ortamda paylaşılması yönünde bir proje hazırlamıştır. Endüstriyel Tasarım Sanal Müzesi koleksiyonunun temelini ETMK’nın bugüne kadar düzenlediği etkinliklerde yer alan ürünler oluşturmaktadır. ETSM’de, koleksiyon ürünleri günümüzden başlayıp geçmişe doğru uzanan bir bakış içinde, Türkiye’de endüstriyel tasarım geçmişinin bütünsel belleğini oluşturabilecek özgün tasarım örnekleri ve/veya belgeleri derlenerek izleyiciye sunulmaktadır. ETSM, koleksiyonda izlenebilen tekil ürünlerin yanı sıra düzenlediği sanal sergilerle endüstriyel tasarım hikâyelerine de yer verilmektedir. İnternet ortamında, 1000 ürünün yer aldığı koleksiyonuyla hizmet vermeye başlayan ve web adresi www.etsm.org.tr olan ETSM’nin bir diğer önemli çalışması ise Türkiye’de endüstriyel tasarımın doğrudan ve dolaylı bağlarını

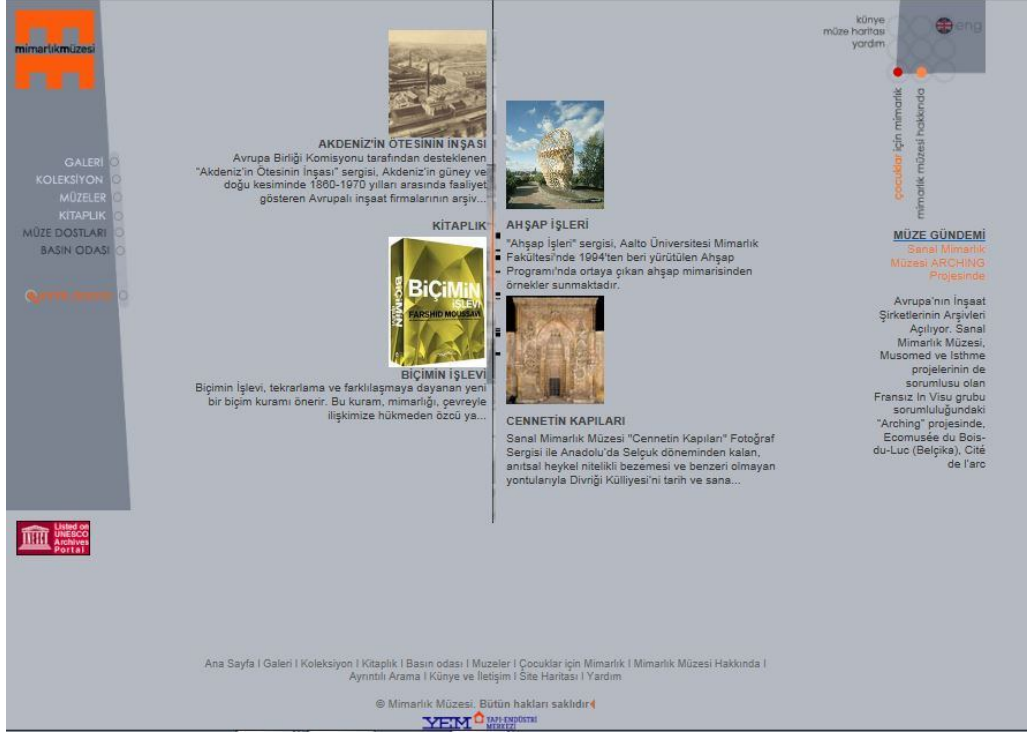
olabildiğince belirleyerek, bütünsel bir bellek okuması sağlamak (www.etsm.org.tr, [24.4.2014]).

Görüntü 72: Endüstriyel Tasarım Sanal Müzesi web sayfası

2.3.2.1.4. Sanal Mimarlık Müzesi

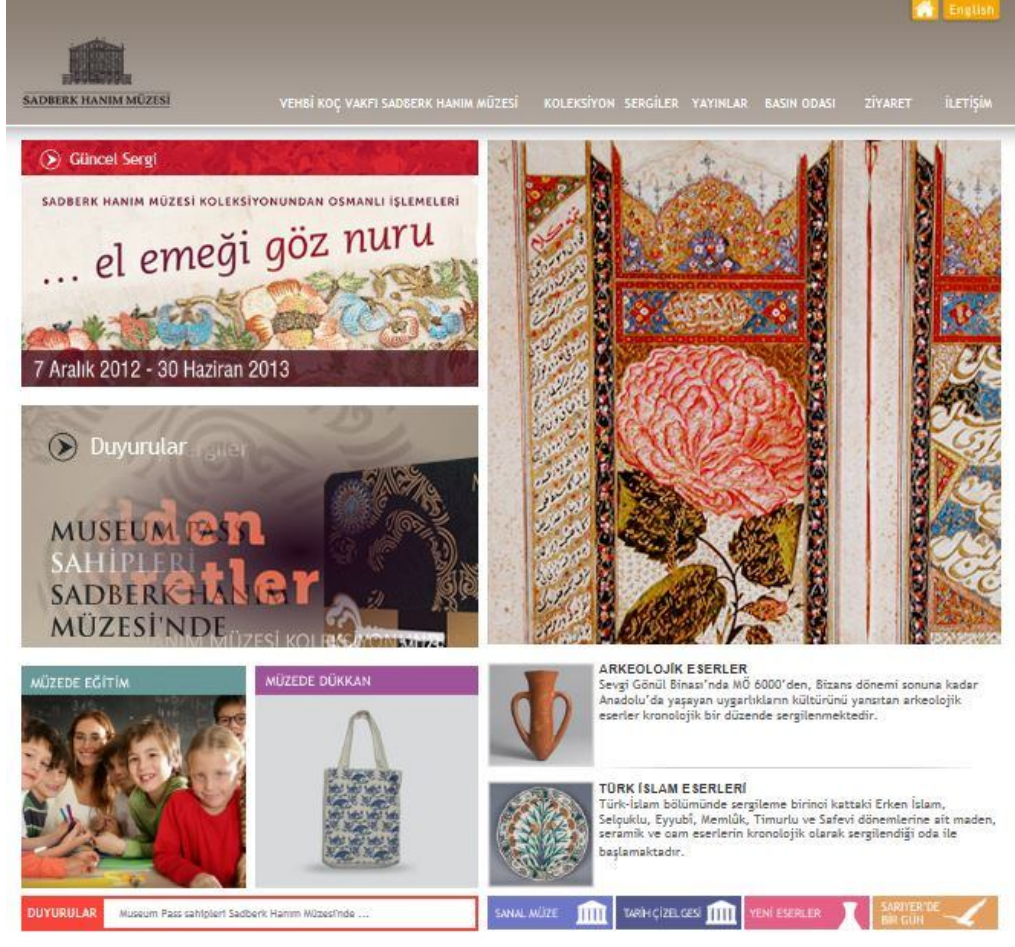
Yapı-Endüstri Merkezi tarafından sanal ortamda kurulan Mimarlık Müzesi, Türk ve dünya mimarlık mirasını oluşturan, ulaşılabilir her türlü belge ve fotoğrafları, çeşitli kişi ve kurumların arşivlerindeki belgeleri internet ortamında incelenebilir hale getirmiştir. Sanal müzede kapsamlı bir envanter, araştırmacılar için bir referans kaynağı olmaktadır. Müzede yer alan bütün bilgi ve belgeler dijital kayıt biçiminde saklanarak mimarlık tarihi açısından çok değerli bir dijital arşiv oluşturulmuştur. www.archmuseum.org adresinde Mimarlık Müzesi, Türk mimarlığının yurtdışında tanınması, Türk mimarlığı ile uluslararası mimarlığın kesiştiği noktaların ortaya koyması açısından önemli bir projedir. Mimarlık Müzesi mimarlık dünyasının geçmişine ve bugününe ışık tutmaktadır. Mimarlık Müzesi ‘Galeri’inde sergiler 2 ayda bir yenilenmektedir. “Koleksiyon”da o güne kadar müzede sergilenmiş bütün obje, belge ve bilgiler “Yapılar”, “Portreler” gibi Galeri arşivindeki Geçmiş Sergilere de müze web sayfasından ulaşılmaktadır (www.archmuseum.org, [24.4.2013]).

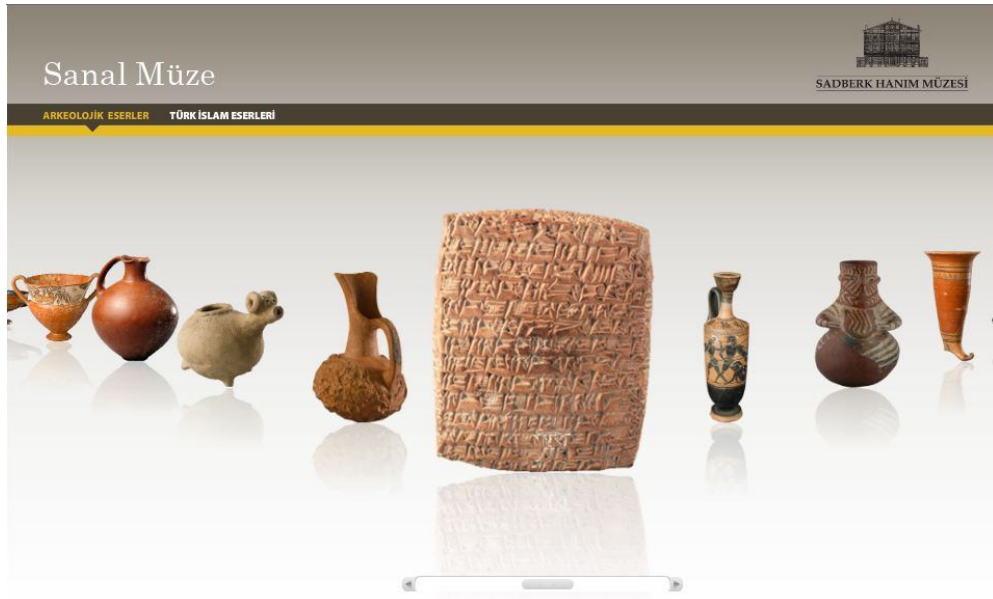
Görüntü 73: Sanal Mimarlık Müzesi web sayfası

2.3.2.1.5. Sadberk Hanım Sanal Müzesi

Sadberk Hanım Müzesi kuruluşunda yaklaşık 3 bin esere sahipken bugün 18 bini aşkın eseri bünyesinde toplamaktadır. M.Ö. 6. bin yıllarından Bizans dönemi sonuna kadar Anadolu'da yaşayan uygarlıkların maddi kültür kalıntılarını yansıtan arkeolojik eserler Sevgi Gönül Binası'nda, Osmanlı ağırlıklı İslâm eserleri, Osmanlılar için yapılmış Avrupa, Uzak ve Yakın Doğu eserleri ile Osmanlı dönemi dokumaları, kıyafetleri ve işlemleri Azaryan Yalısı'nda sergilenmektedir. Vehbi Koç Vakfı Sadberk Hanım Müzesi Sadberk Hanım Müzesi'nde sergilenen eserleri üç boyutlu görüntülenmektedir. Sanal müzede eserlerin üzerine tıklayarak ayrıntılı bilgiye ulaşılabilmektedir (www.sadberkhanimmuzesi.org.tr, [24.4.2013]).

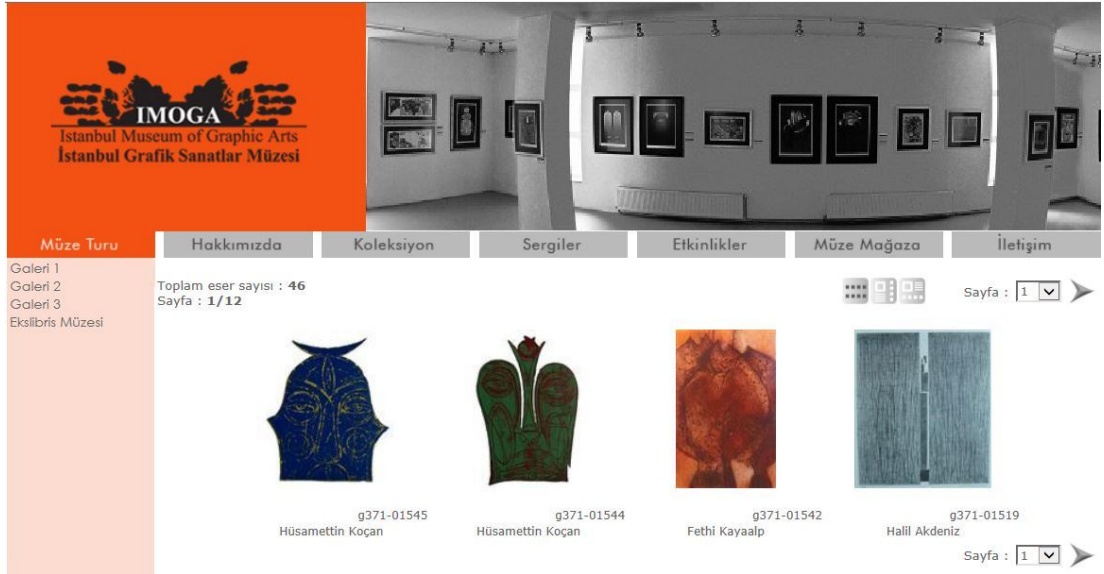
Görüntü 74: Sadberk Hanım Müzesi web sayfası

Görüntü 75: Sadberk Hanım Sanal Müzesi

2.3.2.1.6. IMOGA – İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi

Türkiye'nin ilk ve tek çağdaş özgün baskı resim müzesi bünyesinde 80 sanatçının 1200 eseri ve dünyanın sayılı özgün baskı resim koleksiyonu bulunmaktadır. IMOGA, Anadolu yakasında Çamlıca tepesinin eteklerinde bulunuyor. 2000 m² kapalı alana sahip binanın çeşitli etkinlik ve amaçlara hizmet etmek üzere kurgulanmış altı katı bulunuyor. Giriş ve altındaki iki kat ile beraber toplam 1100 m2 sergileme alanı olarak tasarlanan bölümde, sürekli koleksiyondaki eserler dönüşümlü olarak sanatseverlere sunulmaktadır. Binanın birinci katında Artess, Süleyman Saim Tekcan Özgün Baskı Atölyesi, ikinci katta Heykeltıraş Ali Teoman Germaner'in heykel atölyesi ve binanın en üst katında müzenin kapsamlı sanatsal etkinliklerinin yapıldığı çok amaçlı sergi salonu bulunmaktadır. IMOGA bünyesinde yine dünya standartlarında bir eser arşiv sistemi bulunmaktadır. Tüm envanterin dijital ortamda belgelendiği sistem, yakın gelecekte sanal ortamda da hayata geçecek olan müze sitesinin altyapısını oluşturmaktadır (www.imoga.org, (24.4.2013]).

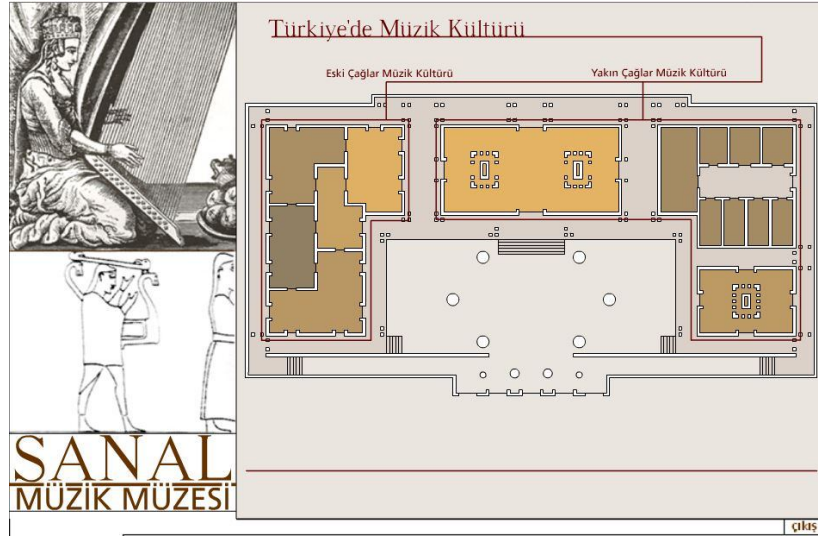

Görüntü 76: IMOGA – İstanbul Grafik Sanatlar Müzesi web sayfası

2.3.2.1.7. Sanal Müzik Müzesi

Kültür turizm bakanlığı tarafından çalışmaları yürütülen Türkiye Müzik Müzesi'nde Türkiye coğrafyasında yaşamış bütün medeniyetlerin şimdiye kadar bulunmuş ve belirlenmiş bütün çalgıları, müzik belgeleri orijinal olarak yer

almaktadır. Bu bağlamda Dünya müzik kültürü içinde Anadolu müziklerine ait çalgı ve belgeleri çağdaş bir müze anlayışı içerisinde bir arada getirmiştir. Sanal Müzik Müzesinin arşivi, söz konusu belgelerin hepsini kapsayan 200 video, 50 resim olarak filmler ve dıalar şeklinde web sayfasında yer almaktadır (www.kultur.gov.tr., [24.4.2013]).

Görüntü 77: Sanal Müzik Müzesi web sayfası

III. BÖLÜM

3. “ISPARTA HALI MÜZESİ” SANAL MÜZE UYGULAMASI

3.1. Isparta Halısı

Adının kaynağı olarak, MÖ 8. yy.’da Kuzey Karadeniz yörelerinden İskitlerce güneye sürülerek bugünkü Isparta ili sınırları içindeki topraklara yerleşen Sapardai kavminin adı “Sparta” olarak geçen yöre, Antik çağda “Pisidia olarak anılmıştır (Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi, 1997:820). Tarihsel süreçte Psidya bölgesinin önemli yerleşim merkezlerinden biri olan Isparta, Lidyalılar döneminde kurulmuştur. Ancak kentin asıl gelişim süreci Roma döneminde kaydedilir. Bu dönemde Isparta’nın önemli bir piskoposluk ve ticaret merkezi olduğu, tuz ve şarap ihraç edildiği bilinmektedir. 15. yy.’ın ortalarında Osmanlı egemenliğine giren kent, 16. yüzyılda güneybatı Anadolu’daki önemli pazarlardan biri haline gelmiştir. Kentin ticaretinde dokumacılık ve yakın çevresindeki ormanlardan elde edilen adragan zankı önemli bir yer tutmaktadır. 15. yy.’a doğru ise halıcılık dış piyasalarda önem kazanmaya başlamıştır (Isparta İl Yıllığı, 2003:65). 18. yüzyıla kadar Isparta, Göller yöresinin önemli bir ticaret merkezi olmaya devam etmiş, dokuma ürünleri ve gülcülük en kayda değer ticaret nesnelere konumuna yükselmiştir. Osmanlı modernleşme hareketinin Isparta’daki en önemli yansıması olarak gelişmiş ve Tanzimat Dönemi’nde oluşan kamusal odağı, eski kent merkezine bağlamıştır. İzmir-Aydın Demiryolu’nun 1909’da Eğirdir’e kadar uzatılması, Isparta’da ticaretinin yönünün, Antalya’dan İzmir limanına doğru kaymasına neden olmuştur. Açılan demiryolu ile İzmir limanına ulaşan Isparta, girdiği bu yeni pazara hızla uyum sağlamıştır. Kentte, özellikle halıcılık hızla gelişmiş ve kent Batı Anadolu halıcılık merkezleri arasında önemli bir yer edinmiştir (Küçükerman, 1990). İzmir merkezli Şark Halı Kampanyası’nın kentte bir şube açmasıyla halıcılık çok daha düzenli bir ticarete dönüşmüştür.

20. yy.’ın ortalarında, eski halıcılığı yeniden canlandırıp, işsizliği gidermek için, Isparta İplik Fabrikası adıyla açılan fabrika Sümerbank’a devredilmiştir. Fabrikada hem halı dokunmuş, hem de iplik, boya üretimi yapılmıştır. 1990 yılında özelleşmiş ve Sümer Halı Isparta Halı Fabrikası A.Ş. adını almıştır (Deniz, 2000:97).

Isparta civarında yapılan dokumaların malzemesi yün ve pamuktur. Direzi ve argaç beyaz renkli pamuktan, düğümler ise yün iplikten yapılmaktadır. Halılarda renk sayısı çok fazladır. Çözgü ipi genellikle renksiz, saf halde değerlendirilir. Zeminde kırmızı ve kırmızı tonları hâkimdir. Son yıllarda beyaz ve açık yeşil tonlar da görülmektedir. Bu halılarda halkın “ters düğüm dediği, Türk düğümü ve Isparta düğümü ya da hekim düğümü diye adlandırılan tek düğüm tekniği kullanılmaktadır. Isparta halılarında birinci, ikinci ve kaba halılar denilen şekilde sınıflandırma görülür. Halılarda daha çok bitkisel desenler hâkimdir. İçlerinde geometrik desenli olanlarda mevcuttur. Halk arasında köşe göbek diye adlandırılan madalyonlu örnekler de yaygındır. Halı zemini ve göbek Rumi, çift Rumi (palmet), gül, lale, karanfil, sümbül gibi motiflerle süslenir. Taban halısı, kelle halısı, seccade halısı gibi tipleri yaygındır (Deniz, 2000:97-99).

3.2. Isparta Halısı'nın Tarihçesi

Türklerin yaşadığı Orta Asya'da halı, keçe ve düz dokuma yaygılar yaygın ve örtü olarak kullanılmaktaydı. İlk önce keçe'nin keşfedildiği, daha sonra zor bir tekniği gerektiren düz dokuma yaygıların ve halının bu şekilde keşfedildiği, bilinmektedir (Deniz, 2000:5). El dokusu halıcılığın ilk kez ne zaman nerde ve hangi ulus tarafından ortaya çıkarıldığı konusunda kesin bilgiler bulunmamaktadır. Ancak bu konudaki genel kanı sürekli olarak hareket halinde bulunan kavimlerin, özellikle kış aylarında kendilerini soğuktan korumak amacıyla el dokusu halıyı geliştirdikleri yönünde yoğunlaşmaktadır (Yazıcıoğlu, 1992:1).

El dokusu halıcılığın göçebe yaşamın ortaya çıkardığı bir el sanatı olduğunu çadırlarda yaşayan, göçebe bir yaşam süren milletlerin bu değerli sanat dalını ortaya çıkardıklarını söylemek mümkündür (Aslanapa, 2005:13). Halının Isparta'ya gelişine ilgili kesin bir bulgu bulunmamaktadır. Ancak 12. yüzyıldan itibaren çok önemli Türkmen nüfusunu barındıran Isparta ve çevresinde, El dokusu halıcılığını Türkmenlerin başlattığı ve meşhur Türkmen halılarını dokuyarak komşu ülkelere ihraç ettikleri, eski bir ticari dokuma geleneğini Isparta'ya getirdikleri bilinmektedir (Megeb, 2011:3). 20. yy.'ın ortalarına kadar Isparta'da el dokusu halıcılığın sadece evlerde kendi ihtiyacını karşılamak için dokunduğu bu döneme kadar olan süreçte ticari amaçla yapılmadığı bilinmektedir.

3.3. Isparta Halı'sının Özellikleri

Isparta halıcılığının yayılma alanı Isparta ve çevresi, Burdur (Bucak), Konya (Beyşehir, Karaman, Akşehir, Karapınar), Afyon (Dinar, Sandıklı, Dazkırı, Başmakçı) ve Denizli (Acıpayam, Tavas)'dır. Isparta halıları incelendiğinde kendilerine özgü desenlerinin olmadığı görülür. Kullanılan desenler İran, Hint ve Çin desenlerinin Isparta kalitesi ile dokunmuş şekilleridir. Bugün bile dokunan desenler yaklaşık 60 yıl önceki Isparta tipi halıların desenleri ya da benzerleridir. Isparta halılarının desen kompozisyonları genellikle köşe göbek oluşturmaktadır; ancak bordürsüz olanlarına da rastlanılmaktadır. Bordürsüz halılarda renk karakterleri pek yoktur. Günün modası ve alıcının arzusuna uygun olarak renk tercihi yapılmaktadır. Isparta halı desenlerine serpmeli gülü, dönümlü, köşe göbek, naklemeli, baş göbek ve düz gibi adlar verilmiştir (Çağlar, www.hali.com.tr, [24.4.2013]).

- Tezgâh şekli: Germe
- İlme kesme: Elle koparılır.
- Düğüm: 26x33/cm²'de 9 düğüm
- Düğüm tarzı: Açık-İran, Sine düğüm
- Tek düğüm 90°
- Çözücü pamuk diğer kısımları yündür.
- Hav yüksekliği: 38x38'de 8-10 mm. 26x33'de 12-14 mm.
- Renk karakteri: Alıcının isteğine uygun üretilir.
- Boya ve ton: Fabrika kurulmadan önceki dönemlerde dokunan halılarda boya ve ton farkı bulunmaktadır.
- Halı motif karakteri: Isparta halısındaki motifler çok detaylı değildir. Genellikle gül, karanfil, çiçek, dallar, yapraklar kullanılırken; vazo, kandil, kuş, insan ve meyve motiflerine de yer verilmektedir.
- Halı isimleri: Yalpaze, göbekli, serpmegül, gülistan, çelenkli, saksılı, kandahar, balçiçek, uşak, kıvrımlı, beşir, goncalı, arabeks, şamdanlı, goblen, elvan, kostüm, fantezi, çaydaçıra ve güneşli şeklindedir.

3.4. Isparta Halıcılığın Sınıflandırılması

El dokusu halıları ilmek sıklığına (kalitesine), imalat hatalarına (vasfına), boyutlarına (en-boy, m²) veya kullanım alanı ve yerine göre sınıflandırmak mümkündür.

3.4.1. İlmek Sayılarına Göre Sınıflandırılması

El tezgâhlarında dokunan halılar ilmek sayılarına göre;

- Ekstra ekstra ince (dm²'de 10000-2401 ilmek olan),
- Ekstra ince (dm²'de 2400-1851 ilmek olan),
- İnce (dm²'de 1800-1401 ilmek olan),
- Orta (dm²'de 1400-701 ilmek olan),
- Kalın (dm²'de 700-215 ilmek olan) olmak üzere beş sınıfa ayrılırlar (Megeb, 2011:3).

3.4.2. Boyutlarına Göre Sınıflandırılması

Halılar etiketlerinde belirtilen herhangi bir boyutta imal edilirler. Seccade, kelle ve taban olarak isimlendirildiklerinde, bu tiplere ait boyutlar;

- Seccade için 140cm x 210 cm
- Kelle için 200cm x 300cm
- Taban için 240cm x 350cm ve daha büyük olmalıdır. Halılarda ende %1,5 boyda %2,5 tolerans olarak kabul edilir (Megeb, 2011:3).

3.5. Sistem Tasarımı: Isparta Halısı Sanal Müzesi Uygulamaları

3.5.1. Web Sayfası Uygulaması

İnternet ve “World Wide Web” sözcükleri günlük kullanımda genelde aynı anlamda kullanılır fakat aynı şey değildirler. İnternet yazılım ve donanım altyapısı ile sağlanan küresel veri iletişim dizgesidir fakat web internet ile sağlanan iletişim şekillerinden yalnızca birisidir (tr.wikipedia.org, [3.5.2013]). World Wide Web (kısaca WWW veya web), birbiriyle bağlantılı, İnternet üzerinde çalışan ve “www” ile başlayan adreslerdeki sayfaların görüntülenmesini sağlayan servistir. İnternet ve

web terimleri aynı olguyu tanımlamaz. Zira web sadece internet üzerinde çalışan bir servistir. Web kavramı, CERN’de bir bilgisayar programcısı olan Tim Berners-Lee’nin HTML adlı bilgisayar dilini bulup geliştirmesiyle oluşmuştur.

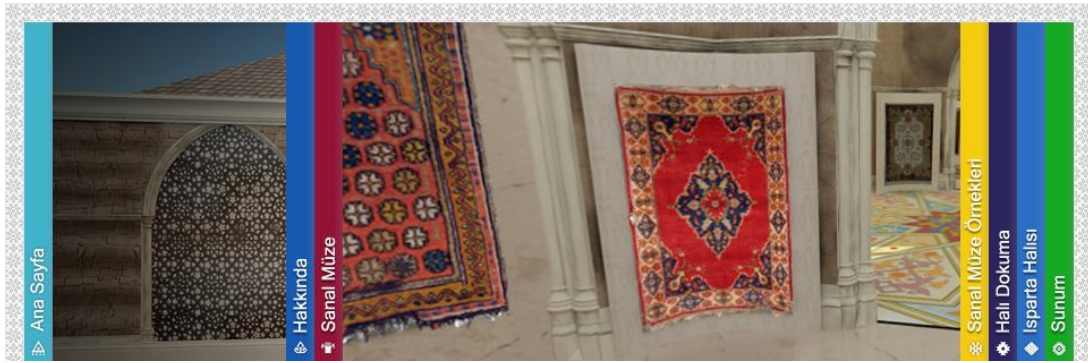
Web’in temeli internettir. Web İnternet üzerinde kurulmuştur ve İnternetin sunduğu mekanizmalardan çoğunun kullanılmasını sağlar. İnternetin fiziksel görünüşleri-bilgisayarlar, ağlar ve servisler, dünya üzerindeki diğer binlerce bilgisayara bağlanmamıza izin verir. Bu bağlamda dijital bilgi hizmetlerine erişmek için yerel ve bölgesel ağlara ve geniş alan ağlarına, geniş bant iletişim kanallarına, kablosuz ağlara, uydu iletişimine, dijital ve etkileşimli televizyon sistemlerine ve cep telefonlarına gereksinim duyulmaktadır. Söz konusu alt yapı kullanıcıların zaman ve mekândan bağımsız olarak bilgi hizmetlerine erişmesine olanak sağlamaktadır (Tonta, 2002:5).

Dünya nüfusunun yaklaşık %28,7’si internet kullanırken, Avrupa’da %58,4, Türkiye’de ise %45’tir ve bu oran Avrupa internet kullanıcısının %7,4’ünü oluşturmaktadır. Tüm dünyada 2000–2010 yılları arasında internet kullanımında %444,8 büyüme söz konusudur (IWS, 2010). Bu bağlamda İnternet, her geçen gün gittikçe artarak büyüyen sınırı olmayan bir dünya olarak karşımıza çıkmaktadır (Sağlamtimur, 2010:218).

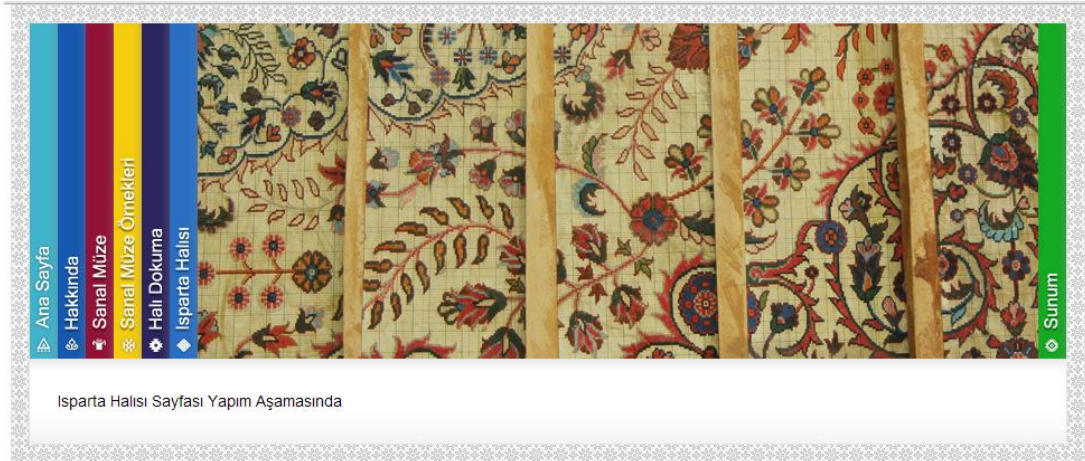
3.5.2. Isparta Halı Müzesi Web Sayfası

Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik bölümündeki öğrencilere sanal müze ve tasarımıyla ilgili anket düzenlenmiştir. Bu anket sonucunda Isparta Halı Müzesi’nin Sanal ortamdan nasıl oluşturulması gerektiğini ve tasarımda nelere dikkat edilmesi konusunda yol göstermiştir. Bu araştırma, Süleyman Demirel Üniversitesi Grafik bölümü öğrencilerinin sanal müze gezilerine ve müzelerin internet ortamındaki yapılanmasına, tasarımsal olarak yaklaşımları belirlenmiş ve bu doğrultuda yapılacak olan sanal müze uygulamasının sınırlarını belirlemiştir. Bu çalışmada, internet ortamı içerisinde geniş ve sürekli bir kullanıcı kitlesi olan sanal müze tasarımlarının özelliklerinin ergonomik olarak saptanması ve buradan yola çıkarak yapıcı öneriler getirilmektedir. Çalışmada yer alan web sayfalarının tasarım araçlarının değerlendirilmesi için müzelerin ve sanal müzelerin web sitelerinin üzerinde inceleme yapılmıştır. Bu doğrultuda projenin web sayfası

okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlanmıştır. Bu bağlamda giriş sayfasının tasarımında yalın, müze içeriğinin kolayca kavranabileceği, yeniliklerin rahatlıkla görülmesine olanak sağlayan bir düzen öngörülmüştür. Web sayfası uygulamasında yer alması gereken ana bölümler, koleksiyon ve sanal dolaşımının sunum özelliklerinden oluşmaktadır. Bu bölümlerde müze hakkında bilgi, Isparta'nın tarihi, Isparta Halısı'nın tarihi ve özellikler, koleksiyon bölümü, Sanal müze bölümünde 3D max programıyla tasarlanmış müze'nin 360° derece panoraması, varsa duyurular yer almaktadır. Banner kısmında hem flash animasyonunda yatay akorduyon menü hem banner özelliği bir arada kullanılmıştır.

Görüntü 78: Isparta Halı müzesi banner tasarımı

Görüntü 79: Isparta Halı müzesi banner tasarımı

Görüntü 80: Isparta Halı müzesi banner tasarımı

Ana sayfada 3D max programıyla tasarlanmış müze'nin dış görüntüsü, "Isparta halı Müzesi Sanal Ortamda", Fotoğraflar, giriş animasyonu, müzenin programını da özetlemektedir.

Web sitesi genelde metinler, resimler ve animasyonlardan oluşmaktadır. Web tasarımcıları üç boyut sayesinde, ulaşmak istedikleri görselliği gerçeğe daha yakın bir şekilde sunulmaktadır. Kişinin bir veya birden çok duyusuna hitap eden ve kullanıcıların hareketleri ile gerçek zamanlı oluşan bilgisayar yaratımlı sanal bir dünyadır. Kullanıcının hareketi ile gerçek zamanlı bir etkileşim içerisinde olması sanal gerçeklik sistemlerini diğer sistemlerden ayıran en önemli özelliktir (Kalaycı, Hangül, Uğur vd. [ege.edu.tr]).

Görüntü 811: Isparta Halı müzesi web sayfası, giriş arayüzü

Bu bağlamda tasarlanmış "Isparta Halı Müzesi web sayfasında;

- Bölgenin veya yörenin Türkiye coğrafyasındaki yerini gösteren bir harita,
- Bölgenin kısa bir tarihi,
- Bölgenin kültürel ve etnik yapısı,
- Bölgeyi tanıtıcı fotoğraflar,
- Isparta halısının tarihi ve özellikleri,
- Koleksiyon bölümünde tarihi Isparta halıları,
- Sanal müze bölümünde 3D max programıyla tasarlanmış müze'nin 360 derece panoraması, varsa duyurular yer almaktadır.

Ana Sayfa

Hakkında

Sanal Müze

Sanal Müze Örneklere

Halı Dokuma

Isparta Halisi

Sunum

Halı Dokuma

Halı dokuma Nedir?

Çözgü iplikleri üstüne ayrı bir desen ipliği ile değişik şekillerde düğüm bağlanarak her düğümleme sırasından iki sıra atkı ipliği geçirilip sıkıştırılmasıyla oluşan havlı bir yüzeye sahip dokumalara "halı dokuma" denir.

Halının Tarihçesi

Türklerin yaşadığı Orta Asya'da halı, keçe ve düz dokuma yaygılar (kilim, cıcim, sumak, zili) yaygı ve örtü malzemesiydi. Muhtemelen, önce bunların en ilkel olan keçe keşfedilmiş, daha zor bir tekniği gerektiren düz dokuma yaygılar ve daha sonra halı geliştirilmiştir (Deniz, 2000 s.6).

El dokusu halıcılığın ilk kez ne zaman nerde ve hangi ulus tarafından ortaya çıkarıldığı konusunda kesin bilgiler bulunmamaktadır. Ancak bu konudaki genel kanı sürekli olarak hareket halinde bulunan kavimlerin, özellikle kış aylarında kendilerini soğuktan korumak amacıyla el dokusu halıyı geliştirdikleri yönünde yoğunlaşmaktadır (Yazıcıoğlu, 1992 s:1). İnsanlık tarihinde kültür gelişimindeki en önemli adımların atıldığı bir bölgede yer alan Anadolu'da, Türklerin gelişinden önce de düz dokumalar dokunup kullanılmıştır. Türklerin geliştirdiği Anadolu kilim sanatında yepyeni bir sayfa açılmıştır. Türklerin Anadolu'ya gelmeden önceki yurtlarında, hayvan besleyen tüm göçebe kavimlerde olduğu gibi köklü bir dokuma geleneği mevcuttu. Gerek dildeki düz dokuma teknikleri ile ilgili geniş terminoloji, gerekse Türk kavimlerinin yaşadığı bölgelerde yapılmış geziler, yazılan gezi notları halı, kilim ve diğer tür dokumaların günlük yaşamın önemli bir parçası olduğunu ortaya koymaktadır (Ölçer, 1988a:11). Türk halı ve düz dokuma yaygılarının tarihi, bilinen en eski örneklerden gidilerek 2000-2500 yıl gerilere götürülebilir. Bilinen bu tarihin 900 yıla yakın bir dilimi Anadolu'da geçmiştir (Öztürk, 1992 s: 173). El dokusu halıcılığın göçebe yaşamın ortaya çıkardığı bir el sanatı olduğunu çadırlarda yaşayan, göçebe bir yaşam süren milletlerin bu değerli sanat dalını ortaya çıkardıklarını söylemek mümkündür.

Halılar üzerinde ciddi araştırmalar 113 yıl kadar önce 1891'de Viyana halı sergisi kitabının yayınlanmasıyla başlamış olup, bu kitapta bazı eski halılara adeta dini bir önem verilmiştir (Aslanapa, 2005 s:13). İlk olarak 1891'de K.K.ÖsterreichischenHandels-Museum bu sergiden üç diltlik folio yayımlanmış, bazılarını renkli olarak en mühim parçalardan 100 levha ile resimlendirilmiştir (Katalog Der AusstellungOrientalischerTeppiche, A. Riegl). Ayrıca çeşitli dergilerde yayımlanan yüzlerce makale, halı sanatını saygın bir duruma getirmiştir.

Dünyada bilinen ilk halılar Orta Asya'da Türkler tarafından dokunmuştur. Bu halıların günümüze kadar ulaşabilmiş en eski örneğinin MÖ 6-5. yüzyıllarda yapılmıştır. Büyük Selçuklu Sultanlığı devrinde kurulan devletlerle, halıyı bütün dünyaya tanıtan da Türkler olmuştur. Ayrıca Anadolu Selçuklularından gelen Könyalı halıları yirminci yüzyıla kadar gelişen halı sanatının temeli olmuştur. Altaylarda beşinci Pazıncı kurganında (mezarlıklar), buzullar içinden çıkarılan en eski halı Asya Hunları bölgesinden gelmektedir. Aslında bunun bulunduğu yer, kürk ve hayvan postunun hakim olarak kullanıldığı bir bölgedir.

Beşinci kurganda bulunan bu halı inanılmaz inceliği, yüksek kalitesi, motiflerinin zenginliği ve özellikleri ile dikkati çeker. Buzul hâline gelmiş bir kurgan odasında, mumyalanmış otu at, dört tekerlekli araba ve diğer ev eşyaları arasında bulunan bu halı, ilk defa 1953'te yayımlanarak çok geniş ilgi uyandırmış, daha sonra etraflıca tanıtılmıştır.

Halı 1,89x2 m boyutlu ve çok ince yünden (iplik) yapılmış olup 10 cm'de 36.000 Gördes düğümü ile inanılmaz ve daha sonraları erişilmemiş bir ustalık eseridir. Halı, suvarî figürlerinden geniş bordur, geyik figürlerinden ikinci geniş bordur, grifonlardan bir iç ve bir dış dar bordur, zeminde 24 kare hâlinde hayvanı çiçeklerden, kırmızı zemin üzerine beyaz, sarı ve mavimsi renklerin hakim olduğu dama tahtasına benzer bir örnek göstermektedir.

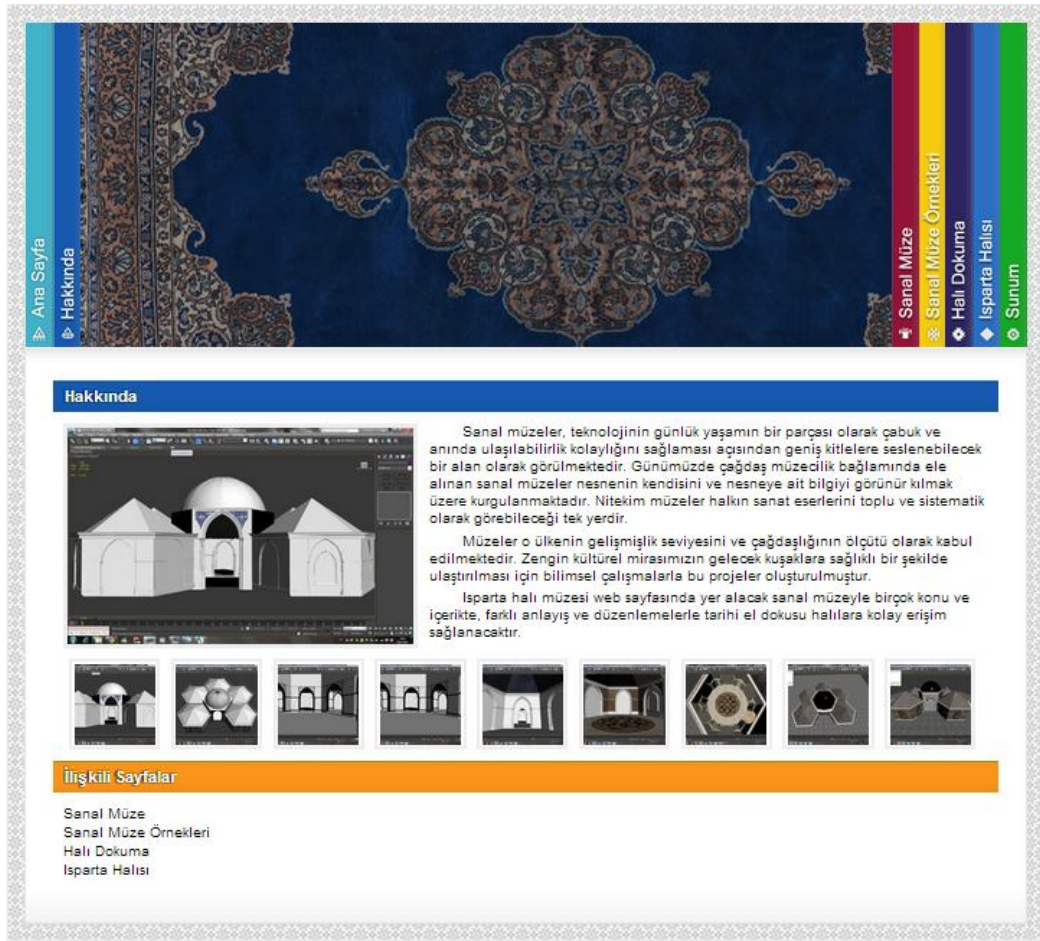
Rusya'da St. Petersburg (Leningrad)'daki Hermitage Müzesi'nde sergilenmektedir. 1906-1908 yıllarında Alman Sir Aurel STEIN tarafından Doğu Türkistan'da yapılan kazılarda M.S. 3-4. yüzyıla tarihlenen Lou-Lan bölgesi kuyu mezarları ile Lop-Nor Buda tapınağındaki halı parçaları bulunmuştur. Bir başka buluntu da, A. Von Le COQ tarafından bulunan Turfan kazı çalışmalarında Kuça yakınlarındaki Kızıl'da M.Ö. 5.-4. yy.a tarihlenen bir halı parçasıdır.

Pazıncı halısı, St. Petersburg (Leningrad)'daki Hermitage Müzesi

Görüntü 822: Isparta Halı müzesi web sayfası, arayüzü

Burada önemli olan ilk sayfada ziyaretçileri karşılayacak dilin doğru seçilmesidir. Örneğin, çoğunlukla giriş sayfasında kullanılan yüksek boyutlu, sayfayı yavaşlatacak animasyon ve uygulamalar ziyaretçiyi siteden uzaklaştırmaktadır. Bu bağlamda ziyaretçilerin ana sayfaya kolayca ulaşması için web sayfasını yavaşlatacak yüksek boyutlu animasyonlardan kaçınılmıştır. Anlatım dili sade, anlaşılır, küçük boyutta bir animasyon tercih edilmiştir. Ziyaretçi site adresine girdiğinde projenin amacına ve hitap edilen kullanıcı kitlesi ön planda tutularak hazırlanmıştır.

Görüntü 83: Isparta Halı müzesi web sayfası, koleksiyon arayüzü

3.5.3. Isparta Halı Sanal Müze Tasarımı

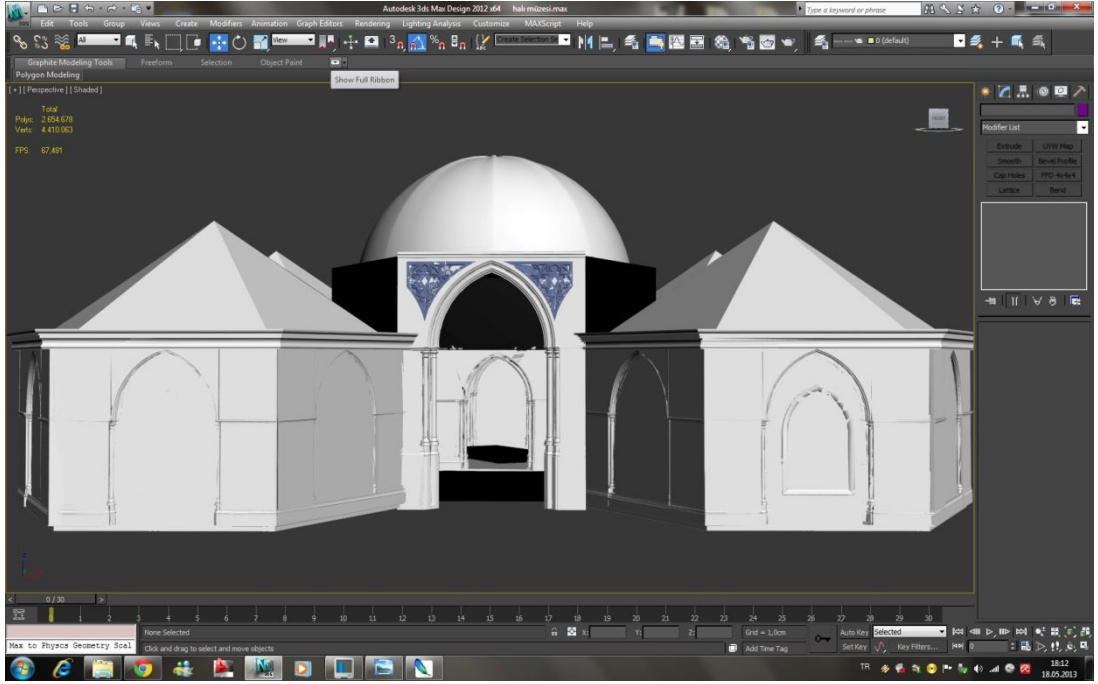
3D Studio Max, Autodesk tarafından geliştirilen bir 3D modelleme, Görselleştirme ve Animasyon programıdır. 3D modelleme yazılımları arasında en yaygın kullanıma sahip uygulamalardan biridir. Film özel efektleri, mimari sunumlar ve endüstriyel tasarım sunumları gibi alanlarda da yaygın olarak kullanılmaktadır

(tr.wikipedia.org, [5.5.2013]). 3D Studio Max, Modelleme araçları (modelling tools), parçacık sistemi (Particle), Animasyon aracı, karakter animasyon ve hareket yakalama aracı, render gibi özellikleri kendi bünyesinde barındırmaktadır.

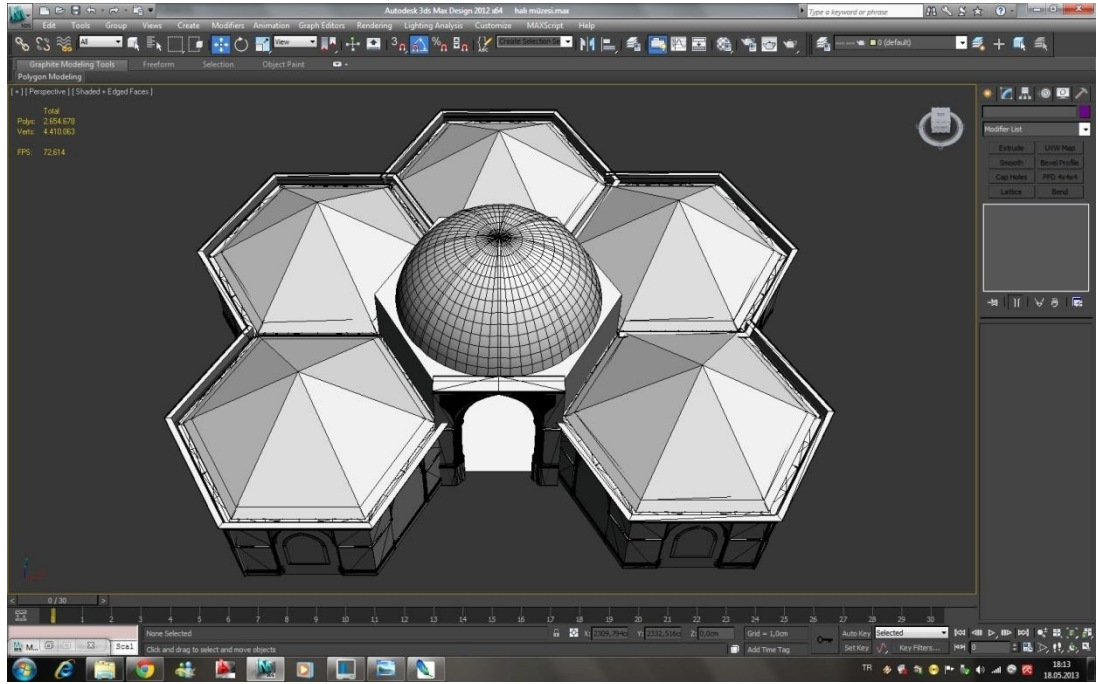
Bir objenin 3D modeli, veri elde edilmesinden başlayan ve 3D sanal modelin oluşturulmasıyla biten bir süreçtir denilebilir. Genel olarak 3D modelleme, taranmış bir nokta bulutunun bir üçgen ağına (mesh) ya da kaplanmış dokulu yüzeylerin birleşmesine dönüşmesi anlamına da gelmektedir. 3D modeller görselleştirme ve animasyon gibi birçok alanda kullanılmakta, son yıllarda özellikle kültürel mirasın dijital ortamda arşivlenmesi alanında oldukça önemli ve temel bir basamak haline gelmektedir (Korumaz, Dülgerler ve Yakar, t.y.:73).

Bir Kültürel Mirasın 3D modeli; Kapsamlı, yüksek çözünürlüklü ve çok kaynaklı 3D (Mümkünse 4D) bilginin kayıt edilebilir ve işlenebilir olması, gelecekteki uygulamalar için elde edilen 3D/4D modelin yönetimi ve korunmasının sağlanabilmesi, görselleştirme ve sunum sonuçlarının, online veri tabanları ya da internet üzerinden, diğer kullanıcılar tarafından erişilebilir ve paylaşılabilir olması, dijital envanterler ve bunların eğitim, araştırma, koruma, eğlence, turizm amaçlı paylaşılabilir özellikleri taşımaktadır (Remondino, 2009'dan akt. Korumaz, Dülgerler ve Yakar, t.y.: 74-75).

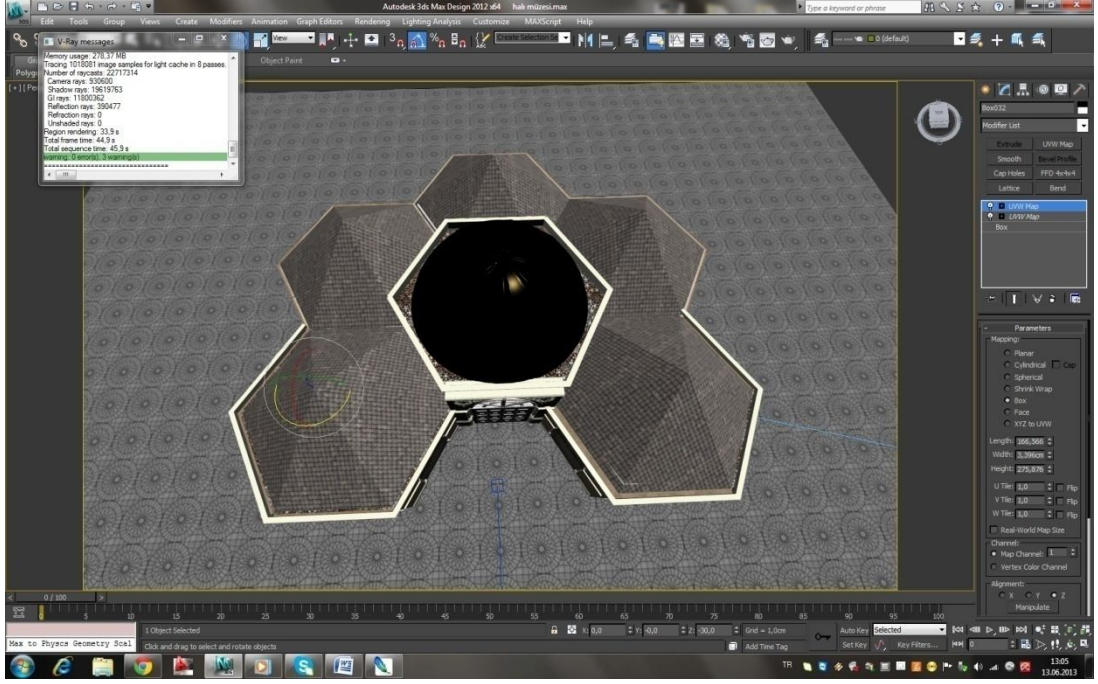
Bu bağlamda oluşturulan sanal müzede bu unsurlar dikkate alınmıştır.

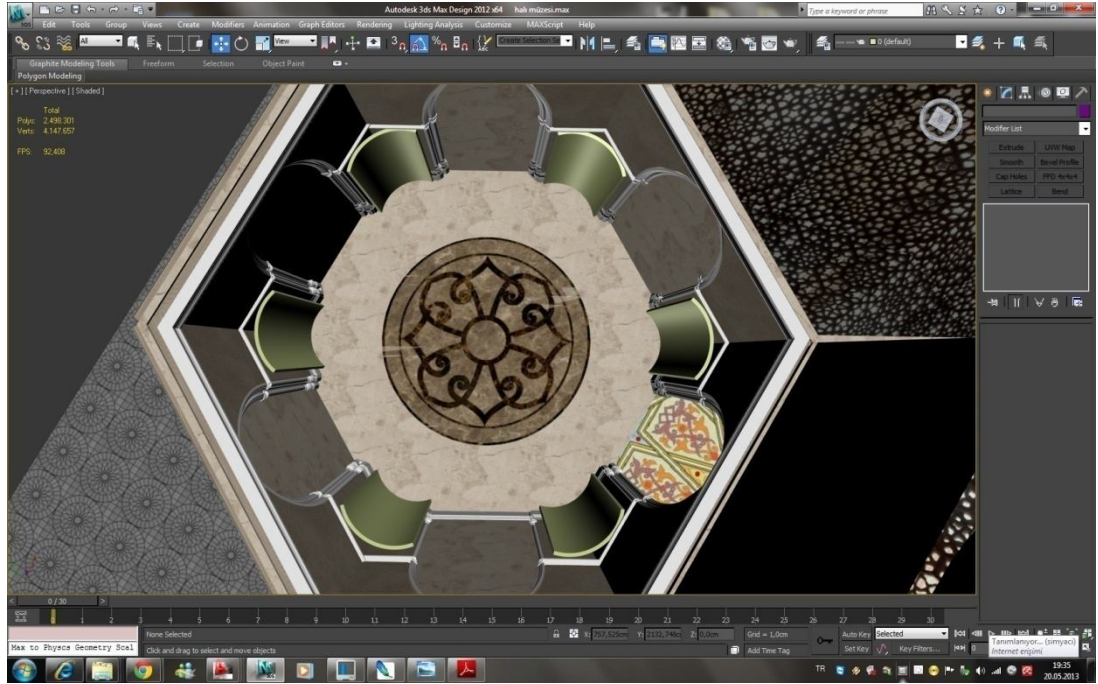
Görüntü 84: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı dış görünümü

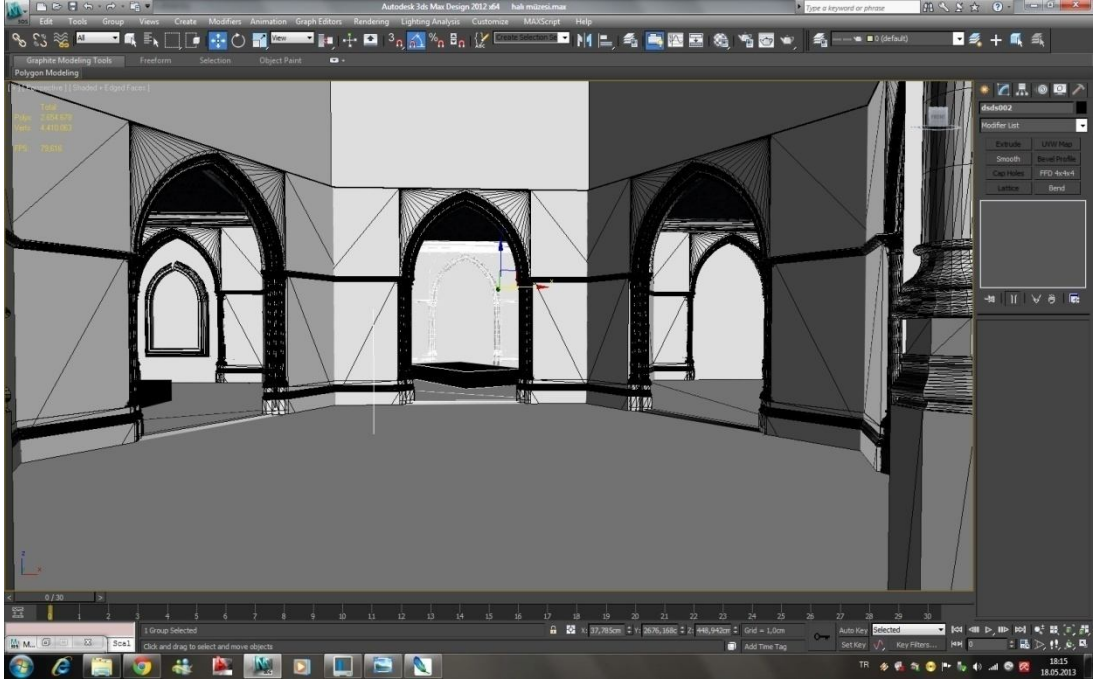
Görüntü 85: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı dış görünümü

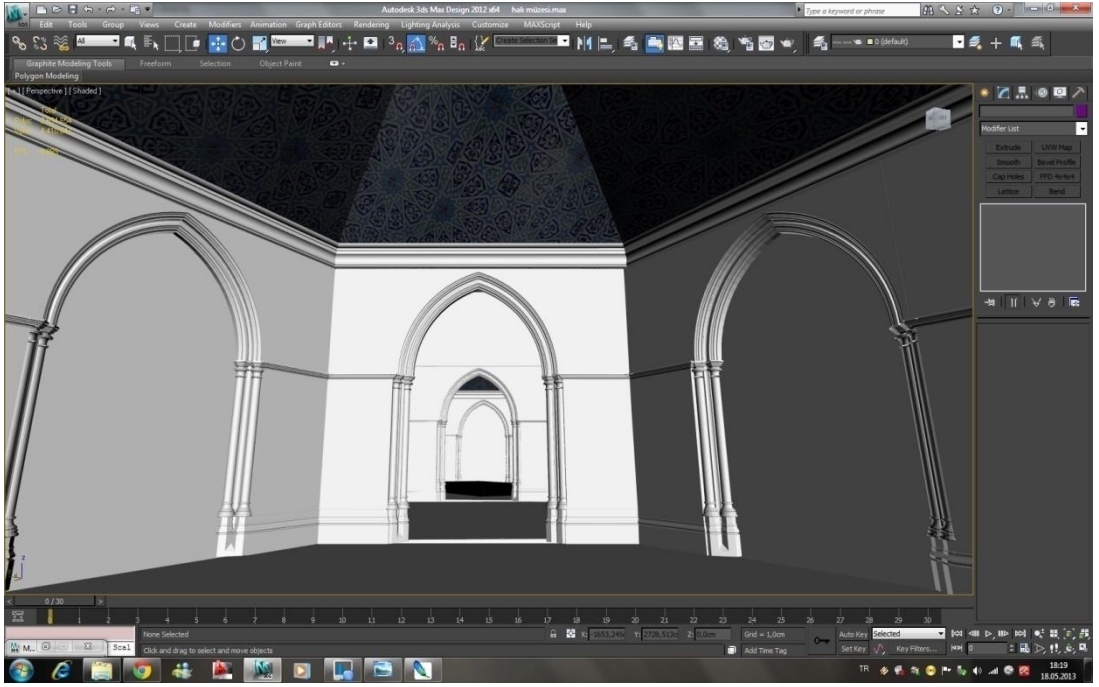
Görüntü 86: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı dış görünümü

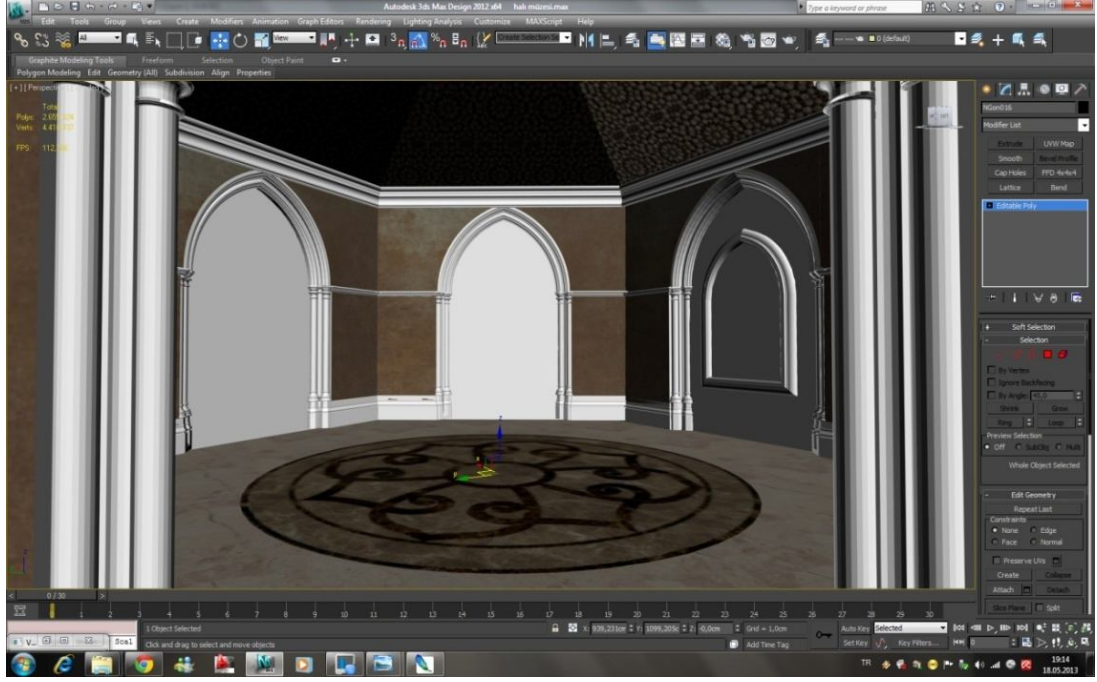
Görüntü 87: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, giriş salonu

Görüntü 88: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, giriş salonu

Görüntü 89: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, salon 1

Görüntü 90: 3D Max Isparta halı müzesi bina tasarımı iç görünümü, salon 2

Müzenin giriş salonudur. Ziyaretçi, dolaşmak istediği salonları buradan seçer ve ilerler. Koleksiyon bölümündeki sergi sayfalarının tasarımında da aynı yalın anlayış esas alınmıştır. Sergi giriş metni ve alt bölüm metinleri olabildiğince kısa tutulmuş, halı fotoğrafları duvara asılmıştır.

Görüntü 91: Giriş salonu panoramik görüntüsü

Resimleri tanıtıcı metinler son derece kısa resim altları olarak yazılmış, ziyaretçinin ayrıntılı bilgiye Koleksiyon sayfalarında ulaşması hedeflenmiştir. Klasik

müzecilik anlayışına uygun bir tasarım uygulanmıştır. Gerçek müzelerdeki anıtsallık, dinginlik, ağırbaşlılık, asıl ilginin sergilenen halılara çekileceği yalınlık ve boşluk duygusunun bulunduğu bir mekân tasarlanmıştır.

Görüntü 92: Salon 1 - 360° panoramik görüntüsü

Görüntü 93: Salon 2 - 360° panoramik görüntüsü

Görüntü 94: Salon 3 - 360° panoramik görüntüsü

Görüntü 95: Salon 4 - 360° panoramik görüntüsü

Görüntü 96: Salon 5 - 360° panoramik görüntüsü

Görüntü 97: Salon 1 - 3D görüntüsü

Dijital koleksiyonlar aynı zamanda mesafe ve fiziksel engel durumlarına da bir çözümdür. “Ziyaretçi” gerçekten yapamayacağı müze turunu internet üzerinden bir bakıma gerçekleştirir; hatta yine bu site içinde açılmış olan sergi defterine sergi hakkındaki görüşlerini yazar. Dijital koleksiyonların bir avantajı da açılış ve kapanış saatlerinin olmamasıdır (Saraç, 2007:209- 210).

Görüntü 98: 3D bina dış görüntüsü

IV. BÖLÜM

4. BULGULAR

Bu bölümde; oluşturulan anketle bir sanal müze nasıl olmalıdır, sanal müze oluşturulurken nelere dikkat edilmesi gerektiği sorusu sorulmaktadır. Anket verilerine dayanarak oluşturulacak olan sanal müzenin hatlarını belirlenmiştir. Bu bölümde elde edilen verilere yönelik bulgulara yer verilmiştir.

Araştırmada nicel veri toplama ve anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma verilerini Frekans analizi ve Crosstabulation (Çapraz Tablolama) analizleri uygulanmıştır. Bu anketlerin analizinde SPSS Statistics Data Editor 20. Paket programı kullanılmıştır. Veriler üzerinde analizden elde edilen istatistik işlemler yapılarak anket maddelerine öğrencilerin verdikleri cevapların frekans ve yüzde dağılımları belirlenmiştir.

2012–2013 öğretim yılı Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Grafik bölümünde okuyan 88 öğrencinin demografik verileri tablolarla verilmiştir.

Tablo 1

Cinsiyet		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
	Kadın	56	63,6	63,6	63,6
Geçerli	Erkek	32	36,4	36,4	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 1: Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri (n=474)

Tablo 1’de Katılımcıların demografik özelliklerinin dağılımı Tablo 1’deki gibidir. Örneklemi oluşturan toplam 88 kişinin cinsiyete göre dağılımına bakıldığında; çalışmada ankete katılan 88 katılımcıdan 56’sı kadın 32’si erkektir. Yüzde olarak ifade edilecek olursa katılımcıların büyük çoğunluğu % 63,6’sını kadınlar, % 36,4’sını erkek katılımcılar oluşturmaktadır. Bu anketi cevaplayan kadın katılımcıların fazlalığı dikkat çekmektedir.

Tablo 2

Yaş		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
	0-17	10	11,4	11,4	11,4
	18-24	68	77,3	77,3	88,6
Geçerli	25-34	7	8,0	8,0	96,6
	35-44	3	3,4	3,4	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 2: Cevaplayıcıların Demografik Özellikleri (n=474)

Tablo 2’de çalışmaya katılanların yaş grupları yukarıdaki tabloda gösterilmiştir. 0 ile 17 yaş arasında 10 kişi (%11.4), 18 ile 24 yaş arasında 68 kişi (%77.3), 25 ile 34 yaş arasında 7 kişi (%8) ve 35 ile 44 yaş arasında 3 kişi (%3,4) çalışmaya katılmıştır. Elde edilen sonuçlara göre, Katılımcıların çoğunluğu 18 ile 24 yaş grubu öğrenciler olduğu görülmektedir.

Tablo 3**İnternette Geçirilen Zaman**

İnternette Geçirilen Zaman		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
	Hiç	1	1,1	1,1	1,1
	1	6	6,8	6,8	8,0
	2	9	10,2	10,2	18,2
	3	14	15,9	15,9	34,1
Geçerli	4	5	5,7	5,7	39,8
	5	8	9,1	9,1	48,9
	Her gün	45	51,1	51,1	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 3: Cevaplayıcıların internette geçirdiği zaman

Tablo 3’de çalışmamız bir sanal müze yani internet ortamında faaliyete geçecek bir çalışma olduğu için katılımcılara haftada internete kaç gün girdikleri hususu sorulmuştur. Katılımcılardan 1 kişi (%1,1.) hiç, 6 kişi (%6,8) bir gün, 9 kişi (%10,2) 2 gün, 14 kişi (%15,9) 3 gün, 5 kişi (%5,7) 4 gün, 8 kişi (%9,1) 5 gün, 45 kişi (%51,1) her gün internete girmektedir.

Soru 1’de Hiç sanal müze ziyaret ettiniz mi?

Tablo 4

S1

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	20	22,7	22,7	22,7
Geçerli HAYIR	68	77,3	77,3	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 4: S1

Tablo 4’de ankete katılanlardan 20 kişi (%22,7) bu soruya evet yanıtını verirken, 68 kişi (%77,3) hayır yanıtı vermiştir. Verilen yanıtın çoğunluğun hiç sanal müze ziyareti yapmadıkları dikkat çekmektedir. Tablo 3’de katılımcıların 45 kişi (%51,1) her gün interneti kullanmaktadır. Bu durumda öğrencilere, sanal gezilerine, sanal müze ziyaretlerini dâhil etmek ve bu bilinci aşlamak doğru bir yaklaşım olacaktır.

Tablo 5

Cinsiyet * S1 Çapraz Tablolama

Kayıt

		S1		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	12	44	56
	Erkek	8	24	32
Toplam		20	68	88

Tablo 5: Cinsiyet * S1 Çapraz Tablolama

Ayrıca bu soruya hayır yanıtı verenlerin 44’ü kadın, 24’ü erkektir. Evet, yanıtı verenlerin ise 8’i erkek 24’ü kadındır.

Bir sanal müzenin nasıl görünmesini isterdiniz? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

- Gerçek dünyadaki bir müze gibi: S2
- Hayal ve fantezi dünyasındaki bir müze gibi: S3
- Diğer: S4

Frekans analizlerinin yapılabilmesi için her şık bir soru gibi değerlendirilmiştir. İşaretlenen şıkka 1 üyelik derecesi, işaretlenmeyen şıkka ise 0 üyelik derecesi verilmiştir.

Tablo 6**S2 : a şıkkı**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
B,C(0)	46	52,3	52,3	52,3
Geçerli A(1)	42	47,7	47,7	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 6: S2 : a şıkkı**Tablo 7****S3: b şıkkı**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,C (0)	32	36,4	36,4	36,4
Geçerli B	56	63,6	63,6	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 7: S3: b şıkkı**Tablo 8****S4: c şıkkı**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B (0)	84	95,5	95,5	95,5
Geçerli C	4	4,5	4,5	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 8: S4: c şıkkı

Bu soruya verilen cevaplarda “a” şıkkı olan geçek dünyadaki bir müze gibi 42 kez, “b” şıkkı olan hayal ve fantezi dünyasındaki bir müze gibi 56 kez “c” şıkkı olan diğer yanıtı ise 4 kez tercih edilmiştir. Bu cevaplardan anlaşıldığı üzere müzenin tasarımı hayal ve fantezi dünyasındaki gibi olmalıdır görüşü daha baskındır.

Ayrıca bu sorudaki şıkların cinsiyetlere göre dağılımı aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 9**S:2 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S2		Toplam
		B,C	A	
Cinsiyet	Kadın	28	28	56
	Erkek	18	14	32
Toplam		46	42	88

Tablo 9: S2 Çapraz Tablolama

Soru 2'ye verilen cevaplarda "a" şikkını (geçek dünyadaki bir müze gibi) işaretleyen 42 öğrenci arasında 28'i kadın evet 14'ü erkektir.

Tablo 10**S3: Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S3		Toplam
		A,C	B	
Cinsiyet	Kadın	21	35	56
	Erkek	11	21	32
Toplam		32	56	88

Tablo 10: S3Çapraz Tablolama

Soru 2'ye verilen cevaplarda "b" şikkını (hayal ve fantezi dünyasındaki bir müze gibi) 56 öğrenci arasında 35'i kadın evet 11'ü erkektir.

Tablo 11**S4: Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S4		Toplam
		A,B	C	
Cinsiyet	Kadın	55	1	56
	Erkek	29	3	32
Toplam		84	4	88

Tablo 11: S4 Çapraz Tablolama

Soru 2'ye verilen cevaplarda “c” şikkını (diğer yanıtı) 4 öğrenci arasında 1'i kadın evet 3'ü erkektir. Diğer yanıtını veren 1 kadın katılımcı kendi görüşü olan 3D, 6D vb. boyutlu olabileceğini yazmaktadır. Etkileşimli internet ortamında sanal gerçeklik boyutunun, görüntü başlıkları ve özel eldivenler gibi donanımlar yardımıyla gerçekliğin arttırılması konusunda görüşlerini bildirmiştir. 3D ve 6D teknikleriyle sanallığın gerçeklik seviyesini arttırmaktadır. Diğer 3 erkek katılımcılar “mitolojiler”, “sanal müzeye girildiğinde ortam içinde araştırma ve çocukları özendircek bir yer olması gibi”, “orijinaline uygun düzenmiş bir müze” diyerek görüşlerini bildirmişlerdir. Yanıtlardaki çeşitlilik her öğrencinin ilgi alanını belirlemek adına yol gösterici nitelik taşımaktadır.

Soru 5'de Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçileri görebilmeyi ister miydiniz?

Tablo 12

S5

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	66	75,0	75,0	75,0
Geçerli HAYIR	22	25,0	25,0	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 12: soru 5 Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçileri görebilmeyi ister miydiniz?

Tablo 13

Cinsiyet * S5 Çapraz Tablolama

Kayıt

		S5		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	43	13	56
	Erkek	23	9	32
Toplam		66	22	88

Tablo 13: Cinsiyet * S5 Çapraz Tablolama

Soru 5'de Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçileri görebilmeyi ister miydiniz? Sorusuna katılımcıların 66'sı evet 22'si hayır yanıtı vermiştir. Evet, yanıtı veren katılımcıların 43'ü kadın 23'ü erkektir. Hayır, cevabını veren katılımcıların 13'ü kadın 9'u erkektir.

Soru 6’da Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçilerle konuşabilmeyi ister miydiniz?

Tablo 14

S6

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	63	71,6	71,6	71,6
Geçerli HAYIR	25	28,4	28,4	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 14: Soru 6’da Sanal müzede gezerken diğer ziyaretçilerle konuşabilmeyi ister miydiniz?

Tablo 15

Cinsiyet * S6 Çapraz Tablolama

Kayıt

		S6		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	42	14	56
	Erkek	21	11	32
Toplam		63	25	88

Tablo 15: Cinsiyet * S5 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıların 56’sı evet cevabı vermiştir. Evet, cevabı verenlerin 42’si kadın 21’i erkektir. 32’si hayır cevabı vermiştir, 14’ü kadın, 11’i erkek katılımcılardan oluşmaktadır.

Sanal müzede eserlerin nasıl inceleyebilmek istersiniz?

Soru 7: a) Nesneyi bağımsız görüntülemek

Tablo 16

S7:a

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
B,C,D,E,F,G	56	63,6	63,6	63,6
Geçerli A	32	36,4	36,4	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 16: Soru 7, “a” seçeneği “Nesneyi bağımsız görüntülemek”

Soru 8: b) Nesneyi döndürebilmek

Tablo 17

S8:b

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,C,D,E,F,G	37	42,0	42,0	42,0
Geçerli B	51	58,0	58,0	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 17: Soru 8, “b” seçeneği “Nesneyi döndürebilmek”

Tablo 18

Soru 9: c) Nesneye dokunabilmek

S9:c

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,D,E,F,G	37	42,0	42,0	42,0
Geçerli C	51	58,0	58,0	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 18: Soru 9, “c” seçeneği “Nesneye dokunabilmek”

Tablo 19

Soru 10: d) Nesneyi boyutlandırabilmek

S10:d

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,E,F,G	33	37,5	37,5	37,5
Geçerli D	55	62,5	62,5	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 19: Soru 10, “d” seçeneği “Nesneyi boyutlandırabilmek”

Tablo 20

Soru 11: e) Nesne hakkında bilgi dinlemek

S11:e

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,D,F,G	32	36,4	36,4	36,4
Geçerli E	56	63,6	63,6	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 20: Soru 11, “e” seçeneği “Nesne hakkında bilgi dinlemek”

Tablo 21

Soru 12: f) Nesne hakkında bilgi okumak

S12:f

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,D,E,G	48	54,5	54,5	54,5
Geçerli F	40	45,5	45,5	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 21: Soru 12, “f” seçeneği “Nesne hakkında bilgi okumak”**Tablo 22**

Soru 12: g) Diğer

S13:g

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,D,E,F	84	95,5	95,5	95,5
Geçerli G	4	4,5	4,5	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 22: Soru 13, “g” seçeneği “Diğer”

Bu soruda yer alan seçeneklere katılımcılar 32 kez “a” şıkkını, 51 kez “b” ve “c” şıkkını 55 kez “d” şıkkını 56 kez “e” şıkkını 40 kez “f” şıkkını ve 4 kez de “g” şıkkını işaretlemişlerdir. Bu analizden de görüleceği üzere sanal müzedeki eserlerin nasıl inceleneceği noktasında katılımcılar “a, b, c, d, e ve f” seçeneklerinin genel anlamda birlikte sunulması noktasında birleşmektedirler. Anketler incelendiğinde genel b, c ve d şıklarının birlikte işaretlendiğini ve en çok bu seçenekler üzerinde durulduğu görülmektedir. “g” diğer seçeneğe verilen cevaplar, “benzer nesnelere karşılaştırabilmek”, olarak kendi görüşlerini bildirmişlerdir.

Ayrıca seçilen cevapların cinsiyetlere göre dağılımı aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 23**S7 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S7		Toplam
		B,C,D,E,F,G	A	
Cinsiyet	Kadın	38	18	56
	Erkek	18	14	32
Toplam		56	32	88

Tablo 23: Soru 7, “a” seçeneği Çapraz Tablolama**Tablo 24****S8 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S8		Toplam
		A,C,D,E,F,G	B	
Cinsiyet	Kadın	26	30	56
	Erkek	11	21	32
Toplam		37	51	88

Tablo 24: Soru 8, “b” seçeneği Çapraz Tablolama**Tablo 25****S9 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S9		Toplam
		A,B,D,E,F,G	C	
Cinsiyet	Kadın	22	34	56
	Erkek	15	17	32
Toplam		37	51	88

Tablo 25: Soru 9, “c” seçeneği Çapraz Tablolama**Tablo 26****S10 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S10		Toplam
		A,B,C,E,F,G	D	
Cinsiyet	Kadın	21	35	56
	Erkek	12	20	32
Toplam		33	55	88

Tablo 26: Soru 10, “d” seçeneği Çapraz Tablolama

Tablo 27**S11 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S11		Toplam
		A,B,C,D,F,G	E	
Cinsiyet	Kadın	23	33	56
	Erkek	9	23	32
Toplam		32	56	88

Tablo 27: Soru 11, “e” seçeneği Çapraz Tablolama**Tablo 28****S12 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S12		Toplam
		A,B,C,D,E,G	F	
Cinsiyet	Kadın	32	24	56
	Erkek	16	16	32
Toplam		48	40	88

Tablo 28: Soru 12, “f” seçeneği Çapraz Tablolama**Tablo 29****S13 Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S13		Toplam
		A,B,C,D,E,F	G	
Cinsiyet	Kadın	53	3	56
	Erkek	31	1	32
Toplam		84	4	88

Tablo 29: Soru 13, “g” seçeneği seçeneği Çapraz Tablolama

Bu soruda yer alan “a” şikkını işaretleyen katılımcıların 18’i kadın 14’ü erkek, “b” şikkını işaretleyen katılımcıların 30’u kadın 21’i erkek, “c” şikkını işaretleyen katılımcıların 34’ü kadın 21’i erkek, “d” şikkını işaretleyen katılımcıların 35’i kadın 17’i erkek, “f” şikkını işaretleyen katılımcıların 24’ü kadın 16’sı erkek ve “g” şikkını işaretleyen katılımcıların 3’ü kadın 1’i erkektir.

Soru 14’de “Sanal müzede fiziksel etkileşim ve iletişim ortamı olmasını ister miydiniz?”

Tablo 30

S14 “Sanal müzede fiziksel etkileşim ve iletişim ortamı olmasını ister miydiniz?”

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	65	73,9	73,9	73,9
Geçerli HAYIR	23	26,1	26,1	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 30: Soru 14, “Sanal müzede fiziksel etkileşim ve iletişim ortamı olmasını ister miydiniz?”

Tablo 31

Cinsiyet * S14 Çapraz Tablolama
Kayıt

		S14		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	41	15	56
	Erkek	24	8	32
Toplam		65	23	88

Tablo 31: S14 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıların 65’i evet cevabı vermiştir. Evet, cevabı veren katılımcıların 41’i kadın 24’ü ise erkektir. 23’ü ise hayır cevabı vermiştir. Hayır, cevabı veren katılımcıların 15’i kadın 8’i erkektir. Katılımcıların çoğu sanal ortamda ulaşabildikleri sanal müzelerde fiziksel etkileşimin ve iletişimin olması yönünde hem fikir oldukları görülmektedir.

Soru 14’de “Sanal müzede ne tür fiziksel etkileşim içerisinde olmayı isterdiniz?” seçeneklerine verilen analiz sonuçları;

Tablo 32

S15:a Yorum yazmak

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
B,C,D,E,F	45	51,1	51,1	51,1
Geçerli A	43	48,9	48,9	48,9
Toplam	88	100,0	100,0	100,0

Tablo 32: S15 “a” seçeneği “Yorum yazmak”

Tablo 33**S16:b Sesli yorum bırakmak**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,C,D,E,F	62	70,5	70,5	70,5
Geçerli B	26	29,5	29,5	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 33: S16 “b” seçeneği “Sesli yorum bırakmak”**Tablo 34****S17:c Ayak izi tasarımıyla sitedeki konumunuzun gösterilmesi**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,D,E,F	60	68,2	68,2	68,2
Geçerli C	28	31,8	31,8	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 34: S17 “c” seçeneği “Ayak izi tasarımıyla sitedeki konumunuzun gösterilmesi”**Tablo 35****S18:d İmzanızı bırakabilmek**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,E,F	65	73,9	73,9	73,9
Geçerli D	23	26,1	26,1	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 35: S18 “d” seçeneği “İmzanızı bırakabilmek”**Tablo 36****S19:e “Şikayet ve önerilerinizi belirtmek”**

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,D,F	40	45,5	45,5	45,5
Geçerli E	48	54,5	54,5	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 36: S19 “e” seçeneği “Şikayet ve önerilerinizi belirtmek”

Tablo 37

S20:f

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B,C,D,E	86	97,7	97,7	97,7
Geçerli F	2	2,3	2,3	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 37: S20 “f” seçeneği “Diğer”

Bu soruya katılımcılar 43 kez “a” şikkını, 26 kez “b” şikkını, 28 kez “c” şikkını, 23 kez “d” şikkını, 48 kez “e” şikkını, 2 kez “f” şikkını işaretlemiştir. Sonuçlardan da anlaşılacağı üzere sanal müzede gerçekleştirilecek fiziksel etkileşimler için katılımcılar “a” şikkını ve “e” şikkını sıklıkla tercih etmektedirler.

Soru 21’de “Sanal müzede bir sanat eserinin restorasyon aşamasını görebilmek ister miydiniz?”

Tablo 38

S21

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	78	88,6	88,6	88,6
Geçerli HAYIR	10	11,4	11,4	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 38: S21, Sanal müzede bir sanat eserinin restorasyon aşamasını görebilmek ister miydiniz?”**Tablo 39**

Cinsiyet * S21 Çapraz Tablolama

Kayıt

		S21		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	50	6	56
	Erkek	28	4	32
Toplam		78	10	88

Tablo 39: Cinsiyet * S21 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıların 78’si evet 10’u hayır demiştir. Evet diyenlerin 50’si kadın, 28’i erkektir. Hayır diyenlerin ise 6’sı kadın 4’ü erkektir. Sonuçlardan da

anlaşılacağı üzere sanal müzede bir sanat eserinin restorasyon aşamasını görmek isteyenlerin sayısı fazladır.

Soru 22’de Bir eserin replikasını (klasik ya da koleksiyon özelliği taşıyan bir nesnenin birebir (görünüm açısından) kopyası) orijinal tarihi mekân ve çevresi içinde görebilmek ister miydiniz?

Tablo 40

S22

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	74	84,1	84,1	84,1
Geçerli HAYIR	14	15,9	15,9	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 40: S22, Bir eserin replikasını orijinal tarihi mekan ve çevresi içinde görebilmek ister miydiniz?

Tablo 41

Çapraz Tablolama

Kayıt

		S22		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	47	9	56
	Erkek	27	5	32
Toplam		74	14	88

Tablo 41: Cinsiyet * S22 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıları 74’ü evet 14’ü hayır cevabını vermiştir. Evet diyenlerin 47’si kadın, 27’si erkektir. Hayır diyenlerin 9’ u kadın 5’i erkektir.

Soru 23’de Bir eserin replikasını modern mekan ve çevresi içinde görebilmek ister miydiniz?

Tablo 42

S23

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	73	83,0	83,0	83,0
Geçerli HAYIR	15	17,0	17,0	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 42: S23, “Bir eserin replikasını modern mekan ve çevresi içinde görebilmek ister miydiniz?”**Tablo 43****Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S23		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	48	8	56
	Erkek	25	7	32
Toplam		73	15	88

Tablo 43: Cinsiyet * S22 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıların 83’ü evet 17’si hayır demiştir. Evet diyenlerin 48’si kadın, 25’i erkektir. Hayır diyenlerin ise 8’si kadın 7’si erkektir. Sonuçlardan da anlaşılacağı üzere sanal müzede bir sanat eserinin replikasını (klasik ya da koleksiyon özelliği taşıyan bir nesnenin birebir (görünüm açısından) kopyası) modern mekân ve çevresi içinde görmek isteyenler çoğunluktadır.

Soru 24’de: Sanal müzede sanatsal tartışmalar için konferans odaları olmasını ister miydiniz?

Tablo 44

S24

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	64	72,7	72,7	72,7
Geçerli HAYIR	24	27,3	27,3	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 44: S24, “Sanal müzede sanatsal tartışmalar için konferans odaları olmasını ister miydiniz?”

Tablo 45**Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S24		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	40	16	56
	Erkek	24	8	32
Toplam		64	24	88

Tablo 45: Cinsiyet * S22 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıların 72,7'si evet 27,3'ü hayır demiştir. Evet diyenlerin 40'si kadın, 24'ü erkektir. Hayır diyenlerin ise 16'sı kadın 8'i erkektir. Çoğunluk Sanal müzede sanatsal tartışmalar için konferans odaları olmasını istemektedir.

Soru 24'de "Sanal müzede sanatsal tartışmalar için konferans odaları olmasını ister miydiniz?" Sorusuna evet diyenlerin seçenek analizleri, Özel Oda: Davet yoluyla katılımın sağlandığı, ortak bir ilgi alanı hakkında konuşulan oda, Arkadaş Odası: Arkadaşların sanatsal tartışma için bulunduğu oda, Açık Oda: Tartışılan konuyla ilgilenen herkesin katılıp yorum yapabildiği oda.

Tablo 46

S25:a

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	B,C	52	59,1	59,1	59,1
	A	36	40,9	40,9	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 46: Soru 25 "a" seçeneği "Özel Oda" (Davet yoluyla katılımın sağlandığı, ortak bir ilgi alanı hakkında konuşulan oda)**Tablo 47**

S26:b

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	A,C	54	61,4	61,4	61,4
	B	34	38,6	38,6	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 47: Soru 26 "b" seçeneği "Arkadaş Odası" Arkadaşların sanatsal tartışma için bulunduğu oda

Tablo 48

S27:c

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
A,B	32	36,4	36,4	36,4
Geçerli C	56	63,6	63,6	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 48: Soru 27 “c” seçeneği “Arkadaş Odası” Arkadaşların sanatsal tartışma için bulunduğu oda

Bu soruya cevap verenler 36 kez “a” şikkını, 34 kez “b” şikkını, 56 kez “c” şikkını işaretlemişlerdir. Katılımcılar bir sanal müzede nasıl konferans odaları olmalıdır sorusuna en çok açık oda cevabını vermişlerdir. Aşağıda cevapların cinsiyetlere göre dağılımı verilmiştir.

Tablo 49**Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S25		Toplam
		B,C	A	
Cinsiyet	Kadın	36	20	56
	Erkek	16	16	32
Toplam		52	36	88

Tablo 49: Cinsiyet * S25 Çapraz Tablolama**Tablo 50****Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S26		Toplam
		A,C	B	
Cinsiyet	Kadın	34	22	56
	Erkek	20	12	32
Toplam		54	34	88

Tablo 50: Cinsiyet * S26 Çapraz Tablolama

Tablo 51**Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S27		Toplam
		A,B	C	
Cinsiyet	Kadın	17	39	56
	Erkek	15	17	32
Toplam		32	56	88

Tablo 51: Cinsiyet * S27 Çapraz Tablolama

Bu soruda yer alan “a” şıkkını işaretleyen katılımcıların 20’si kadın 16’sı erkek, “b” şıkkını işaretleyen katılımcıların 22’si kadın 12’si erkek, “c” şıkkını işaretleyen katılımcıların 39’u kadın 17’si erkektir.

Soru 28’de Açık konferans odalarında katılımcıların sunum yapabilmesini ister miydiniz?

Tablo 52

S28

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	EVET	61	69,3	69,3	69,3
	HAYIR	27	30,7	30,7	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 52: Soru 28, Açık konferans odalarında katılımcıların sunum yapabilmesini ister miydiniz?**Tablo 53****Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S28		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	40	16	56
	Erkek	21	11	32
Toplam		61	27	88

Tablo 53: Cinsiyet * S27 Çapraz Tablolama

Bu soruya yanıt verenlerden 61 kişi evet yanıtını vermiştir. Evet, yanıtı veren katılımcıların 40'ı kadın 21'i erkektir. Hayır, yanıtı veren 27 kişi vardır. Bu katılımcıların ise 16'sı kadın 11'i erkektir.

Soru 29'da; Ortam turları yapabilmeyi ister miydiniz?

Tablo 54

S29

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	74	84,1	84,1	84,1
Geçerli HAYIR	14	15,9	15,9	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 54: Soru 29, "Ortam turları yapabilmeyi ister miydiniz?"

Tablo 55

Çapraz Tablolama

Kayıt

		S29		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	47	9	56
	Erkek	27	5	32
Toplam		74	14	88

Tablo 55: Cinsiyet * S29 Çapraz Tablolama

Bu soruya katılımcıların 74'ü Evet yanıtı vermiştir. Evet diyen katılımcıların 47'si kadın 27'si erkektir. Hayır, yanıtı 14 kez verilmiştir. Hayır, yanıtı verenlerin 9'u kadın, 5'i erkektir.

Soru 30'da "Sanal Müzedeki eserleri satın alabilmek veya eser satmak ister miydiniz?"

Tablo 56

S30

	Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
EVET	59	67,0	67,0	67,0
Geçerli HAYIR	29	33,0	33,0	100,0
Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 56: Soru 30, "Sanal Müzedeki eserleri satın alabilmek veya eser satmak ister miydiniz?"

Tablo 57**Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S30		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	36	20	56
	Erkek	23	9	32
Toplam		59	29	88

Tablo 57: Cinsiyet * S30 Çapraz Tablolama

Bu soruya 59 kişi evet yanıtı vermiş ve bu yanıtı verenlerin 36'sı kadın 23'ü erkektir. 29 kişi hayır yanıtı vermiştir. 20'si kadın ve 9'u erkektir.

Soru 31'de, "Mağaza bölümünde hoşunuza giden eserin sanatçısıyla konuşabilmek ister misiniz?"

Tablo 58

S31

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	EVET	71	80,7	80,7	80,7
	HAYIR	17	19,3	19,3	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 58: Soru 31, "Mağaza bölümünde hoşunuza giden eserin sanatçısıyla konuşabilmek ister misiniz?"**Tablo 59****Çapraz Tablolama**

Kayıt

		S31		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	47	9	56
	Erkek	24	8	32
Toplam		71	17	88

Tablo 59: Cinsiyet * S31 Çapraz Tablolama

Bu soruya 71 kişi evet demiştir. 47 kişi kadın, 24'ü erkektir. 17 kişi hayır yanıtı vermiştir. 9'u kadın, 8'i erkektir.

Soru 32’de “Bir sanatçının tüm eserlerini görebilmek için sanatçının sanal stüdyosunu gezebilmek ister miydiniz?”

Tablo 60

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	EVET	71	80,7	80,7	80,7
	HAYIR	17	19,3	19,3	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 60: Soru 32, “Bir sanatçının tüm eserlerini görebilmek için sanatçının sanal stüdyosunu gezebilmek ister miydiniz?”

Tablo 61

Çapraz Tablolama

Kayıt

		S32		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	47	9	56
	Erkek	24	8	32
Toplam		71	17	88

Tablo 61: Cinsiyet * S32 Çapraz Tablolama

Bu soruya cevap verenlerden 71 kişi evet yanıtı vermiştir. Bu yanıtı verenlerin 47’si kadın 24’ü erkektir. 17 kişi hayır yanıtı vermiştir. 9’u kadın 8’i erkektir.

Soru 33’de “Hoşunuza giden eseri satın almadan önce eseri kullanacağınız ortam içerisinde sanal olarak görmek ister miydiniz?”

Tablo 62

		Frekans	Yüzde	Geçerli Yüzde	Artan Yüzde
Geçerli	EVET	71	80,7	80,7	80,7
	HAYIR	17	19,3	19,3	100,0
	Toplam	88	100,0	100,0	

Tablo 62: Soru 33, “Hoşunuza giden eseri satın almadan önce eseri kullanacağınız ortam içerisinde sanal olarak görmek ister miydiniz?”

Tablo 62

Çapraz Tablolama

Kayıt

		S33		Toplam
		EVET	HAYIR	
Cinsiyet	Kadın	43	13	56
	Erkek	27	5	32
Toplam		70	18	88

Tablo 62: Cinsiyet * S33 Çapraz Tablolama

Bu soruya 70 kişi evet yanıtı vermiş, evet yanıtı verenlerin 43'ü kadın, 27'si erkektir. 18 kişi hayır yanıtı vermiş, hayır yanıtı verenlerin 13'ü kadın, 5'i erkektir.

SONUÇ

Sanal müzeyle dünya çapında erişim, ziyaretçiler ile kesintisiz iletişim sağlanır ve doğru tasarlandıklarında uzaktan eğitim ve hayat boyu eğitim amacıyla kullanılabilir. Bu bağlamda tasarlanan bir sanal müze internet uygulamasında koleksiyonlarını sayısallaştırarak erişime açması, öğretici niteliği ön planda sanal dolaşım imkanı vermesi gerekmektedir.

Mekanların her geçen gün büyümesi, şehirlerin tüm alanların konut alanlarına dönüşmesi üzerine, daralan şehir merkezlerinin sosyal ve kültürel olarak büyümesine olanak vermemektedir. Çoğunlukla şehir merkezlerine sıkışmış müzelerimiz zamanın olanakları doğrultusunda tasarlanmış binaları ve sergi alanları ile günümüzde yeterli olmamaktadır. Depolara sıkışan tarihi değerlerimiz depoların/müzelerin olanaksızlığı, elverişsiz koşulları ile yok olmakla karşı karşıyadır. Günümüzde birçok örneğiyle karşılaştığımız İstanbul'daki Dolma Bahçe müzesinin deposunda koruma altındaki eserleri, Konya'daki Mevlana Müzesindeki halılarının gün geçtikçe yok olması medyada karşımıza çıkmaktadır. Daha birçok ulaşamadığımız müze ve içindeki tarihi değerlerimiz bu şekilde belki de yok olmaktadır. Bu bağlamda bu proje sayesinde; çeşitli mekânsal ya da ekonomik sorunlar yüzünden Isparta halılarına sahip çıkılmadığı, ilgili kurumların ise depolarında zamana ve elverişsiz şartlara yenik düştüğü görülmektedir. Müze depolarında, evlerin bodrumlarına terk edilmiş Isparta halıları güve tehlikesi altında yok olmaktadır. Eserlere hak ettikleri değerin verilmediği görülmektedir. Bu şekilde tarihi değerlerimizin ortadan kaybolmaması için mutlak bir şekilde sanal müzelere ihtiyaç duyulmaktadır. Sonuç olarak bu projeye Isparta'da bulunan tarihi halıların arşiv niteliğinde bir arada tutulması için bir belgelik oluşturulmuştur. Isparta Halı Sanal Müzesi'nin görsel belgeliğini aktaracak, yeni, etkili bir ortam hazırlamak, halıların bütün bilgilerini bir "Sanal Müze" formatında, topluca görülmesine olanak sağlamıştır.

Sanal müze projesi; "Isparta Halı Müzesi"nde sergilenen halılar birçok ziyaretçiye internet aracılığıyla ulaşılabilirlik kapsamında etkili ve yenilikçi sunumlarla ele almıştır. Projenin ana kütesini oluşturan Isparta halıların sanal müzesi ve sanal müzenin içinde yer aldığı web sayfası tasarlanmıştır. İçerisinde panoramik ve 3 boyutlu görüntü teknikleri kullanılarak eserlere ait bilgiler; Isparta

yöresinin tarihi, kültürel ve turistik özellikleri ile Isparta halı müzesi, kültür varlıklarını tanıtmaya ve bunlara kolay erişebilirliği anlamında çok yönlü olarak ziyaretçilerin hizmetine sunulmuştur. Bu proje ile sanal müzelerin bilgi yapılarının değerlendirilmesi yanında, bilginin sunulma biçimlerini ve sitenin yorumlanmasını sağlamıştır.

Gerçek bir müze konseptinde hazırlanan, ancak gerçek bir müzeyle bağlantısı olmayan Isparta Halısı sanal müze projesi istenildiği gibi tam anlamıyla tamamlanamamıştır. Projeyi araştırırken ve uygulamaya geçirirken karşılaşılan birçok engel ve elverişsiz çalışma ortamlarında doğan aksaklıklardan dolayı, daha geniş ve kapsamlı bir araştırma yapılabilmesi için Doktora çalışmasına bırakılmıştır. Bu bağlamda uygulama aşamasında kullanılan demo programların yerine etik kurallara uygun orijinal programda hayata geçirilmesi de tavsiye edilir.

KAYNAKÇA

Kitap

ARTUN, A. (2006). **Tarih Sahneleri Sanat Müzeleri Müze ve Modernlik**, 1. Kitap, İletişim yayınları, İstanbul.

ARTUN, A. (2006). **Tarih Sahneleri Sanat Müzeleri Müze ve Modernlik**, 2. Kitap, İletişim.

ASLANAPA, O., (2005). **Türk Halı Sanatının Bin Yılı**, İnkılâp kitapevi, İstanbul.

AYDIN, Ş., (1993). **Müzeler İçin Düşler Bilançosu Tutkular ve Nesnelere**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

BUYURGAN, U., BUYURGAN, S., (2012). **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, Pegem Akademi Yayıncılık, İstanbul.

DENİZ B., (2000). **“Türk Dünyasında Halı ve Düz Dokuma Yaygıları”**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları: 215, Ankara.

ERBAY, M., (2011). **Müzelerde Sergileme ve Sunum Tekniklerinin Planlanması**, Beta Yayıncılık, İstanbul.

EROĞLU, H. (1982). **Türk İnkılâp Tarihi**, İstanbul.

HİSAR, A., (2010). **Türk Müzeciliği**, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

ISPARTA VALİLİĞİ, (2003). **Isparta İl Yıllığı**, Isparta.

KÜÇÜKERMEN, Ö., (1990). **Batı Anadolu'daki Türk Halıcılık Geleneği İçinde İzmir Limanı ve Isparta Halı Fabrikası**, Sümerbank Genel Müdürlüğü, Ankara.

MEGEP, (2008). **El Sanatları Teknolojisi Halı Dokuma**, Ankara.

MERRİMAN, N., (2000). **Müzeleşmede Yeni Yaklaşımlar Küreselleşme ve Yerelleşme**, Üçüncü Uluslararası Tarih Kongresi Tarih Yazımı, Tarih Vakfı Yurt Yayınları, İstanbul.

ÖNDER, M. (1970). **Atatürk Evleri-Atatürk Müzeleri**, T.T.K Basımevi, Ankara.

YAZICIOĞLU Y. (1992). **El Dokusu Halıcılık**, Menekşe Yayıncılık, Ankara.

YÜCEL, E. (1999). **Türkiye’de müzecilik**, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.

YÜCEL, D., (2012). **Yeni Medya Sanatı ve Yeni Medya**, Yaba Yayın, İstanbul.

Makale

AYDIN D., HANGÜL E., KALAYCI T., UĞUR A., (2007). “Üç Boyutlu Binaların Web Üzerinde Otomatik Olarak JOGL ile Modellenmesi”, **Akademik Bilişim 2007**, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya. <http://yzgrafik.ege.edu.tr/~tekrei/> (6.4.2013).

MADRAN, B., (1999). “Yeniden Müzeciliği Düşünmek”, **Müzelerin Çeşitlenme Süreci**, YTÜ Yayını, İstanbul, 3-11.

KORUMAZ, A., DÜLGERLER, O. ve YAKAR, M. (2010). “Kültürel Mirasın Belgelenmesinde Dijital Yaklaşımlar”, **Selçuk Üniversitesi Mühendislik Mimarlık Fakültesi Dergisi**, 201 ISSN: 1300 - 5200, ISSN: 1304 - 8708 (Elektronik) c.26, s.3, s.70-76

TEPECİK, A. (2007). “Sanat Eğitimi ve Sanal Müze”, **26. Müzeler Haftası, Geçmişten Geleceğe Müzecilik I Sempozyumu**, Dizayn Ofset Basım Sanayi Matbaacılık, Ankara, 45, 6, 233-241.

SARAÇ, N. (2007). “Çoklu Medya, Dijital Koleksiyonlar ve Sanal Müze”, **26. Müzeler Haftası, Geçmişten Geleceğe Müzecilik I Sempozyumu**, Dizayn Ofset Basım Sanayi Matbaacılık, Ankara, 45, 6, 209-217.

TEPECİK, A. (2007). “Sanat Eğitimi ve Sanal Müze”, **26. Müzeler Haftası, Geçmişten Geleceğe Müzecilik I Sempozyumu**, Ankara, 45, 6, 233-241.

VARİNLİOĞLU, G., (2007). “Türkiye Sualtı Mirası Sanal Müzesi”, **26. Müzeler Haftası, Geçmişten Geleceğe Müzecilik I Sempozyumu**, Dizayn Ofset Basım Sanayi Matbaacılık, Ankara, 45, 6, 241-247.

GLOSSET, N., (2007). “Sanal Mimarlık Müzesi Sanal Müzecilik”, **26. Müzeler Haftası, Geçmişten Geleceğe Müzecilik I Sempozyumu**, Dizayn Ofset Basım Sanayi Matbaacılık, Ankara, 45, 6, 299-233.

DÜZGÜN, O., (2007). “Sanal Müzecilik ve Müzelerimiz”, **26. Müzeler Haftası, Geçmişten Geleceğe Müzecilik I Sempozyumu**, Dizayn Ofset Basım Sanayi Matbaacılık, Ankara, 45, 6, 217-221.

Diğer

İnternet

SAĞLAMTİMUR, ., (2010). **Dijital Sanat**, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 10,3,213–238, http://w2.anadolu.edu.tr/arastirma/hakemli_dergiler/sosyal_bilimler/pdf/2010-3/2010_03_14.pdf, (2.2.2013).

ÇOLAK, C., (2011), **Sanal Müzeler**, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi Müzecilik Yüksek Lisans Programı, <http://inet-tr.org.tr/inetconf11/bildiri/47.doc>, (2.2.2013).

ÖZKASIM, H., ÖGEL, S. (2005). **Türkiye’de Müzeciliğin Gelişimi**, İTÜ Dergisi / B Sosyal Bilimler, 2, 1, 96-102. http://www.itudergi.itu.edu.tr/tammetin/itu-b_2005_2_1_H_Ozkasim.pdf (4.2.2013).

ÖZER, B., HASOL, D., GEVGİLLİ, A. (1997). “Müze”, **Eczacıbaşı Sanat Ansilopesidisi, C.2**, Dr. Nejat Eczacıbaşı vakfı, İstanbul.

Müze Türleri, (t.y.). <http://icom.museum/&prev=/search%3Fq%3D%25C4%25B1com%26biw%3D1280%26bih%3D632>, (15.1.2013).

Müze Türleri, (t.y.). <http://marmaramuze.blogspot.com/2009/06/muze-turleri.html>, (15.1.2013).

Müze, (t.y.). <http://tr.wikipedia.org/wiki/M%C3%BCze>, (15.1.2013).

ALPARSLAN, E., OKYAR, F., YÜCE, H. (2006). **Kültürel Mirasın Korunmasında Cbs’ nin Rolü**, Coğrafi Bilgi Sistemleri Bilişim Günleri, Fatih Üniversitesi, İstanbul.

URALMAN, N.,(2006). **21. Yüzyıla Girerken Bir Bilgi Kurumu Olarak Müze**, Bilgi Dünyası, 7, 2, 250-266, <http://eprints.rclis.org/8644/1/250-266.pdf> (15.1.2013).

URALMAN, N.,(2006). **Müzelerin Topluma Ulaşabilirliğinde Bilgi Yönetimi**, <http://kaynak.unak.org.tr/bildiri/unak06/u06-11.pdf>, (15.1.2013).

TONTA, Y., KÜÇÜK M. (2000). **Elektronik Kütüphanecilik Semineri: Bir Değerlendirme**, Hacettepe Üniversitesi Kütüphanecilik Bölümü, Ankara. http://eprints.rclis.org/9450/2/Elektronik_K%C3%BCt%C3%BCphanecilik_Semineri.pdf (4.2.2013).

ÇETİN, Y. (2010). **Mustafa Kemal Atatürk Döneminde (1920-1938) Müze ve Eski Eserler Konusunda Yapılan Çalışmalar**,117-121. <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/gsf/article/viewFile/3237/3126>, (4.2.2013).

TONTA, Y. (2002). **Elektronik Yayıncılıkta Son Gelişmeler**, Hacettepe Üniversitesi, Ankara.

http://eprints.rclis.org/9451/1/Elektronik_Yay%C4%B1nc%C4%B1l%C4%B1kta_Son_Geli%C5%9Fmeler.pdf, (2.2.2013).

KELEŞ, V., (2003). **Modern Müzecilik ve Türk Müzeciliği**, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2, 1-2, <http://e-dergi.atauni.edu.tr/index.php/SBED/article/view/6/50>, (3.2.2013).

AYDINGÜN, Ş., (2004). **Dünya Müzelerinde Çağdaş Uygulamalar**, 7. müzecilik semineri, Kocaeli Üniversitesi, Fen ve Ed. Fak. Arkeoloji Bölümü, Askeri Müze ve Kültür Sitesi Komutanlığı Harbiye, İstanbul.

TONTA Y., (2002). **Dijital hizmetlere ve kaynaklara erişim**, Türkiye Ulusal Toplantısı, Milli Kütüphane, Ankara.

Müze Nedir, (t.y.). <http://www.kultur.gov.tr/TR,31145/muze-nedir.html>

Hereke ve Isparta El Dokuma Halılarının Farklılaşmaları, (t.y.). http://www.hali.com.tr/arsiv/haber/dergi/9/nilguncaglar_9_devam.htm, (3.2.2013).

KOLOMİSKY, R. (t.y.). **Sanal Müze Anketi**, Technion-Israel Institute of Technology, in Haifa, in Israel, http://www.oocities.org/y5gr9c/eng_virt_mus_q.htm, (5.3.2013).

Türkiye'nin Önemli Müzeleri (2009). <http://turkiyemuzeleri.blogspot.com/> (3.2.2013).

Tez

POLAT, C. (1999). **Başlangıcından Günümüze Ülkemizde Derleme Çalışmaları**,
Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara, Hacettepe Üniversitesi, SBE.
http://eprints.rclis.org/8148/1/MA_These.pdf, (5.2.2013).

EKLER

EK I

SANAL MÜZE ANKETİ

- Cinsiyetiniz? **KADIN** **ERKEK**
- Yaşınız?

18 altı	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65 yaş ve üstü

- Eğitim Düzeyiniz?

İlköğretim	Lise	Önlisans	Lisans ve üstü

- Mesleğiniz? (Yazınız)
- İnternette Geçirdiğiniz Zamanı Derecelendiriniz?

0	1	2	3	4	5	Her gün

SORU (S1) Sanal Müze Ziyaret Ettiniz mi?

EVET / HAYIR

SORU Bir Sanal Müzenin Nasıl Görünmesini İsterdiniz? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

(S2) A) Gerçek Dünyadaki bir müze gibi

(S3) B) Hayal ve fantezi dünyasındaki bir müze gibi

(S4) C) Diğer (Yazınız)

SORU (S5) Sanal Müzede Gezerken Diğer Ziyaretçileri Görebilmeyi İster miydiniz?

EVET / HAYIR

SORU (S6) Sanal Müzede Gezerken Diğer Ziyaretçilerle Konuşabilmeyi İster miydiniz?

EVET / HAYIR

SORU Sanal Müzedeki Eserleri Nasıl İnceleyebilmek İsterdiniz? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

(S7) **A)** Nesneyi Bağımsız Görüntülemek

(S8) **B)** Nesneyi Döndürebilmek

(S9) **C)** Nesneye Dokunabilmek (Dokusunu Hissedebilmek)

(S10) **D)** Nesneyi Boyutlandırabilmek (Büyütmek / Küçültmek)

(S11) **E)** Nesne Hakkında Bilgi Dinlemek

(S12) **F)** Nesne Hakkında Bilgi Okumak

(S13) **G)** Diğer (Yazınız)

SORU (S14) Sanal Müzede Fiziksel Etkileşim ve İletişim Ortamı Olmasını İster miydiniz?

EVET / HAYIR

CEVABINIZ EVET İSE

SORU Sanal Müzede Ne Tür Fiziksel Etkileşim İçinde Olmayı İsterdiniz? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

(S15) **A)** Yorum Yazmak

(S16) **B)** Sesli Yorum Bırakmak

(S17) **C)** Ayak İzi Tasarımıyla Sitedeki Konumunuzun Gösterilmesi

(S18) **D)** İmzanızı Bırakabilmek

(S19) **E)** Şikayet ve Önerilerinizi Belirtmek

(S20) **F)** Diğer (Yazınız)

SERGI BÖLÜMÜ İLE İLGİLİ

SORU (S21) Sanal Müzede Bir Sanat Eserinin Restorasyon Aşamasını Görebilmek İster miydiniz? (Örneğin; Bergama /Allianoideki Nymphe Heykelinin 3D Tasarım Aşamasındaki Yapılışı)

EVET / HAYIR

SORU (S22) Bir Eserin Replikasını (Kopya) Orjinal Tarihi Mekan ve Çevresi İçinde Görebilmek İster miydiniz? (Örneğin; Antik Bergama Ortamında Nymphe Heykeli)

EVET / HAYIR

SORU (S23) Bir Eserin Replikasını (Kopya) Modern Mekan ve Çevresi İçinde Görebilmek İster miydiniz? (Örneğin; Günümüz Bergamasında Nymphe Heykeli)

EVET / HAYIR

KONFERANS ODALARI İLE İLGİLİ

SORU (S24) Sanal Müzede Sanatsal Tartışmalar İçin Konferans Odaları Olmasını İster miydiniz?

EVET / HAYIR

CEVABINIZ HAYIRSA DİĞER SORUDAN DEVAM EDİNİZ

SORU Sizce Bir Sanal Müzede Ne Tür Konferans Odaları Olmalıdır? (birden fazla işaretleyebilirsiniz)

(S25) **A) Özel Oda:** Davet Yoluyla Katılımın Sağlandığı, Ortak Bir İlgi Alanı Hakkında Konuşulan Oda

(S26) **B) Arkadaş Odası:** Arkadaşların Sanatsal Tartışma İçin Buluştuğu Od

(S27) **C) Açık Oda:** Tartışılan Konuyla İlgilenen Herkesin Katılıp Yorum Yapabildiği Oda

SORU (S28) Açık Konferans Odalarında Katılımcıların Sunum Yapabilmesini İster miydiniz?

EVET / HAYIR

SORU (S29) Bir Odadaki Katılımcılarla Birlikte Belli Bir Sanatsal Eser veya Olayla İlgili Sanal veya Gerçek Ortam Turları Yapabilmeyi İster miydiniz?

EVET / HAYIR

ONLINE MAĞAZA İLE İLGİLİ

SORU (S30) Sanal Müzedeki Eserleri Satın Alabilmek veya Eser Satmak İster miydiniz?

EVET / HAYIR

CEVABINIZ HAYIRSA DİĞER SORUDAN DEVAM EDİNİZ

SORU (S31) Mağaza Bölümünde Hoşunuza Giden Eserin Sanatçısıyla Konuşabilmek İster miydiniz?

EVET / HAYIR

SORU (S32) Bir Sanatçının Tüm Eserlerini Görebilmek İçin Sanatçının Sanal Stüdyosunu Gezebilmek İster miydiniz?

EVET / HAYIR

SORU (S33) Hoşunuza Giden Eseri Satın Almadan Önce Eseri Kullanacağınız Ortam İçerisinde (Evinizde, Ofisinizde) Sanal Olarak Görmek İster miydiniz?

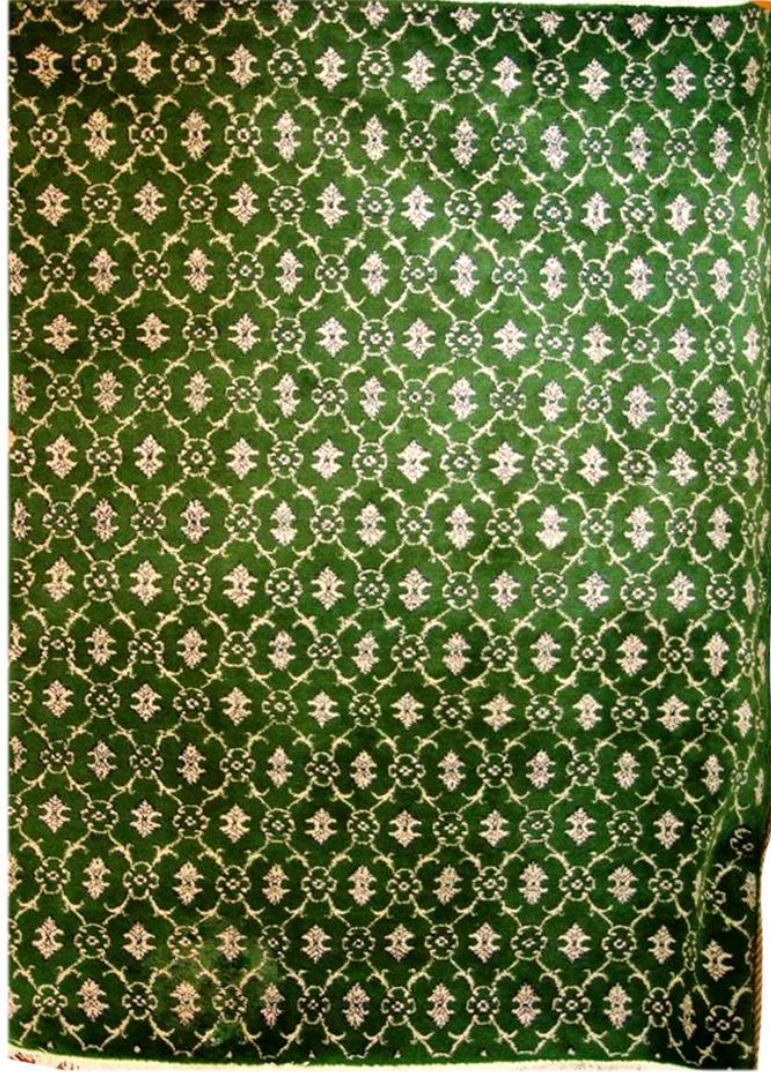
EVET / HAYIR

EK II

Ek 1 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 1
Desen Adı	Balççek, Ladik motifi Isparta'ya uyarlanmış
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x210 cm – 150x250

Ek 2 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 2
Desen Adı	Armutlu deseni - Özgün motif (artan malzemeleri değerlendirmek için dokunmuş, standart dışı)
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	Standart dışı ölçüsü yoktur.

Ek 3 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 3
Desen Adı	Goblen desen
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	Standart dışı ölçüsü yoktur.

Ek 4 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 4
Desen Adı	Köşe Göbek- Ladik motifi Isparta'ya uyarlanmış
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	200x300 cm (Taban Halısı)

Ek 5 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 5
Desen Adı	Isparta Karpuzlu Motif
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	170x270 cm

Ek 6 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 6
Desen Adı	Köşe Göbek Motif
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	170x270 cm

Ek 7 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 7
Desen Adı	Isparta Goblen/Havuzlu Motif
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x200 cm

Ek 8 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 8
Desen Adı	Isparta Üzümlü Motif
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	200x300 cm (Taban Halısı)

Ek 9 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 9
Desen Adı	Osmanlı Motif – Serpme güllü kenar bordürlü
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	200x300 cm (Taban Halısı)

Ek 10 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 10
Desen Adı	Osmanlı Motif - Kostüm - Serpme güllü kenar bordürlü
Cinsi	Yatak odası halısı - Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	80x140 cm – 80x340 cm

Ek 11 Isparta Halısı

Fotoğraf	EK 11
Desen Adı	Osmanlı motifi, Madalyon (Nazar boncuğu, Yüzük)
Cinsi	Isparta yün pamuk
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	19 yüzyıl
Ölçüleri	18x18 cm

Ek 12 Yörük Halısı

Fotoğraf	Ek 12
Desen Adı	Namazlık deseni, Selçuklu motifi,
Cinsi	Ege yöresi - Yörük antik - yün halısı
Kalitesi	26x40 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	19 yüzyıl sonları
Ölçüleri	80x115 cm

Ek 13 Yörük Halısı

Fotoğraf	Ek 13
Desen Adı	Duvar halısı Selçuklu motifi
Cinsi	Ege - Balıkesir yöresi – Yörük Halısı - yün halı
Kalitesi	30x35 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	19 yüzyıl sonları
Ölçüleri	120x170 cm

Ek 14 Yörük Halısı

Fotoğraf	Ek 14
Desen Adı	Selçuklu motifi – üç göbekli
Cinsi	Ege yöresi – Nevşehir tarafları - Yörük Halısı - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	19 yüzyıl sonları
Ölçüleri	

Ek 15 Milas Halısı

Fotoğraf	Ek 15
Desen Adı	Osmanlı - Selçuklu motifi karışık
Cinsi	Milas yöresi - Pamuk, yün halı/namazlık
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	19 yüzyıl sonları
Ölçüleri	80x115 cm

Ek 16 Yörük Halısı

Fotoğraf	Ek 16
Desen Adı	Selçuklu- Yahyalı motifi
Cinsi	Yörük halısı- İç Anadolu, Çanakkale yöresi – Pamuk, yün halı
Kalitesi	30x35 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	60x100 cm

Ek 17 Uşak Halısı

Fotoğraf	Ek 17
Desen Adı	Osmanlı, Selçuklu motifi- köşe göbek
Cinsi	Uşak halısı – Uşak, Bergama yöresi –yün halı
Kalitesi	18x24 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	19 yüzyıl
Ölçüleri	

Ek 18 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 18
Desen Adı	Osmanlı, Selçuklu motifi (kenarlarındaki motifler gücü temsil ediyor)
Cinsi	Yastık/Paspas - İç Anadolu, Çanakkale yöresi – Pamuk, yün halı
Kalitesi	26x40 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Hekim Düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	18x18 cm (15x15- 22x22 arası olabilir)

Ek 19 Yağcıbedir Halısı

Fotoğraf	Ek 19
Desen Adı	Yağcıbedir,
Cinsi	Balıkesir, Gördes, Çanakkale yöresi yün halı
Kalitesi	40x40 (dm ²) ya da 26x40 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Geçkiler
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	80x120 cm

Ek 20 Yağcıbedir Halısı

Fotoğraf	Ek 20
Desen Adı	Yağcıbedir,
Cinsi	Balıkesir, Gördes, Çanakkale yöresi - yün halı
Kalitesi	40x40 (dm ²) ya da 26x40 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Geçkiler
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	80x120 cm

Ek 21 Yağcıbedir Halısı

Fotoğraf	Ek 21
Desen Adı	Yağcıbedir,
Cinsi	Ege, iç Anadolu, Taşpınar yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x140 cm

Ek 22 Yağcıbedir Halısı

Fotoğraf	Ek 22
Desen Adı	Osmanlı, Selçuklu motifi- Köşe Göbek – özgün motif (kenar bordüründe bulunan beyaz çiçek motifi dokuyan genç kızın evlilik halini ya da sevdiğine dokuduğu anlaşılmaktadır).
Cinsi	Duvar halısı (göbekte bulunan vazo motifiyle duvar halısı olduğu anlaşılmaktadır) - Uşak yöresi – pamuk, yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Geçkiler
Dönemi	19 yüzyıl
Ölçüleri	

Ek 23 Uşak Halısı

Fotoğraf	Ek 23
Desen Adı	Osmanlı motifi – köşe göbek
Cinsi	Uşak yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	

Ek 24 Yağcıbedir Halısı

Fotoğraf	Ek 24
Desen Adı	Yağcıbedir
Cinsi	Minder - Gördes yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	

Ek 25 Milas Halısı

Fotoğraf	Ek 25
Desen Adı	Milas deseni
Cinsi	Seccade - Ada Milas yöresi - yün halı
Kalitesi	26x40 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	80x120 cm

Ek 26 Taşpınar Halısı

Fotoğraf	Ek 26
Desen Adı	Köşe Göbek
Cinsi	Taşpınar, Yahyalı yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x180 cm

Ek 27 Milas Halısı

Fotoğraf	Ek27
Desen Adı	Gördes - Milas yöresi motifi
Cinsi	Milas yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Düz ters düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x180 cm

Ek 28 Gördes Halısı

Fotoğraf	Ek 28
Desen Adı	Gördes
Cinsi	Gördes, Balıkesir yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Düz ters düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	70x120 cm

Ek 29 Milas Halısı

Fotoğraf	Ek 29
Desen Adı	Milas
Cinsi	Milas yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	19-20 yüzyıl
Ölçüleri	

Ek 30 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 30
Desen Adı	Köşe göbek, Madalyon- Ladik motifleri- Isparta'ya uyarlanmış
Cinsi	Isparta yöresi – pamuk halı
Kalitesi	40x50
Düğüm Tarzı	Açık
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	140x220 cm (kelle)

Ek 31 Ege Halısı

Fotoğraf	EK 31
Desen Adı	Selçuklu motifi
Cinsi	Yastık/Heybe - Ege, İç Anadolu yöresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	30x60 cm

Ek 32 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 32
Desen Adı	Geleneksel Isparta motifi
Cinsi	Isparta ve çevresi – yün, pamuk halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	230x338 cm

Ek 33 Uşak Halısı

Fotoğraf	EK 33
Desen Adı	Selçuklu motifi
Cinsi	Uşak ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	69x142 cm

Ek 34 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 34
Desen Adı	Balççek- göbekli ve saksılı karışık motifli
Cinsi	Isparta ve çevresi – yün, pamuk halı
Kalitesi	26x33 – 38x38 arası
Düğüm Tarzı	Düz düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	109x187 cm

Ek 35 Ege Halısı

Fotoğraf	Ek 35
Desen Adı	Selçuklu deseni
Cinsi	Ege ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	90x122 cm

Ek 36 Ege Halısı

Fotoğraf	Ek 36
Desen Adı	Selçuklu motifi
Cinsi	Ege ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x153 cm

Ek 37 Kayseri Halısı

Fotoğraf	Ek 37
Desen Adı	Kula motifi (kalite düşükse Kars olabilir)
Cinsi	Kayseri ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	112x190 cm

Ek 38 iç Anadolu Halısı

Fotoğraf	Ek 38
Desen Adı	Osmanlı – Selçuklu karışık motif
Cinsi	İç Anadolu – yün, pamuk halı
Kalitesi	38x38 – 40x50 arası
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	96x129 cm

Ek 39 Ege Halısı

Fotoğraf	Ek 39
Desen Adı	Selçuklu motifi
Cinsi	Ege - yün halı
Kalitesi	30x35
Düğüm Tarzı	Hekim düğüm
Dönemi	19 yüzyıl sonu
Ölçüleri	107x113 cm

Ek 40 Bergama Halısı

Fotoğraf	Ek 40
Desen Adı	Bergama köşe göbek
Cinsi	Halı Seccade - Bergama yöresi – yün, pamuk halı
Kalitesi	32x40
Düğüm Tarzı	Hekim düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	93x158 cm

Ek 41 Milas Halısı

Fotoğraf	Ek 41
Desen Adı	Milas
Cinsi	Ege – yün halı
Kalitesi	26x40
Düğüm Tarzı	Hekim
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x202 cm

Ek 42 Ege Halısı

Fotoğraf	Ek 42
Desen Adı	Gördes – Milas karışık yöresel motif
Cinsi	Halı/seccade - Ege yöresi - yün halı
Kalitesi	26x40 civarı
Düğüm Tarzı	Hekim düğümü
Dönemi	20 yüzyıl ilk çeyreği
Ölçüleri	134x208 cm

Ek 43 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 43
Desen Adı	Geleneksel Isparta motifi - Konya Ladik motifi karışık
Cinsi	Isparta ve çevresi – yün, pamuk halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	120x256 cm

Ek 44 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 44
Desen Adı	Geleneksel Isparta motifi (Çift Mihraplı, dallı motifli, iki bordürlü)
Cinsi	Isparta, Eğirdir ve çevresi - yün halı
Kalitesi	21x21 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Atkı-çözüğü-düğüm: yün – Gördes Düğümü
Dönemi	19 yüzyıl son çeyreği
Ölçüleri	105x145 cm

Ek 45 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 45
Desen Adı	Geleneksel Isparta motifi (baklava dilimli, çiçek motifi, üç bordürlü)
Cinsi	Isparta, Dazkırı çevresi - yün halı
Kalitesi	29x26 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Atkı-çözüğü-düğüm: yün – Gördes Düğümü
Dönemi	19 yüzyıl son çeyreği
Ölçüleri	92x147 cm

Ek 46 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 46
Desen Adı	Geleneksel Isparta motifi (Hayvan ve bitki motifli, iki mihrap içinde göbek motifli)
Cinsi	Sütçüler- Beyşehir Çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	19 yüzyıl son çeyreği
Ölçüleri	118x160 cm

Ek 47 Isparta Halısı

Fotoğraf	EK 47
Desen Adı	Mihrapılı - Rozet ve geometrik motifli
Cinsi	Isparta ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	130x180 cm

Ek 48 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 48
Desen Adı	Geleneksel Isparta motifi
Cinsi	Isparta ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl ilk çeyreği şark halı dönemi
Ölçüleri	109x164 cm

Ek 49 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 49
Desen Adı	Geleneksel Isparta
Cinsi	Isparta - Sütçüler çevresi - yün halı
Kalitesi	24x24 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Atkı: yün, Çözü: kıl, Düğüm: yün Gördes düğümü
Dönemi	19 yüzyıl son çeyreği
Ölçüleri	77x109.5 cm

Ek 50 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 50
Desen Adı	(Üç bordürlü, sıçan dişi, testere dişi ve yaprak, çiçek motifli)
Cinsi	Isparta – Dazkırı çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl ilk çeyreği, şark halı dönemi
Ölçüleri	103x177 cm

Ek 51 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 51
Desen Adı	Madalyon ve çiçek motifli
Cinsi	Isparta çevresi - yün halı
Kalitesi	19x19 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Atkı- Çözü: yün, Düğüm: yün, Gördes düğümü
Dönemi	20 yüzyıl ilk çeyreği, Şark halı dönemi
Ölçüleri	107.5x109 cm

Ek 52 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 52
Desen Adı	Avize motifli, dört bordürlü
Cinsi	Isparta ve çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	Atkı-çözü: pamuk, düğüm: yün, Sine düğümü
Dönemi	20 yüzyıl ikinci çeyreği, şark halı dönemi sonrası
Ölçüleri	114x184 cm

Ek 53 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 53
Desen Adı	Manzaralı halı (Boğaziçi manzaralı)
Cinsi	Duvar Halısı, Konya – Isparta çevresi
Kalitesi	33x46 (dm ²)
Düğüm Tarzı	Atkı – çözgü: pamuk, Yün, sine düğümü
Dönemi	20 yüzyıl ilk çeyreği, şark halı dönemi
Ölçüleri	90x141 cm

Ek 54 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek 54
Desen Adı	
Cinsi	Isparta – Sav çevresi - yün halı
Kalitesi	
Düğüm Tarzı	
Dönemi	20 yüzyıl ilk çeyreği, şark halı kampanyası dönemi
Ölçüleri	90x152 cm

Ek 55 Isparta Halısı

Fotoğraf	Ek55
Desen Adı	Goblen motifi
Cinsi	Isparta ve çevresi
Kalitesi	26x33
Düğüm Tarzı	Düz düğüm
Dönemi	20 yüzyıl
Ölçüleri	350x450 cm